
**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Krakowie
za rok 2016**

SPIS TREŚCI

Rozdział I: Wprowadzenie	5
1. Informacje ogólne	6
Rozdział II: Pomoc środowiskowa	11
2. Praca socjalna	12
2.1 Praca socjalna prowadzona z osobami i rodzinami	12
2.2 Rewitalizacja społeczna – organizowanie społeczności lokalnej	14
2.2.1 Programy aktywności lokalnej (PAL)	15
2.2.1.1 Programy aktywności lokalnej terytorialne	16
2.2.1.2 Programy aktywności lokalnej kategoryjne	18
2.2.1.3 Festiwal Programów Aktywności Lokalnej	20
2.3 Praca socjalna prowadzona w ramach projektów socjalnych	21
3. Kluby Rodziców	22
4. Realizacja Programu Aktywnego Ograniczania Ubóstwa w GMK na lata 2016–2020	23
5. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla GMK na lata 2014 – 2020	23
5.1 Działania w ramach kampanii „Bądźmy wrażliwi!”	25
5.2 Projekt „Aktywnie przeciw przemocy” współfinansowany przez MRPiPS	25
5.3 Mieszkanie Chronione dla osób dotkniętych przemocą	26
6. Usługi opiekuńcze	26
6.1 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	26
6.2 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi	27
6.3 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	28
7. Usługa asystenta osoby niepełnosprawnej	28
8. Realizacja zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego	29
8.1 Kluby Integracji Społecznej	29
8.1.1 Klub Integracji Społecznej MOPS	29
8.1.1.1 Program Aktywizacja i Integracja (PAI)	30
8.1.1.2 Program reintegracji społecznej i zawodowej osób zadłużonych z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych	30
8.1.1.3 Projekt „Warsztat Reintegracji Społecznej i Zawodowej MOPS Kraków – Warsztat”	31
8.1.1.4 Kontrakt socjalny typu B	31
8.1.1.5 Realizacja projektu „Bariery zamieniamy na szanse” przez KIS MOPS	31
8.1.2 Klub Integracji Społecznej „Leonardo”	32
8.1.3 Klub Integracji Społecznej dla osób niepełnosprawnych	32
8.2 Zadania realizowane przez Centra Integracji Społecznej	32
8.2.1 Wspieranie zadań realizowanych przez Centrum Integracji Społecznej Galicyjska Fundacja „Wsparcie, Integracja, Rozwój”	33
8.2.2 Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych	33
9. Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS	34
10. Realizacja Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2016 – 2018	35
10.1 Usługa asystenta rodziny	35
10.2 Rodziny wspierające	36
10.3 Placówki wsparcia dziennego	37
10.4 Poradnictwo	38
10.4.1 Poradnictwo prawne, psychologiczne realizowane przez MOPS	38
10.4.2 Poradnictwo i terapia rodzin realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków	38
11. Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego	39
11.1 Projekt „Bariery zamieniamy na szanse”	39
12. Pomoc finansowa	41
12.1 Świadczenia podstawowe: zasiłek stały, okresowy i celowy	41
12.2 Pomoc w zakresie dożywiania	42
12.2.1 Program osłonowy dotyczący udzielania mieszkańcom Krakowa pomocy w zakresie dożywiania	42
12.2.2 Dystrybucja żywności w ramach Programu Żywnościowego dla osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej (FEAD)	43
12.2.3 Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej	43

12.3 Lokalny Program Osłonowy dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych	44
12.4 Wsparcie rodzin romskich w ramach realizowanego zadania „Edukacja przedszkolna krakowskich uczniów romskich 2016 r.”.....	45
13. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów	46
13.1 Stypendia szkolne.....	46
13.2 Zasiłek szkolny	47
13.3 Rządowy program pomocy uczniom w 2016 r. „Wyprawka szkolna”.....	47
14. Kierowanie do sądów wniosków o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody.....	47
15. Współpraca z organizacjami, firmami i innymi podmiotami.....	48
Rozdział III: Pomoc specjalistyczna.....	51
16. Piecza zastępcza.....	52
16.1 Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w GMK na lata 2016 – 2018	52
16.2 Rodzinna piecza zastępcza	52
16.2.1 Organizowanie rodzinnej pieczy zastępczej.....	52
16.2.2 Świadczenia pieniężne dla dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz wynagrodzenia dla osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.....	57
16.3 Instytucjonalna piecza zastępcza.....	57
16.3.1 Placówki opiekuńczo – wychowawcze	57
16.3.2 Przekształcenia instytucjonalnych form pieczy zastępczej	58
16.4 Ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	58
16.5 Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej	59
16.6 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z Gminy Miejskiej Kraków w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów	59
16.7 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z terenu Gminy w zakładach opiekuńczo – leczniczych.....	59
16.8 Dodatek wychowawczy dla dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego	59
16.9 Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki	60
16.9.1 Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej	61
17. Interwencja kryzysowa	61
17.1 Miejsca interwencyjnego schronienia	62
18. Ośrodki wsparcia, mieszkania chronione, placówki zapewniające opiekę całodobową osobom starszym i niepełnosprawnym	62
18.1 Ośrodki wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.....	62
18.1.1 Dzienny Dom Senior – Wigor.....	63
18.1.2 Ośrodki wsparcia – kluby samopomocy realizujące zadania integracji międzypokoleniowej	63
18.2 Środowiskowe domy samopomocy.....	63
18.3 Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla osób starszych i niepełnosprawnych fizycznie	64
18.4 Rodzinny dom pomocy	64
18.5 Domy pomocy społecznej	64
18.5.1 Kierowanie do sądów wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody.....	65
19. Pomoc na rzecz osób bezdomnych	66
19.1 Realizacja Programu Wspierania Osób Bezdomnych w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2016–2020	66
19.2 Zapewnienie schronienia.....	66
19.2.1 Pomoc w formie schronienia realizowana w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym	68
19.2.2 Mieszkania chronione dla osób bezdomnych.....	69
19.2.3 Prowadzenie placówek czasowego schronienia przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – ogrzewalnia dla osób bezdomnych.....	69
19.3 Zapewnienie pomocy medycznej i zaopatrzenia w leki realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym.....	70
19.4 Zapewnienie możliwości dokonywania zabiegów higienicznych realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym.....	70
19.5 Praca socjalna z osobami bezdomnymi metodą streetworkingu	70
19.6 Usługa Asystenta Osoby Bezdomnej	71
19.7 Zapewnienie miejsc noclegowych osobom eksmitowanym bez prawa do lokalu socjalnego.....	71

19.8 Świadczenia pieniężne na rzecz osób bezdomnych	71
19.9 Wsparcie osób bezdomnych w ramach realizowanych projektów socjalnych	72
19.10 Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych – Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych.....	73

Rozdział IV: Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych 74

20. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	75
20.1 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych ...	75
20.2 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	75
20.3 Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	75
20.4 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.....	76
20.5 Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.....	76
20.6 Dofinansowanie likwidacji barier technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.....	76
20.7 Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego – tłumacza przewodnika.....	76
20.8 Program „Aktywny Samorząd”	76
20.9 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	77
20.10 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	77

Rozdział V: Inne działania oraz pozostałe informacje o funkcjonowaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

21. Działania związane z aplikowaniem o środki w ramach konkursów zewnętrznych	79
22. Zmiany organizacyjne w MOPS wdrażane w związku ze zmianą sposobu prowadzenia i organizowania pracy socjalnej.....	80
23. Współpraca międzynarodowa	81
23.1 Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem.....	81
23.2 Pozostała współpraca międzynarodowa	81
24. Budżet obywatelski.....	81
25. Współpraca z mediami	82
26. Serwis internetowy MOPS Kraków.....	82
27. Kadra MOPS – zatrudnienie, wykształcenie, podnoszenie kompetencji zawodowych	82
27.1 Superwizje.....	83
27.2 Praktyki i staże	83
28. Zadania dzielnic	83
29. Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej.....	84
30. Sprawienie pogrzebu na koszt Gminy Miejskiej Kraków	84
31. Kandydaci na kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych oraz opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych całkowicie.....	85
31.1 Wypłacanie wynagrodzenia dla opiekunów prawnych dla osób całkowicie ubezwłasnowolnionych	85
32. Kierowanie wniosków o podjęcie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie i prokuratur rejonowych.....	85
33. Skargi dotyczące Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie	85
34. Kontrole realizacji zadań.....	85

Rozdział VI: Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury

35. Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury .	88
35.1 Informatyzacja	88
35.2 Obsługa organizacyjna Ośrodka.....	88
35.3 Zamówienia publiczne	88
35.4 Działania związane z utrzymaniem infrastruktury oraz zadania inwestycyjne	88

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2016

Rozdział I: Wprowadzenie

1. Informacje ogólne

Niniejsze sprawozdanie realizuje obowiązki ustawowe wynikające z:

- 1) art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej;
- 2) art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa coroczne sprawozdanie z działalności centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej;
- 3) art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej;
- 4) art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym sprawozdanie z realizacji zadań dotyczących wspierania rodziny należy złożyć do końca marca.

Jednocześnie, zgodnie z uchwałą LII/979/16 Rady Miasta Krakowa z dnia 14 września 2016 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2016 – 2018 sprawozdanie zawiera informacje dotyczące realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2016 – 2018 (w Załączniku Nr 1) oraz zgodnie z Uchwałą Nr XXXI/524/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 2 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa na lata 2015 – 2020 sprawozdanie zawiera informacje dotyczące realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa za rok 2016 (w Załączniku nr 3).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą NR CX/1682/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 czerwca 2014 r. oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego Zarządzeniem nr 2966/2016 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 8 listopada 2016 roku (*tekst wraz ze zmianami dostępny na stronie www.mops.krakow.pl*).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje zadania wynikające z:

- ustawy o pomocy społecznej;
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym;
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawy o systemie oświaty.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje zadania wynikające z:

- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W 2016 r. w sferze zainteresowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie znalazło się około 5% mieszkańców Krakowa. Z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 39 907¹ osób, w tym: 35 432² to osoby korzystające ze świadczeń

¹ Liczby nie sumują się, gdyż dana osoba mogła być objęta wsparciem w więcej niż jednej z wymienionych grup.

² Źródło: POMOST Std.

pomocy społecznej, 2 421³ uczniów objętych pomocą materialną o charakterze socjalnym (stypendia i zasiłki szkolne), 3 830⁴ osób, które skorzystały z indywidualnego dofinansowania w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz 650 osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach warsztatów terapii zajęciowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2016 r., w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie świadczeń, wydał 147 425 decyzje administracyjne⁵.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania w ramach działań własnych oraz koordynacji i nadzoru nad 35 placówkami publicznymi i 140 niepublicznymi (wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.). Placówki te to: domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia dla osób starszych, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania chronione, placówki opiekuńczo – wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, placówki specjalistycznego poradnictwa, ośrodek interwencji kryzysowej, ośrodek dla osób dotkniętych przemocą, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej, schroniska, noclegownie i ogrzewalnie dla bezdomnych, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

Zadania publiczne Gminy Miejskiej Kraków w sferach:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem;
- działalności charytatywnej

mogą być zlecane do realizacji podmiotom niepublicznym (organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Formy zlecenia to: powierzenie podmiotowi niepublicznemu wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji oraz wspieranie realizacji zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, środki finansowe ujęte mogą być wyłącznie w planie finansowym Urzędu Miasta i w związku z tym to Wydział Spraw Społecznych UMK, przekazuje je wykonawcom zleceń (podmiotom niepublicznym). Natomiast Dyrektor MOPS, na podstawie pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Krakowa, ogłasza i rozstrzyga konkursy na realizację zadań. Do zadań MOPS należy realizacja umów zawartych przez Dyrektora Wydziału Spraw Społecznych UMK, w tym kontrola realizowanych przez podmioty niepubliczne zadań oraz ich rozliczanie.

³ Źródło: SWP MOPS.

⁴ Źródło: TYLDA

⁵ Źródło: SWP MOPS. Liczba nie zawiera świadczeń finansowanych ze środków PFRON.

Wydatki jednostek publicznych pomocy społecznej, w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Zadania GMK realizowane przez MOPS i jednostki publiczne	Plan 01.01.2016 r.	Plan 31.12.2016 r.	Wykonanie 31.12.2016 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące	239 502 835 zł	268 354 285,12 zł	266 622 079,25 zł	99,35%
środki własne	194 883 800 zł	193 898 655,00 zł	193 666 555,50 zł	99,88%
dotacja z budżetu państwa	44 619 035 zł	72 387 242,12 zł	71 040 603,06 zł	98,14%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	- zł	2 068 388,00 zł	1 914 920,69 zł	92,58%
wydatki inwestycyjne	13 616 696 zł	16 948 067,00 zł	16 910 652,00 zł	99,78%
środki własne	11 804 178 zł	16 931 583,00 zł	16 894 169,00 zł	99,78%
dotacja z budżetu państwa	- zł	16 484,00 zł	16 483,00 zł	99,99%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	1 812 518 zł	- zł	- zł	0,00%
Suma	253 119 531 zł	285 302 352,12 zł	283 532 731,25 zł	99,38%

Zadania GMK realizowane przez jednostki pomocy społecznej	Plan 01.01.2016 r.	Plan 31.12.2016 r.	Wykonanie 31.12.2016 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące, w tym:	121 735 836 zł	124 887 892 zł	124 792 873 zł	99,92%
środki własne	104 699 680,00	106 851 519 zł	106 757 742 zł	99,91%
dotacja z budżetu państwa	17 036 156,00	17 883 353 zł	17 882 115 zł	99,99%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	- zł	153 020,00 zł	153 016,00 zł	99,99%
wydatki inwestycyjne, w tym:	9 093 650 zł	13 358 720 zł	13 321 517 zł	99,72%
środki własne	9 093 650,00	13 358 720 zł	13 321 517 zł	99,72%
dotacja z budżetu państwa	- zł	- zł	- zł	0,00%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	- zł	- zł	- zł	0,00%
Suma	130 829 486 zł	138 246 612 zł	138 114 390,00 zł	99,90%

Zadania GMK realizowane przez MOPS	Plan 01.01.2016 r.	Plan 31.12.2016 r.	Wykonanie 31.12.2016 r.	Wykonanie/plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
wydatki bieżące, w tym:	117 766 999 zł	143 466 393,12 zł	141 829 206,25 zł	98,86%
środki własne	90 184 120 zł	87 047 136,00 zł	86 908 813,50 zł	99,84%
dotacja z budżetu państwa	27 582 879 zł	54 503 889,12 zł	53 158 488,06 zł	97,53%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	- zł	1 915 368,00 zł	1 761 904,69 zł	91,99%
wydatki inwestycyjne, w tym:	4 523 046 zł	3 589 347,00 zł	3 589 135,00 zł	99,99%
środki własne	2 710 528 zł	3 572 863,00 zł	3 572 652,00 zł	99,99%
dotacja z budżetu państwa	- zł	16 484,00 zł	16 483,00 zł	99,99%
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	1 812 518 zł	- zł	- zł	0,00%
Suma	122 290 045 zł	147 055 740,12 zł	145 418 341,25 zł	98,89%

Zadania GMK realizowane przez MOPS ze środków PFRON (środki PFRON nie są ujmowane w budżecie Miasta ani w planach finansowych jednostek budżetowych)

Zadania GMK realizowane przez MOPS ze środków PFRON		Otrzymane środki na 2016 r.	Wykonanie na 31.12.2016 r.	Wykonanie /plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
	Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej*	700 000 zł	681 395 zł	97,34%
	Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, w tym:	15 924 043 zł	15 850 423 zł	99,54%
1	dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	9 005 748 zł	8 936 804 zł	99,23%
2	dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	2 100 000 zł	2 096 482 zł	99,83%
3	dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	197 030 zł	196 853 zł	99,91%
4	dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	2 800 000 zł	2 799 994 zł	99,99%
5	dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	1 798 295 zł	1 798 295 zł	100,00%
6	dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika	22 970 zł	21 995 zł	95,76%
	Suma	16 624 043 zł	16 531 818 zł	99,45%

*zadanie realizowane przez Grodzki Urząd Pracy

Zadania GMK realizowane przez organizacje pozarządowe w ramach dotacji ujętych w planie finansowym UMK (Wydział Spraw Społecznych)

	Wykonanie 31.12.2016 r.
Łącznie, w tym:	61 810 230,53 zł
środki własne	51 980 077,93 zł
dotacja z budżetu państwa	9 367 841,60 zł
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	462 311,00 zł

Realizacja dochodów Gminy Miejskiej Kraków w zakresie pomocy społecznej

Dochody Gminy Miejskiej Kraków	Wykonanie dochodów 31.12.2016 r.
1	2
Dochody zrealizowane przez MOPS	7 816 605,82
Dochody zrealizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej, w tym:	19 430 503,27 zł
domy pomocy społecznej	19 070 561,00 zł
placówki opiekuńczo – wychowawcze	74 273,58
miejski dzienny dom pomocy społecznej	277 263,90 zł
środowiskowy dom samopomocy	1 355,36 zł
mieszkania chronione	7 049,43 zł
Dochody zrealizowane przez system pomocy społecznej	27 247 109,09 zł

MOPS realizował także projekty, które są współfinansowane ze źródeł zewnętrznych:

1. W ramach poddziałania 9.1.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2015 – 2020 realizowany jest projekt „Bariery zamieniamy na szanse”. Całkowita wartość projektu wynosi 16 767 801,73 zł, w tym 14 252 631,47 zł to wartość dofinansowania a 2 515 170,26 zł to wartość wkładu własnego MOPS. Łączna kwota środków przeznaczonych na realizację projektu w 2016 roku wyniosła 2 643 256,73 zł, z czego na zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie wydatkowano 2 167 945,73 zł oraz na zadania zlecone podmiotom niepublicznym wydatkowano 475 311 zł.
2. W ramach pozostałych konkursów pozyskano środki finansowe w wysokości 437 252 zł na realizację innych projektów (*szerzej zob. rozdział nr 21*).

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2016

Rozdział II: Pomoc środowiskowa

2. Praca socjalna

Działania pracowników pomocy społecznej dostosowane są do indywidualnej sytuacji osób i rodzin. W 2016 roku 9 191 rodzin zostało objętych wsparciem w ramach prowadzonych działań wynikających z art. 119 ustawy o pomocy społecznej, w tym pracą socjalną.

Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami (metoda pracy z indywidualnym przypadkiem) oraz ze społecznością lokalną (metoda Organizowania Społeczności Lokalnej).

Zarówno w pracy z indywidualnym przypadkiem, jak i w ramach pracy ze społecznością lokalną wykorzystywane są grupowe formy oddziaływania (praca socjalna metodą grupową).

2.1 Praca socjalna prowadzona z osobami i rodzinami

Praca socjalna z osobą lub rodziną tj. praca socjalna prowadzona metodą indywidualnego przypadku realizowana jest przez pracowników socjalnych zespołu ds. pracy socjalnej w zreorganizowanych Filiach, pracowników zespołów problemowych w pozostałych Filiach oraz pracowników Działu Pomocy Bezdomnym. Celem prowadzonej pracy socjalnej jest zmiana lub utrzymanie (zapobieganie pogorszeniu się) sytuacji/funkcjonowania osoby, ale również zmiana jej otoczenia, a zatem przedmiotem oddziaływania pracownika socjalnego są także warunki, jakie kształtują sytuację osoby lub rodziny: środowisko fizyczne (np. warunki mieszkaniowe) oraz środowisko społeczne. Praca socjalna prowadzona metodą indywidualnego przypadku przez pracowników MOPS jest zróżnicowana zarówno pod względem rodzaju, jak i intensywności podejmowanej interwencji.

Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o narzędzia pracy socjalnej opracowane w ramach projektu „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”, Zadanie 2 „Działania w zakresie wdrażania standardów pracy socjalnej i funkcjonowania instytucji pomocy i integracji społecznej”, realizowanego w działaniu 1.2 „Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej”. Narzędzia pracy socjalnej, wspomagają metodyczne działania pracownika socjalnego i umożliwiają świadczenie jak najwyższej jakości usługi (narzędzia wspierające proces pracy socjalnej) oraz służą dokumentowaniu jej przebiegu (narzędzia służące dokumentowaniu procesu pracy socjalnej).

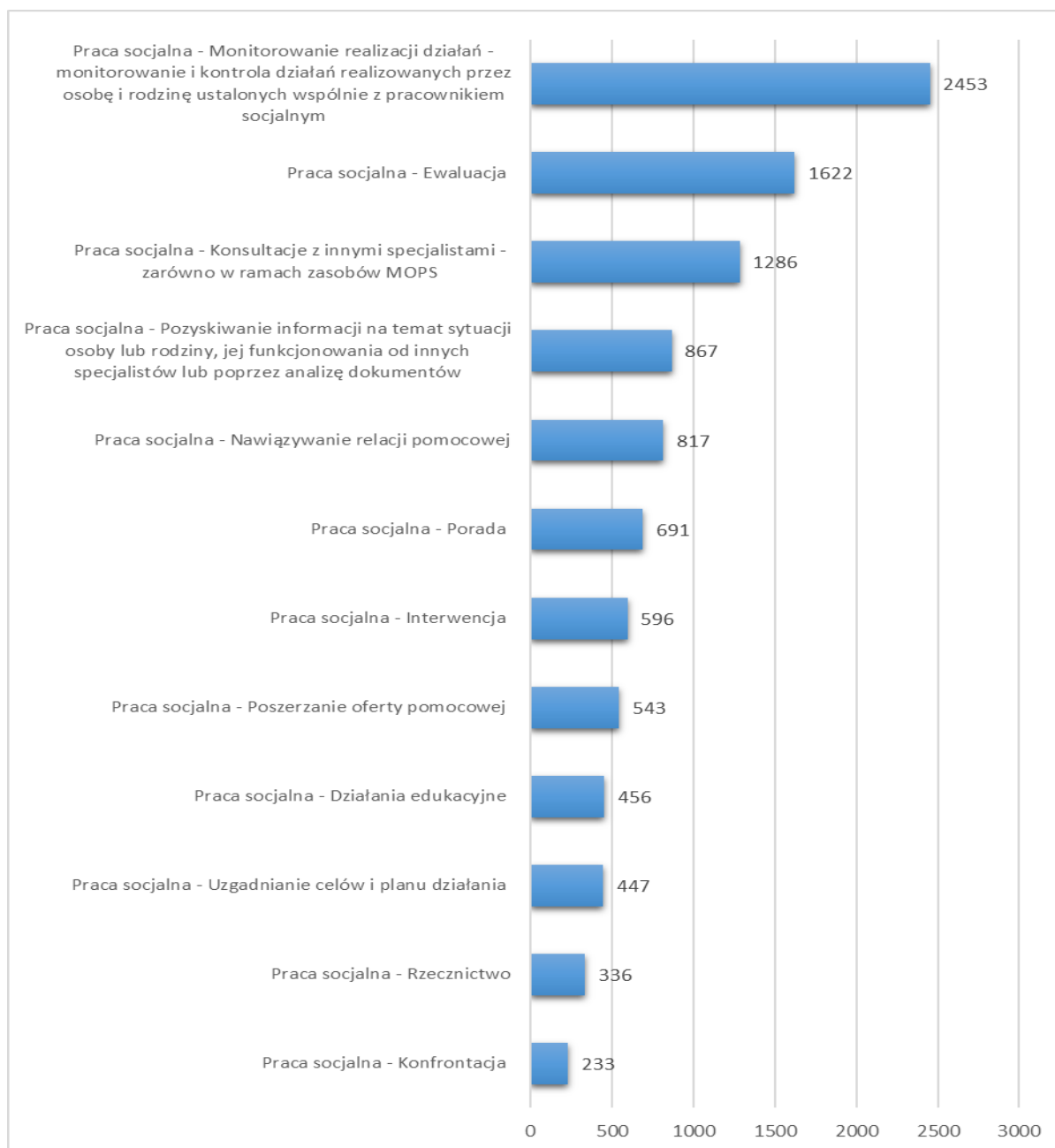
Tabela: Wykorzystanie narzędzi pracy socjalnej przez pracowników socjalnych w roku 2016

Narzędzia pracy socjalnej	Liczba zastosowanych narzędzi
Karta prowadzenia pracy socjalnej	639
Ocena sytuacji/ funkcjonowania osoby lub rodziny	396
Umowa współpracy	66
Plan współdziałania	91
Zmiana umowy współpracy	9
Zmiana planu współdziałania	10
Ocena umowy współpracy	193
Ocena planu współdziałania	182
Ewaluacja końcowa	108

Kluczowym elementem procesu pracy socjalnej jest nawiązywanie relacji pomocowej z osobą/rodziną. Profesjonalne budowanie i podtrzymywanie relacji umożliwia wspólne poszukiwanie rozwiązań, wyznaczenie celów oraz opracowanie planu działania umożliwiającego ich osiągnięcie. Z kolei monitorowanie i ewaluowanie ustalonych działań nie

tylko pozwala modyfikować poczynione uzgodnienia adekwatnie do zmian, jakie zachodzą w sytuacji osoby/rodziny, ale również są formą oddziaływania wspierającego i wzmacniającego ich motywację w dążeniu do zmiany. W pracy socjalnej często wykorzystywane jest również podejście interdyscyplinarne umożliwiające konstruktywną współpracę różnych specjalistów zaangażowanych w pomoc na rzecz osoby/rodziny.

Wykres: Liczba działań w ramach pracy socjalnej zrealizowanych w roku 2016

Najczęściej podejmowanymi w 2016 roku działaniami pracowników socjalnych w zakresie pracy socjalnej były:

- Monitorowanie realizacji działań – monitorowanie i kontrola działań realizowanych przez osobę i rodzinę ustalonych wspólnie z pracownikiem socjalnym, w tym monitorowanie i kontrola realizacji narzuconych wymagań i ograniczeń. Ten rodzaj działania nie musi być realizowany w obecności osoby.

- Ewaluacja – działania związane z prowadzeniem systematycznej oceny bieżącej i oceny końcowej.
- Konsultacje z innymi specjalistami – zarówno w ramach zasobów MOPS np. specjalista pracy socjalnej, jak i innych instytucji i organizacji np. kurator sądowy, pedagog szkolny, w tym organizacja i udział w zespołach interdyscyplinarnych. Ten rodzaj działania nie musi być realizowany w obecności osoby.
- Pozyskiwanie informacji na temat sytuacji osoby lub rodziny, jej funkcjonowania od innych specjalistów lub poprzez analizę dokumentów.
- Nawiązywanie relacji pomocowej – działania pracownika socjalnego, których celem jest powstanie relacji pomiędzy nim a klientem, bez której żadna z metod pracy socjalnej nie ma szansy bycia realizowaną w sposób profesjonalny. Nawiązywanie relacji jest pierwotne wobec wyboru metody, gdyż dopiero po nawiązaniu relacji możliwy jest adekwatny dobór metody.

2.2 Rewitalizacja społeczna – organizowanie społeczności lokalnej

Rewitalizacja to zespół działań prowadzonych kompleksowo, wielowymiarowo, skoordynowanych i skoncentrowanych terytorialnie i tematycznie w celu osiągnięcia założonych przemian w obszarach kryzysowych. Należy zwrócić uwagę, iż w aktualnie obowiązujących dokumentach strategicznych Gminy Miejskiej Kraków dostrzegalna jest koncepcja przesunięcia nacisku z realizacji przede wszystkim „twardych” projektów rewitalizacyjnych (przestrzennych, infrastrukturalnych) na realizację projektów „miękkich” (rewitalizacja społeczna). Pod pojęciem rewitalizacji społecznej rozumie się „wieloletni proces podejmowania spójnych, zintegrowanych działań, związanych z zatrzymaniem rozwoju negatywnych tendencji społecznych, przeciwdziałaniem patologiom i wykluczeniu społecznemu oraz poprawą bezpieczeństwa, inicjowany i koordynowany przez samorząd gminy i/lub jego jednostki organizacyjne w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego określonych obszarów miast i gmin”⁶. Interdyscyplinarny i wielowymiarowy charakter rewitalizacji społecznej, co istotne w kontekście rozwiązywania problemów społecznych, umożliwia realizację szerokiego zakresu działań mających na celu włączanie społeczne i zawodowe osób, rodzin i środowisk znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz rozwój aktywnych form integracji społecznej.

W wyżej wskazanym kontekście istotną rolę w działaniach rewitalizacyjnych Gminy Miejskiej Kraków odgrywa prowadzenie pracy socjalnej metodą środowiskową (organizowanie społeczności lokalnej – OSL) w odniesieniu do społeczności terytorialnych oraz społeczności kategoryalnych, realizowane w ramach programów aktywności lokalnej (PAL).

Nadrzędnym celem prowadzonych oddziaływań jest osiągnięcie trwałej zmiany w środowisku lokalnym, upełnomocnienie osób i grup oraz budowanie kapitału społecznego. Funkcjonowanie programów aktywności lokalnej opiera się na zdiagnozowanych potrzebach społeczności, w których one funkcjonują, przy wykorzystaniu istniejących zasobów i budowaniu sieci współpracy z działającymi w danym środowisku organizacjami oraz władzami samorządowymi. Zapoczątkowanie procesu zmiany wymaga uwzględnienia szerszej struktury, w której funkcjonuje społeczność bezpośrednio objęta oddziaływaniami. Elementy, które mają znaczenie przy planowaniu oraz ewaluacji działań programów aktywności lokalnej związane są m.in. z poprawą funkcjonowania infrastruktury społecznej, ułatwieniem dostępu do kultury, zaangażowaniem społeczności w podejmowanie decyzji o charakterze lokalnym, zmianą

⁶ *Pilotażowe programy rewitalizacji społecznej realizowane w partnerstwach lokalnych*, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich.

postaw i stylu życia, perspektywami wyrównywania szans, w szczególności ludzi młodych. Ważną funkcją prowadzonych działań jest również minimalizacja zjawisk kryzysowych oraz bezpośrednia pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów osób i grup.

Działania programów aktywności lokalnej wpisują się w cele operacyjne polityk i programów miejskich, np. „Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa”, „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Krakowa na lata 2015–2020”, „Programu Aktywnego Ograniczania Ubóstwa w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2016–2020”, „Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2016–2018”.

2.2.1 Programy aktywności lokalnej (PAL)

Celem programów aktywności lokalnej jest integracja i aktywizacja społeczności lokalnych albo grup osób o podobnych problemach, które do tej pory nie podejmowały skutecznych działań poprawiających wzajemne relacje i jakość życia, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu, podnoszenie kwalifikacji i kompetencji mieszkańców, wzrost poczucia identyfikacji z miejscem, w którym się mieszka.

W 2016 r. funkcjonowało 14 programów aktywności lokalnej, w tym 1 PAL jako zadanie zlecone organizacji pozarządowej:

- PAL „Razem zmieniamy” dla mieszkańców osiedla Ruszcza, w szczególności dla mieszkańców bloku przy ul. Jeziorko 42 E,
- PAL „Ugorek” dla mieszkańców osiedla Ugorek,
- PAL „Stworzyć miejsce do życia” dla mieszkańców wyodrębnionego fragmentu dzielnicy XIII Gminy Miejskiej Kraków – Stare Podgórze i Zabłocie,
- PAL „Na Olszy” dla mieszkańców ul. Brogi oraz sąsiadujących z nią ulic: Jaśminowej, Mieszka I, Dobrej, Partyzantów, Żukowskiej, al. 29 listopada,
- PAL „Sikorki” dla mieszkańców ulic: Sikorki, Sołtysowskiej, Centralnej, Kamionka, Na Załęczu, ze szczególnym uwzględnieniem bloków przy ul. Sikorki 15 oraz ul. Sołtysowska 10c,
- PAL „Sami dla siebie” dla mieszkańców ul. Ks. Siemaszki,
- PAL „Złota Jesień” dla mieszkańców os. Złotej Jesieni, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców bloków na os. Złotej Jesieni 11A i 11B,
- PAL „Zesławice i Kantorowice” dla mieszkańców osiedla Zesławice oraz osiedla Kantorowice,
- PAL „Na Skarpie” dla mieszkańców osiedla „Na Skarpie”,
- PAL „Azory” dla mieszkańców os. Azory
- PAL „Rybitwy” dla mieszkańców ul. Rybitwy, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców bloku przy ul. Rybitwy 21,
- PAL „Streetwork – Odkryj potencjał osiedla” dla młodzieży w wieku 17 – 25 lat, zagrożonej wykluczeniem społecznym z terenu dzielnic IV, XIV, XVI, XVII oraz XVIII Gminy Miejskiej Kraków,
- PAL „Znaczenie Rodziny” dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich opiekunów,
- PAL „Dla rodzin zastępczych” dla osób z rodzin zastępczych, realizowany jako zadanie zlecone przez Fundację „Nowe Centrum”.

2.2.1.1 Programy aktywności lokalnej terytorialne

W roku 2016 zrealizowano 22 561 godzin wsparcia animacji lokalnej. Ponadto zrealizowano 1 080 godzin wsparcia poradnictwa psychologicznego oraz 7 997 godzin treningów kompetencji społecznych. Łączna liczba uczestników PAL wyniosła 1 231 osób.

Zmiana funkcjonowania małych społeczności dokonuje się poprzez rozmaite oddziaływania wspólne dla osób uczestniczących w programach aktywności lokalnej (m.in. zajęcia ruchowe, integracyjne, motywowanie, wspieranie, poradnictwo psychologiczne) oraz dedykowane poszczególnym społecznościom związane ze specyficznymi warunkami, w których one funkcjonują (np. tworzenie sieci współpracy mieszkańców z lokalnymi władzami samorządowymi – spotkania/debaty, punkty informacji obywatelskiej, okolicznościowe pikniki).

Osoby uczestniczące w programach angażowały się w promocję, przygotowywanie i składanie wniosków w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa – dwa z nich uzyskały dofinansowanie i będą realizowane w 2017 roku: „Zajęcia samoobrony i asertywności Wendo dla dziewcząt w wieku 11–15 lat” oraz „Pikniki dla mieszkańców Nowej Huty”. W trakcie działań zawiązywały się nieformalne grupy mieszkańców działające na rzecz swojego środowiska oraz powstawały nowe organizacje pozarządowe o charakterze lokalnym (na os. Kantorowice).

Pracownicy i uczestnicy programów aktywności lokalnej brali również udział w realizacji Akademii Młodego Krakowianina – pilotażowego projektu skierowanego do uczniów i uczennic szkół podstawowych z klas I–III realizowanego przez Gminę Miejską Kraków – Urząd Miasta Krakowa oraz merytoryczne jednostki i spółki miejskie. Jego celem było kształtowanie w najmłodszych mieszkańcach miasta postaw prospołecznych i proekologicznych, rozwijanie zainteresowań kulturalnych i sportowych.

W 2016 roku zrealizowano m.in.:

W ramach wspierania działań mających na celu zwiększanie partycypacji mieszkańców w procesie rewitalizacji:

- Otwarcie Ogrodu Osiedlowego i zagospodarowanie terenów zielonych przy ul. Ks. Siemaszki. Ogród powstał na podstawie pomysłu i dzięki głosom mieszkanki i mieszkańców oddanym w drugiej edycji Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa w 2015 r. Projekt został wykonany przez Zarząd Zieleni Miejskiej przy współpracy z mieszkańcami i autorami projektu. Ogród stał się miejscem spotkań społeczności, pikników, wspólnej pracy na jej rzecz; jego powstanie i funkcjonowanie buduje odpowiedzialność osób za najbliższe im otoczenie.
- Udział w akcji Zarządu Zieleni Miejskiej „Jesienne sadzenie w Parku Stacja Wisła”. W jej ramach zagospodarowywano teren dawnej stacji Kraków–Wisła (Zabłocie) obsadzając go kwiatami.
- Utworzenie i otwarcie Ogrodu Społecznego na os. Azory. Inicjatywa zrealizowana we współpracy z Fundacją Głos Serca i Zarządem Zieleni Miejskiej; aktywnie zaangażowali się w nią mieszkańcy, którzy wykonują prace porządkowe i przygotowują teren pod działania planowane do realizacji w 2017 roku (nasadzenia, budowa ogrodzenia).
- Udział i współpraca przy jesiennym nasadzeniu roślin w Ogrodzie Społecznym „Poziomkowa Polana” (Stare Podgórze). Akcja została zorganizowana przez Zarząd Zieleni Miejskiej.
- Uczestnictwo w szóstej edycji projektu „Ogrody Nowej Huty” organizowanego przy Ośrodku Kultury im. C.K. Norwida. Mieszkańcy os. Złotej Jesieni przedstawili projekt zagospodarowania przestrzeni, który uzyskał poparcie jury konkursowego. We współpracy z Ośrodkiem Kultury im. C.K. Norwida, Zarządem Budynków Komunalnych, Zarządem

Zieleni Miejskiej oraz Radą Dzielnicy XVI rozpoczęły się prace nad zmianą otoczenia bloków nr 11A i 11B na os. Złotej Jesieni. Powstał projekt ogrodu obejmujący front i tył budynków. Równocześnie wykonywane są prace remontowe klatek schodowych. W działaniach biorą udział osoby uczestniczące w PAL „Złota Jesień”.

- Utworzenie ogrodu przez mieszkańców ul. Jeziorko (Ruszcza). Ogród powstał dzięki współpracy z Zarządem Budynków Komunalnych. Do jego pielęgnacji zgłosili się sami mieszkańcy, którzy organizują prace porządkowe oraz zajmują się nasadzeniami.
- Realizacja we współpracy ze Stowarzyszeniem Zakład Usług Miejskich projektu dofinansowanego ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich „Uwaga, świeżo malowane”, w ramach którego stworzono wraz z mieszkańcami plac gier podwórkowych przy ul. Ks. Siemaszki.

W ramach oddziaływań aktywizacyjno–edukacyjnych:

- Organizacja warsztatów dla seniorów „Senior na plus” dotyczących bezpiecznego dokonywania płatności bezgotówkowych.
- Współudział w realizacji cyklu warsztatów „Laboratorium małych projektantów” dla młodych mieszkańców os. Na Skarpie. W trakcie zajęć dzieci uczyły się podstaw zasad projektowania architektonicznego, stworzono projekt wspólnej przestrzeni zrealizowany w lokalu PAL.
- Organizacja cyklu „Spotkań przy książce” dla osób zainteresowanych literaturą z os. Ugorek.
- Organizacja spotkań wigilijnych na os. Azory oraz na os. Złotej Jesieni (ze środków Rad Dzielnic IV i XVI).
- Realizacja projektu „Międzypokoleniowa integracja” w postaci grupowych form wsparcia dla niepełnosprawnych mieszkańców Dzielnicy XVII, z których skorzystało 16 osób, w wydarzeniu lokalnym na terenie os. Zesławice brało udział około 200 osób.
- Realizacja projektu ze środków Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa – „Dzielnicowe pośrednictwo w pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym” na terenie Dzielnicy III Prądnik Czerwony, ze wsparcia skorzystało 76 osób.
- Realizacja warsztatów pierwszej pomocy przedmedycznej we współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem.
- Organizacja spotkania świątecznego dla mieszkańców os. Azory. Inicjatywa zrealizowana we współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Zespołem Szkół nr 5 w Krakowie, Fundacją „Nie Dzieli Nas Wiek”, Szkołą Podstawową nr 119 oraz Radą Dzielnicy IV.
- Realizacja projektu „Regał z kulturą” we współpracy z Krakowskim Biurem Festiwalowym. W sześciu lokalach PAL (Sikorki, Zesławice, Stare Podgórze, Ugorek, Na Skarpie, Jeziorko) zostały umieszczone regały z książkami, które są udostępniane chętnym osobom. Projekt ma na celu budowanie świadomości czytelniczej i stał się okazją do spotkań i rozmów o przeczytanych lekturach.
- Organizacja warsztatów graffiti dla dzieci i młodzieży na os. Złotej Jesieni. Warsztaty podkreślały wagę wykorzystywania przestrzeni publicznej w sposób zgodny z zasadami współżycia społecznego, budowały wśród uczestników poczucie sprawstwa i odpowiedzialności za własne zachowania.
- Organizacja spotkań z cyklu „W temacie narodzin” dotyczących standardów opieki okołoporodowej, narodzin dziecka, radzenia sobie ze złością u dzieci. W spotkaniach uczestniczyli młodzi ojcowie i matki z os. Na Skarpie.
- Organizacja cyklu warsztatów rozwojowych dotyczących budowania poczucia własnej wartości na os. Na Skarpie.

W ramach działań budujących i wzmacniających społeczności lokalne:

- Organizacja akcji społecznej dotyczącej zmiany trasy linii autobusowych docierających na os. Zesławice i Kantorowice oraz os. Ruszcza. Informowano i motywowano mieszkańców do angażowania się w zbieranie podpisów pod petycją, uczestnictwo w spotkaniach.
- Organizacja akcji zbierania karmy i kocy dla zwierząt „Wspieraj psiaka i kociaka” na os. Na Olszy, w akcję zaangażowali się mieszkańcy, w szczególności osoby młode, zebrane materiały zostały przekazane schronisku dla bezdomnych zwierząt.
- Współdział w tworzeniu „Klubu Młodych Duchem” na os. Kolorowym we współpracy z Radą Dzielnicy XVIII oraz Gimnazjum nr 48. Animatorzy PAL „Na Skarpie” uczestniczyły w przygotowaniach do otwarcia Klubu, prowadziły akcję informacyjną wśród mieszkańców, motywowały osoby do uczestnictwa i tworzenia wspólnej przestrzeni. Program Klubu został stworzony przez mieszkańców, którzy zadeklarowali możliwość prowadzenia zajęć ruchowych i rekreacyjnych.
- Realizacja wyjazdu mieszkańców os. Na Skarpie i os. Ruszcza do jednej z Małopolskich Miejscowości Tematycznych – Bołęcina. Wyjazd odbył się dzięki współpracy z Fundacją Biuro Inicjatyw Społecznych.
- Udział w festynie „Pożegnanie lata oraz powitanie szkoły na Kolnej”, organizowanym przez Urząd Miasta Krakowa, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie oraz OSiR „Kolna”. Animatorzy PAL organizowały gry sportowe dla dzieci, zabawy integracyjne, brały udział w realizacji pikniku rodzinnego oraz zawodów.
- Udział w obchodach 25-lecia funkcjonowania dzielnic Miasta Krakowa. Programy aktywności lokalnej prezentowały swoją ofertę oraz prowadziły zajęcia dla osób uczestniczących w obchodach.

Należy zwrócić uwagę, iż oddziaływanie programów na społeczności, w których funkcjonują, wzrasta – coraz większa liczba osób zabiera głos w sprawach ich dotyczących, wyraża swoje potrzeby i obawy, angażuje się w inicjatywy służące rozwojowi danej społeczności lokalnej.

W 2016 r. funkcjonowanie programów aktywności lokalnej finansowane było ze środków Gminy Miejskiej Kraków. Środki finansowe z przeznaczeniem na realizację działań w ramach PAL wyniosły 94 277,20 zł.

2.2.1.2 Programy aktywności lokalnej kategoriale

• Praca socjalna na ulicy – streetworking

Praca socjalna prowadzona „na ulicy” – „streetworking” kierowana jest do osób, które funkcjonują w przestrzeni publicznej, traktując ją jako centrum życiowe. Metoda ta łączy elementy pracy z osobą i rodziną oraz ze społecznością lokalną. Pracę socjalną metodą „streetwork” w środowisku osób realizowano w 2016 roku w ramach Programu Aktywności Lokalnej „Streetwork – Odkryj potencjał osiedla” oraz Programu Aktywności Lokalnej „Na Olszy”.

W 2016 roku pracownicy socjalni – streetworkerzy pracowali w środowisku młodzieży, w szczególności w wieku 17 – 25 lat, zagrożonej wykluczeniem społecznym, w środowisku rodziców tej młodzieży oraz jej otoczeniu (poprzez np. towarzyszenie, rzecznictwo interesów, pomoc przy podjęciu zatrudnienia, współpracę z innymi instytucjami, rozbudzanie aktywności społecznej, kulturalnej i sportowej, objęcie dzieci i młodzieży pomocą w rozwiązywaniu codziennych problemów). Pracowano łącznie z 224 podopiecznymi, zrealizowano 2 237 godzin wsparcia.

W 2016 roku przeprowadzano dyżury na terenie dzielnic III, IV, XIV, XVI, XVII i XVIII Gminy Miejskiej Kraków (Prądnik Czerwony, Prądnik Biały, Czyżyny, Bieńczyce, Wzgórza Krzesławickie, Nowa Huta).

W regularnych zajęciach sportowych na salach gimnastycznych uczestniczyło 35 osób. Ponadto w ramach treningów umiejętności społecznych organizowano wyjścia grupowe np. do kina, na koncerty muzyczne, na wydarzenia sportowe oraz do teatrów i muzeów. Uczestniczyły w nich 142 osoby.

W 2016 roku zorganizowano treningi kompetencji społecznych w formie:

- zajęć asertywności i samoobrony Wendo, w których uczestniczyło 6 osób,
- warsztatów z zakresu funkcjonowania w grupie (we współpracy z Domem Pomocy Społecznej na os. Hutniczym), w których uczestniczyło regularnie 5 osób,
- zajęć kulinarnych, w których uczestniczyło 59 osób.

Osoby uczestniczące korzystały z poradnictwa psychologicznego. Organizowano również inne formy zajęć dla młodzieży: spotkania dotyczące profilaktyki uzależnień (we współpracy z Klubem Anonimowych Alkoholików), zajęcia zachęcające do podejmowania wolontariatu (we współpracy z Fundacją Dr Clown), warsztaty stolarskie i krawieckie (we współpracy z Fundacją Nowe Centrum), warsztaty edukacyjne „Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży”, grę terenową na terenie Nowej Huty (we współpracy ze studentami Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Pedagogicznego, Nowohuckim Centrum Kultury), warsztaty filcowania, tworzenia wzorów na koszulkach, warsztaty muzyczne, warsztaty zdrowego odżywiania (we współpracy z Fit Klubem 24).

W ramach prowadzonej pracy udzielano również pomocy żywnościowej (skorzystały 102 osoby).

Zorganizowano czwartą edycję turnieju piłkarskiego Huta Champions League 2016 – we współpracy z animatorami boiska Orlik na os. Złotej Jesieni 16 oraz Pizzerią Palermo. W turnieju wzięło udział 160 osób.

Prowadzono działania mające na celu aktywizację zawodową i edukacyjną – w 2016 roku 73 osoby objęte wsparciem znalazły zatrudnienie.

W 2016 r. funkcjonowanie Programu Aktywności Lokalnej „Streetwork – Odkryj potencjał osiedla” finansowane było ze środków Gminy Miejskiej Kraków. Środki finansowe z przeznaczeniem na realizację działań w ramach PAL wyniosły 69 419,89 zł.

Praca socjalna metodą streetwork realizowana jest także w Dziale Pomocy Bezdomnym MOPS gdzie zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych – streetworkerów. Pracownicy socjalni pomagają osobom bezdomnym przebywającym w przestrzeni publicznej, niekorzystającym ze wsparcia instytucjonalnego z uwagi na swoje wykluczenie społeczne lub brak motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej. W 2016 roku streetworkerzy nawiązali 1 498 kontaktów z 300 osobami bezdomnymi. Streetworkerzy przeprowadzili 231 dyżurów monitorujących, 55 towarzyszeń do urzędów, placówek służby zdrowia oraz innych instytucji i podjęli 135 interwencje w sprawach osób bezdomnych. Ponadto w ciągu roku przeprowadzono 172 konsultacje (*szerzej zob. rozdział nr 19.5*).

W listopadzie 2016 r. w Sali Obrad Urzędu Miasta Krakowa odbyło się spotkanie z okazji 10-lecia prowadzenia pracy socjalnej z wykorzystaniem streetworkingu w MOPS w Krakowie. W spotkaniu uczestniczyło ok. 100 osób z różnych instytucji i organizacji.

• **Program Aktywności Lokalnej „Znaczenie Rodziny”**

Program Aktywności Lokalnej „Znaczenie Rodziny” jest programem skierowanym do osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin. Celem głównym Programu jest podniesienie aktywności społecznej i wzrost integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi, ich rodzin i opiekunów, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2016 roku program był realizowany w dwóch lokalizacjach: przy ul. Ugorek 1 oraz przy ul. Chmielowskiego 6A. Wsparciem zostało objętych łącznie 100 osób.

W 2016 roku w ramach PAL realizowane były następujące formy wsparcia:

- trzy grupy wsparcia dla rodzin osób chorujących psychicznie,

- dwie grupy wsparcia dla osób z problemami w obszarze zdrowia psychicznego.

W spotkaniach grupowych wzięli udział edukatorzy z dziedziny psychologii, psychiatrii, którzy przekazywali swoją wiedzę i doświadczenie z zakresu wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego.

Uczestnicy PAL w zależności od zainteresowań mogli wziąć udział w treningach kompetencji społecznych realizowanych w formie warsztatów o różnorodnej tematyce, między innymi:

- warsztaty malarstwa kreatywnego, plastyczne, kulinarne,
- warsztaty funkcjonowania w grupie i edukacyjne (wyjścia grupowe np. do kina, teatru, muzeum itp.),
- zajęcia edukacyjne (język angielski) prowadzone przez wolontariuszy.

W miarę potrzeb uczestnicy korzystali ze spotkań indywidualnych z psychoterapeutą (wolontariuszem) oraz wsparcia animatorów lokalnych.

Animatorzy lokalni współpracowali z osobami i instytucjami działającymi w środowisku lokalnym na rzecz ochrony zdrowia psychicznego.

Podejmowane działania wpływają na zmianę postawy w stosunku do osób z zaburzeniami psychicznymi.

Od stycznia do kwietnia 2016 roku Program Aktywności Lokalnej „Znaczenie Rodziny” finansowany był ze środków Gminy Miejskiej Kraków. Od maja 2016 roku program finansowany jest w całości ze środków pozyskanych w ramach projektu „Bariery zamieniamy na szanse” (szerzej zob. rozdział nr 11.1). Na realizację zadania przekazano w 2016 r. ze środków europejskich 242 096,87 zł.

• Program Aktywności Lokalnej dla rodzin zastępczych

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych z terenu Gminy Miejskiej Kraków. Podmiotem prowadzącym jest Fundacja Nowe Centrum.

W zajęciach organizowanych przez PAL uczestniczyło w 2016 r. łącznie 275 osób. W zajęciach grupowych wzięło udział 87 rodzin zastępczych, natomiast w indywidualnych 80 rodzin.

W ramach PAL realizowana była w roku 2016 aktywizacja i integracja rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych poprzez działania indywidualne: konsultacje logopedyczne, konsultacje dietetyczne, poradnictwo prawne, mediacje, pomoc w nauce, jazda konna, nauka gry na gitarze, nauka pływania oraz poprzez działania grupowe: robotyka, zajęcia rozwijające zainteresowania, zajęcia w obiektach kulturalnych i sportowych znajdujących się na terenie Krakowa, zajęcia z podstaw komunikacji w języku obcym, zajęcia o charakterze środowiskowym, zajęcia w świetlicy weekendowej, wyjazdy integracyjno – edukacyjne, ogólnie – rozwojowe i integracyjne zajęcia wakacyjne.

Łączna kwota środków Gminy wydatkowanych na realizację zadania w 2016 r. wyniosła 187 588,59 zł.

2.2.1.3 Festiwal Programów Aktywności Lokalnej

W dniach 11–12 czerwca 2016 roku odbył się Festiwal Programów Aktywności Lokalnej. W jego ramach we wszystkich lokalizacjach PAL odbywały się zajęcia, warsztaty i spotkania dla zainteresowanych osób. Oprócz możliwości skorzystania z zajęć ruchowych, sportowych, plastycznych, ogrodniczych, językowych i animacyjnych mieszkańcy mieli okazję spotkać się, porozmawiać i zapoznać z działalnością poszczególnych programów. Zorganizowano wystawy fotografii pokazujące zmiany, które zaszły w najbliższym otoczeniu PAL; odbywały się konsultacje z pracownikami socjalnymi; prezentowano ofertę instytucji i organizacji

działających na terenie Gminy Miejskiej Kraków; promowano i zachęcano do angażowania się w działania na rzecz swojego środowiska.

W organizację Festiwalu zaangażowały się również współpracujące z programami aktywności lokalnej organizacje pozarządowe oraz Rady Dzielnic.

2.3 Praca socjalna prowadzona w ramach projektów socjalnych

W ramach wsparcia osób i rodzin, obok pracy socjalnej prowadzonej metodą indywidualnego przypadku, w MOPS realizowane są projekty socjalne oparte na oddziaływaniach grupowych.

Pracownicy socjalni na podstawie rozeznaczonych potrzeb osób objętych pomocą społeczną opracowują i wdrażają działania mające na celu integrację, reintegrację społeczną i tworzenie sieci współpracy. Projekty służą również przełamaniu stereotypu osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, a poprzez angażowanie grup odbiorców niebędących klientami Ośrodka, także poprawie wizerunku instytucji pomocy społecznej i zwiększeniu wiedzy na temat jej roli i zadań. Projekty socjalne tworzone są z myślą o poszczególnych grupach odbiorców i kierowane do dzieci i młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych, rodzin (w tym niepełnych i wielodzietnych), a także lokalnych społeczności. Celem podejmowanych działań jest zaktywizowanie osób i rodzin oraz zachęcanie ich do udziału w życiu społecznym.

Projekty socjalne realizowane w celu reintegracji społecznej dotyczą w szczególności kształtowania i wzmacniania kompetencji społecznych, osobistych i komunikacyjnych osób korzystających z pomocy. Realizacja niektórych projektów odbywa się w formie spotkań okolicznościowych, wyjazdów integracyjnych oraz udziału w wydarzeniach o charakterze kulturalnym lub społecznym.

W ramach projektów budowana jest sieć współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym. Środki na realizację projektów socjalnych w większości przekazywane są przez Dzielnice, ale są również pozyskiwane przez pracowników socjalnych ze źródeł zewnętrznych. W 2016 roku działania podejmowane przez pracowników socjalnych wsparły firmy i osoby prywatne, przekazując na realizację projektów m. in.: produkty żywnościowe, obuwie sportowe, materiały remontowo – budowlane i przybory szkolne.

Na projekty socjalne wydatkowano w sumie 120 011,53 zł. Rady Dzielnic dofinansowały projekty kwotą 108 104,10 zł, wydatki MOPS wyniosły 11 907,43 zł.

W 2016 r. zrealizowano łącznie 52 projekty socjalne, w tym:

- 38 projektów, które miały na celu reintegrację społeczną klientów MOPS i ich rodzin,
- 7 projektów dotyczących tworzenia sieci współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, specjalistami innych instytucji,
- 6 projektów odnoszących się do integracji ze środowiskiem,
- 1 projekt socjalny w zakresie tworzenia grup wsparcia.

Poniżej prezentowane są wybrane projekty socjalne.

- **Łatwo krzywdzić, trudniej uszczęśliwić**

Działania w ramach projektu socjalnego zakładały zorganizowanie warsztatów edukacyjnych połączonych z wykładami tematycznymi dotyczącymi zjawiska przemocy i agresji wśród uczniów wybranych szkół podstawowych. W ramach warsztatów uczniowie podjęli pracę nad własnymi emocjami, rozumieniem własnych przeżyć. Oddziaływania grupowe miały pomóc uczniom w nabywaniu umiejętności dobrego kontaktu interpersonalnego, przełamania izolacji społecznej i poczucia wyobcowania. Ta forma pomocy miała zwiększyć poczucie bezpieczeństwa, poczucie kontroli nad przebiegiem niechcianych wydarzeń, mających charakter przemocowy.

W 2016 r. przeprowadzono warsztaty dla uczniów z klas IV–VI w wybranych szkołach z rejonu Dzielnicy I i II Miasta Krakowa. Warsztaty były prowadzone nieodpłatnie przez specjalistów z Krakowskiego Instytutu Psychoterapii, Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Stowarzyszenia Dobrej Nadziei.

Po zakończeniu warsztatów zorganizowany został happening dla uczniów pn. „Razem przeciw przemocy, nie krzywdź, uszczęśliwiaj”, polegający na przemarszu uczestniczących w warsztatach dzieci spod Bramy Floriańskiej, wokół Sukiennic, pod Pomnik Adama Mickiewicza.

Podczas happeningu zostały ogłoszone wyniki konkursu plastycznego na najładniejsze transparenty wykonane przez uczniów. Dla autorów najciekawszych prac przewidziane były nagrody, a dla wszystkich uczestników przewidziany był słodki poczęstunek.

- **„S jak Superman, Ś jak Świadek”**

Projekt miał na celu podnoszenie świadomości społecznej osób mogących stać się świadkami przemocy w rodzinie. Podejmując działania realizatorzy projektu uwzględnili środowisko lokalne, odwołując się do jego specyfiki oraz relacji między osobami w celu edukacji świadków przemocy do właściwego, zgodnego z prawem reagowania.

Realizacja projektu pozwoliła rozwijać poczucie odpowiedzialności, co do możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz skutecznego pomagania osobom doświadczającym jej w środowisku domowym. Odbiorcami działań w ramach projektu były dwie grupy, pierwsza to grupa specjalistów z instytucji i placówek zlokalizowanych na terenie Dzielnicy V, którzy z racji wykonywanego zawodu mają bezpośredni kontakt z osobami doświadczającymi przemocy, jak również z pozostałymi członkami rodziny. Drugą grupę stanowili świadkowie nieprofesjonalni, w tym dzieci i młodzież uczęszczająca do wybranych szkół usytuowanych w rejonie działania Filii nr 7, w obecności których niejednokrotnie dochodzi do przemocy.

W ramach projektu zostały zrealizowane warsztaty profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z uwzględnieniem ważnej roli dziecka – świadka przemocy w rodzinie oraz w środowisku rówieśniczym. Warsztaty przeprowadzono łącznie dla około 850 uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjum.

Oprócz tego zorganizowane zostało szkolenie dla 10 osób, wśród których znajdowali się wychowawcy klas, pielęgniarki środowiskowe oraz pracownik socjalny szpitala.

Szkolenie dotyczyło zagadnień związanych ze zjawiskiem przemocy, w tym objęło aspekty pracy z osobami dotkniętymi przemocą, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i osób starszych.

3. Kluby Rodziców

W roku 2016 w ramach programów aktywności lokalnej MOPS rozpoczęły funkcjonowanie dwa Kluby Rodziców: przy ul. Jaremy 1 oraz przy ul. Dąbrówki 7/4.

Głównymi celami działań było wzmacnianie więzi i budowanie pozytywnych relacji pomiędzy dziećmi i ich rodzicami oraz podnoszenie kompetencji rodziny.

W okresie od marca do grudnia 2016 roku odbyło się łącznie 38 spotkań, z których skorzystało 35 dzieci oraz 45 rodziców. Funkcjonujące Kluby są miejscami otwartych spotkań rodziców, dzieci oraz przyszłych matek i ojców. Biorą oni udział w przygotowaniu oferty Klubów. Podczas organizowanych zajęć i warsztatów udało się stworzyć przestrzeń dla rozwoju uczestników, promowano także ideę świadomego macierzyństwa. Funkcjonowanie Klubów zaowocowało integracją kobiet, które miały szansę podzielić się swoimi doświadczeniami w przyjaznej atmosferze. W działalność Klubów zaangażowali się również młodzi ojcowie. W listopadzie 2016 roku Klub Rodziców działający przy ul. Jaremy 1 otrzymał

certyfikat „Miejsca przyjaznego maluchom”, po zgłoszeniu do akcji wysłanym przez samych uczestników Klubu.

Ważnym aspektem działalności Klubów jest inspirowanie rodziców do odpowiedzialnego i świadomego pełnienia swoich ról zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym poprzez świadome zarządzanie czasem i odnalezienie równowagi pomiędzy pracą i karierą a życiem prywatnym, zdrowiem, rozrywką i obowiązkami rodzinnymi. Środki finansowe z przeznaczeniem na realizację działań w ramach Klubów wyniosły w 2016 r. 12 442 zł.

4. Realizacja Programu Aktywnego Ograniczania Ubóstwa w GMK na lata 2016–2020

Program Aktywnego Ograniczania Ubóstwa w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2016–2020 został przyjęty uchwałą Rady Miasta Krakowa Nr XLIII/768/16 z dnia 11 maja 2016 r.

Celem programu jest skuteczne aktywne zmniejszenie zakresu i skali ubóstwa poprzez włączenie społeczne osób, rodzin i środowisk doświadczających ubóstwa oraz ograniczenie zasięgu i głębokości ubóstwa.

Do działań przewidzianych programem należy m.in. utrzymanie zróżnicowanych form wsparcia pozamaterialnego o charakterze aktywizacji wspieranej, kształtowanie wzorców współpracy obywatelskiej, wprowadzenie nowych usług aktywizacji wspieranej, podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej, poszerzanie zakresu udzielanego wsparcia przez zlecanie w trybie konkursów ofert realizacji zadań organizacjom pozarządowym, w tym zadań nakierowanych na zmniejszenie problemu niedożywienia przez dystrybucję żywności w ramach Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej FEAD, zwiększenie skali pomocy w zakresie dożywiania, zwiększenie skuteczności pomocy materialnej w formie świadczeń o charakterze wyrównującym dochód do kryteriów ustawowych.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji uchwały dotyczącej Programu przekazano RMK.

5. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla GMK na lata 2014 – 2020

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta”, a także w ramach obowiązującego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Od 2014 r. realizowany jest Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2014 – 2020, przyjęty uchwałą nr CXII/1732/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 9 lipca 2014 r. W realizację Programu zaangażowani zostali członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz przedstawiciele instytucji reprezentowanych w Zespole.

Funkcjonujący od 2011 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zajmuje się realizacją działań zarówno na poziomie ogólnomiejskim – Zespół Strategiczny, jak i na poziomie dzielnic – dziewięć Zespołów ds. działań lokalnych, których obszar działania pokrywa się z rejonami poszczególnych Filii MOPS.

Z uwagi na zakończenie trzyletniej kadencji Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w 2016 roku Prezydent Miasta Krakowa powołał członków Zespołu na nową kadencję 2016 –2019.

Po ujawnieniu sytuacji przemocy w rodzinie, przedstawiciel instytucji zobowiązanej do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, który powziął taką informację, tj. przedstawiciel Policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia lub komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, wszczyna procedurę, tym samym rozpoczyna się bezpośrednia praca z rodzinami dotkniętymi przemocą. Działania mające na celu przerwanie przemocy w rodzinie oraz udzielenie stosownej pomocy członkom danej rodziny, realizują członkowie grup roboczych, w skład których wchodzi przedstawiciele instytucji będący w bezpośrednim kontakcie z rodziną. W 2016 roku grupy robocze spotykały się 3 603 razy.

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2016 r. odbywała się poprzez:

- zapewnienie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- prowadzenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- udzielanie poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- prowadzenie grup psychoedukacyjnych dla dzieci,
- podejmowanie działań informacyjno – edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań mających na celu zmianę postaw i zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie,
- prowadzenie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych,
- organizację szkoleń dla pracowników instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kraków.

W 2016 roku pracownicy socjalni wszczęli 209 procedur „Niebieskie Karty”, a z innych instytucji zobowiązanych do wszczęcia procedury wpłynęło 671 „Niebieskich Kart” (630 – Policja, 25 – oświata, 12 – ochrona zdrowia, 4 – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), co łącznie daje 880 „Niebieskich Kart”.

W 2016 roku realizowane były 1 331 procedury „Niebieskie Karty” obejmujące procedury wszczęte w 2016 roku oraz kontynuowane z lat poprzednich. Zakończono 963 procedury „Niebieskie Karty”.

W ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” pomocą zostały objęte 1 234 rodziny (3 517 osób).

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie, miały możliwość korzystania z dostępnych na terenie Krakowa form wsparcia, terapii i poradnictwa. Ponadto poszerzając ofertę wsparcia MOPS zorganizował warsztaty niestacjonarne dla osób dorosłych dotkniętych przemocą w rodzinie i ich dzieci. W 3–dniowych warsztatach udział wzięło 29 osób.

W stosunku do osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, podejmowane oddziaływania polegały m.in. na: wizytach pracowników socjalnych w miejscu zamieszkania rodziny, motywowaniu osób stosujących przemoc w rodzinie do zmiany zachowania wobec najbliższych oraz do uczestnictwa w spotkaniach grupy korekcyjno – edukacyjnej.

Od 2016 roku realizację programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie przejął Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krakowie. W cotygodniowych spotkaniach grupy korekcyjno – edukacyjnej wzięło udział 12 mężczyzn. Uczestnictwo w grupie zakończyła 1 osoba, która uczestniczyła w pełnym cyklu spotkań grupy. Specjaliści prowadzący grupę prowadzili też indywidualne konsultacje dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w ramach których skonsultowano 113 osób.

Rodzinom, w których wystąpił problem przemocy udzielano również pomocy finansowej i rzeczowej. W 2016 roku Ośrodek na podstawie decyzji administracyjnych przyznał pomoc dla 132 rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. (*Informacje dotyczące zadania interwencji kryzysowej zob. rozdział nr 17*).

5.1 Działania w ramach kampanii „Bądźmy wrażliwi!”

Działania mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, osłabienie stereotypów jej dotyczących, a przede wszystkim podkreślenie obowiązku reagowania na przemoc przez każdego, kto jest jej świadkiem były prowadzone przez pracowników MOPS w formie spotkań informacyjno – edukacyjnych oraz warsztatów przeprowadzanych z uczniami krakowskich szkół. Przygotowane zostały gadżety promocyjne eksponujące hasło „Bądźmy wrażliwi!” (m.in. smycze, długopisy, notatniki), które były przekazywane uczestnikom warsztatów i spotkań informacyjno – edukacyjnych. Materiały informacyjne były dystrybuowane w instytucjach, miejscach publicznych oraz przekazywane mieszkańcom i przedstawicielom instytucji podczas spotkań informacyjno – edukacyjnych.

Odbywały się spotkania skierowane zarówno do dzieci jak i dla osób starszych, gdzie oprócz wskazania potrzeby reagowania, uczestnicy spotkań byli edukowani w zakresie wiedzy o zjawisku przemocy w rodzinie.

W BUS TV w krakowskiej komunikacji miejskiej był prezentowany spot reklamowy, mający na celu uwrażliwienie mieszkańców Miasta Krakowa na problem przemocy w rodzinie, w szczególności wobec dzieci oraz wskazywał możliwe sposoby poszukiwania pomocy jeśli dziecko doświadcza przemocy w rodzinie.

Akcja „Bądźmy wrażliwi!” skierowana jest do wszystkich mieszkańców Krakowa – ma przypominać, że każdy ma obowiązek reagowania na przemoc.

5.2 Projekt „Aktywnie przeciw przemocy” współfinansowany przez MRPiPS

W roku 2016 Gmina Miejska Kraków ponownie przystąpiła do konkursu organizowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. MOPS przygotował projekt „Aktywnie przeciw przemocy II”, który został zakwalifikowany do realizacji oraz współfinansowania przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w ramach którego realizowano działania skierowane bezpośrednio do mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków, jak również podejmowano działania mające na celu poszerzenie lokalnej profilaktyki zjawiska przemocy w rodzinie.

Głównym założeniem projektu było podniesienie efektywności działań i usług realizowanych na rzecz rodzin doświadczających przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kraków poprzez rozszerzenie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie oraz wzmocnienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W zaplanowanych i zorganizowanych działaniach udział wzięli mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków oraz pracownicy instytucji, które realizują zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wśród zrealizowanych działań były:

- Badania społeczne z wykorzystaniem techniki CATI (wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo) na grupie 501 respondentów oraz badania jakościowe przeprowadzone techniką FGI (zogniskowane wywiady grupowe) w których udział wzięło 75 osób. Badania zakończone zostały raportami, które stanowią element poszerzonej diagnozy zjawiska przemocy w GMK.
- Szkolenia podnoszące kompetencje pracowników instytucji, którzy podejmują pierwszy kontakt interwencyjny w sytuacji przemocy w rodzinie. W szkoleniach udział wzięło

łącznie 158 osób, w tym przedstawiciele: Policji (42 osoby), MOPS (34 osoby), oświaty (18 osób), ochrony zdrowia (25 osób), żłobków (22 osoby), kuratorzy (15 osób), przedstawiciele NGO (2 osoby).

- Utworzenie grupy dla kobiet doświadczających i stosujących przemoc w rodzinie, mającej na celu realizację oddziaływań edukacyjnych i korygujących. W spotkaniach wzięło udział 11 kobiet.

Łączny koszt projektu „Aktywnie przeciw przemocy II” stanowiła kwota 55 869,16 zł, w tym dotacja MRPiPS to 37 000 zł, a 18 869,16 zł to wkład własny Gminy Miejskiej Kraków.

5.3 Mieszkanie Chronione dla osób dotkniętych przemocą

W 2016 r., w ramach umowy na powierzenie realizacji zadania, Caritas Archidiecezji Krakowskiej, na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków kontynuował prowadzenie mieszkania chronionego dla kobiet i kobiet z dziećmi, dotkniętych przemocą w rodzinie. Mieszkanie zapewnia 20 miejsc. Z pomocy w tej formie w roku 2016 skorzystały 22 osoby. Od 2017 roku liczba miejsc zostanie zwiększona do 30. Na realizację zadania w 2016 r. wydatkowano 70 920,00 zł.

6. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze to świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Wymiar i zakres usług opiekuńczych uzależniony jest od stanu zdrowia podopiecznych, ich sytuacji rodzinnej i materialnej, sprawności psychofizycznej, jak również możliwości wsparcia i udzielenia pomocy ze strony rodziny i środowiska. W ramach usług opiekuńczych wyróżniamy także usługi specjalistyczne, w sytuacji, gdy osoba chora, niepełnosprawna wymaga specjalistycznego wsparcia, aby lepiej funkcjonować w swoim środowisku.

Podstawą świadczenia wszystkich rodzajów usług jest decyzja administracyjna określająca: miejsce i okres świadczenia usług, rodzaje czynności wykonywanych w ramach usług, łączny czas wykonywania usług oraz wysokość i termin wnoszenia odpłatności. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określona indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby/rodziny.

W 2016 r. w Gminie Miejskiej Kraków usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowały podmioty wyłonione w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert. W celu podwyższenia jakości świadczonych usług opiekuńczych oraz w związku ze wzrostem kosztów pracy osób świadczących usługi opiekuńcze, podwyższone zostały stawki za godzinę realizacji usług opiekuńczych.

6.1 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Wsparcie w formie usług opiekuńczych przeznaczone jest dla tych mieszkańców Krakowa, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawieni. Usługi opiekuńcze obejmują czynności o charakterze gospodarczym i pielęgnacyjnym. Zasady przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych, zakresy czynności wchodzących w skład usług opiekuńczych oraz szczegółowe zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi opiekuńcze reguluje Uchwała Nr LIX/1294/16 Rady Miasta Krakowa tj. z dnia 7 grudnia 2016 roku.

W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, usługi świadczone są nieodpłatnie.

W pozostałych przypadkach stosuje się tabele odpłatności zamieszczone w uchwale. Maksymalna odpłatność za godzinę (tj. 100%) wynosiła w 2016 r. 18 zł.

Wzrost stawki za 1 godzinę usług opiekuńczych na terenie Dzielnic IV – VII nastąpił od października 2015 r. Natomiast od stycznia 2016 roku wzrost stawki za 1 godzinę usług opiekuńczych obowiązywał na terenie całego miasta, co spowodowało wzrost kosztu realizacji zadania. Zwiększenie stawki za 1 godzinę usług miało na celu podniesienie jakości realizowanych usług, w szczególności poprzez umożliwienie realizatorom pozyskania pracowników o odpowiednich kwalifikacjach.

Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych świadczone były przez trzy podmioty:

- Fundację na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy w Krakowie (na terenie Dzielnic I – III Gminy Miejskiej Kraków);
- Małopolski Zarząd Wojewódzki Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Krakowie (na terenie Dzielnic IV – VII Gminy Miejskiej Kraków);
- Małopolski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Krakowie (na terenie Dzielnic VIII – XVIII Gminy Miejskiej Kraków).

Zaangażowano przedstawicieli Podmiotów realizujących usługi w proces diagnozy sytuacji osób ubiegających się o wsparcie w formie usług opiekuńczych polegający na udziale przedstawiciela Zleceniobiorcy w spotkaniu diagnostycznym przeprowadzanym u osoby obejmowanej usługami. Takie rozwiązanie przyczyniło się do poszerzenia diagnozy potrzeb i barier osób objętych usługami.

Wprowadzono Regulamin korzystania z usług opiekuńczych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, który w szczegółowy sposób określa prawa i obowiązki osób korzystających z usług opiekuńczych. Regulamin jest przekazywany wraz z decyzją przyznającą usługi opiekuńcze.

W 2016 r. wykonano 799 494,5 godzin usług opiekuńczych (o ponad 5 000 więcej niż w 2015 roku). Na ten cel wydatkowano środki w wysokości 13 973 461,25 zł. Pomocą w formie usług opiekuńczych objęto łącznie 2 372 osoby.

6.2 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z niepełnosprawnymi dziećmi

Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi przeznaczona jest dla rodzin zamieszkałych w Krakowie, w których wychowywane jest przynajmniej jedno dziecko niepełnosprawne i które, w związku z niepełnosprawnością dziecka, wymagają specjalistycznego wsparcia. Celem przyznania tej formy pomocy jest ograniczenie negatywnego wpływu niepełnosprawności dziecka na kształtowanie wzajemnych relacji pomiędzy członkami rodziny oraz na funkcjonowanie rodziny w otoczeniu społecznym.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone na terenie Gminy Miejskiej Kraków polegają w szczególności na:

- wspieraniu rodziny w uczeniu i rozwijaniu umiejętności dziecka niepełnosprawnego niezbędnych do samodzielnego życia (kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia, rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych, wspieranie w codziennych czynnościach życiowych);
- interwencji i pomocy rodzinie (pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych, ułatwianie rodzinie dostępu do edukacji i kultury, kształtowanie pozytywnych relacji w rodzinie oraz odpowiednich postaw wobec dziecka niepełnosprawnego);

- wspieraniu i treningu rodziny w zakresie wspomagania procesu leczenia (treningi dotyczące pielęgnacji dziecka, podawania leków, zachowania terminów badań, pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia oraz placówek rehabilitacyjnych).

Szczegółowe zasady ustalania wysokości odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz tryb ich pobierania, a także zasady częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat określa Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr LXXIV/941/09 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 czerwca 2009 r. W przypadku, gdy dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, usługi świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach stosuje się tabelę odpłatności zamieszczoną w uchwale.

W 2016 r. zadanie realizował Małopolski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża. Zrealizowano 14 601,5 godziny usług w cenie 21 zł za godzinę. Na ten cel wydatkowano 302 081,84 zł. Pomocą objęto 75 rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością.

6.3 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, są dostosowane do szczególnych potrzeb, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Usługi te obejmują czynności polegające na uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia oraz pielęgnacji, jako wspierania procesu leczenia.

Szczegółowe zasady realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym również zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi, określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, określonego w ustawie o pomocy społecznej, specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach wysokość odpłatności ustalana jest na podstawie tabeli zawartej w rozporządzeniu. Odpłatność maksymalna (tj. 100%) wynosiła w 2016 r. 23 zł za godzinę.

Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były w 2016 r. przez Fundację na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy. W 2016 r. wykonano 148 246 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Na ten cel wydatkowano środki w wysokości 3 111 944,83 zł. Pomocą objęto łącznie 451 osób.

7. Usługa asystenta osoby niepełnosprawnej

Celem usługi jest pomoc w reintegracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Asystent poprzez asystowanie w codziennych czynnościach życiowych, pomoc przy załatwianiu spraw urzędowych, czy też udział w kształtowaniu właściwych relacji osoby niepełnosprawnej z innymi, w szczególności z osobami z bezpośredniego otoczenia i ze środowiska lokalnego, pomaga w przywróceniu możliwości funkcjonowania osoby w społeczeństwie. Dodatkowo asystent w ramach świadczonej pomocy towarzyszył osobie niepełnosprawnej w czynnościach wspierających proces leczenia tj. pomagał w dotarciu do placówek służby zdrowia oraz placówek rehabilitacyjnych, pomagał w zakupie leków czy też wspierał w uzyskaniu zatrudnienia (w tym np. asystował w poszukiwaniu informacji o wolnych stanowiskach pracy, pomagał w kompletowaniu dokumentów oraz przygotowaniu do rozmowy z potencjalnym pracodawcą).

W 2016 r. usługa asystenta osoby niepełnosprawnej świadczona była przez 8 osób w okresie od czerwca do grudnia. W ramach realizowanej usługi pomocą objęto 70 osób niepełnosprawnych. Środki z przeznaczeniem na realizację usługi wyniosły w 2016 r. 93 762,75 zł.

8. Realizacja zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje zadania z zakresu integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w oparciu o ustawę o zatrudnieniu socjalnym, w ramach klubów integracji społecznej oraz centrów integracji społecznej.

8.1 Kluby Integracji Społecznej

W klubach integracji społecznej organizowane są w szczególności indywidualne działania na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej, grupowe działania na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej, roboty publiczne oraz prace społecznie użyteczne.

8.1.1 Klub Integracji Społecznej MOPS

W 2016 roku ze wsparcia KIS MOPS skorzystało 845 uczestników. Wśród nich 266 osoby rozpoczęły uczestnictwo w roku 2015 i kontynuowały je w roku 2016. 400 osób zakończyło udział w KIS. W wyniku udzielonego wsparcia pracę podjęło 206 uczestników KIS (24,4% ogółu).

KIS realizował następujące zadania:

I. Reintegracja społeczna, której celem jest odbudowa i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w KIS umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu, poprzez:

1. Wsparcie i poradnictwo indywidualne: warunkiem uczestnictwa w KIS jest realizacja zawartego kontraktu socjalnego. Wszyscy uczestnicy byli objęci wsparciem indywidualnym pracowników socjalnych KIS oraz poradnictwem indywidualnym, w ramach którego psycholog i prawnik udzielili 1 254 porad. Począwszy od II połowy 2016 r., wzbogacono ofertę poradnictwa specjalistycznego realizowanego w MOPS KIS o możliwość korzystania z wsparcia terapeuty uzależnień. W 2016 r. udzielił on łącznie 150 porad.

2. Wsparcie grupowe, z którego korzystali wszyscy uczestnicy KIS. Wsparcie to było organizowane w różnorodnych formach, umożliwiających uczestnikowi dokonanie wyboru aktywności, adekwatnej do jego ścieżki rozwoju, określonej w kontrakcie socjalnym. Zajęcia prowadzone były w formie grup: edukacyjnych, wsparcia i samopomocy oraz warsztatów. Łączna liczba spotkań w ramach w/w działań wyniosła 1 397. Każde ze spotkań trwało od 2 do 3 godzin. Zajęcia prowadzone były przez pracowników KIS, dodatkowo w realizację zajęć zaangażowanych było 5 wolontariuszy oraz uczestnicy, pełniący funkcje liderów, asystentów lub pomocników. Dzięki wsparciu grupowemu uczestnicy budują więzi międzyludzkie, uczą się poprawnych relacji, zdobywają umiejętność pracy w grupie. Zmieniają postrzeganie własnej osoby zauważając posiadane zasoby ograniczające deficyty.

II. Reintegracja zawodowa, której celem jest odbudowa i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w KIS zdolności do świadczenia pracy na rynku pracy, poprzez:

1. doradztwo zawodowe w formie doradztwa indywidualnego (1 143 porady);

2. organizację Grup Wsparcia Integracji Zawodowej (84 spotkania) oraz warsztatów grupowych (60 warsztatów prowadzonych przez doradców zawodowych);

3. organizację działań o charakterze zatrudnieniowym:

- prac społecznie użytecznych – w 58 podmiotach pracę realizowało 516 osób. Wykonywano prace: gospodarcze, biurowe, opiekuńcze, porządkowe, pomocy kuchennej i ogrodnicze;

- robót publicznych – celem organizowanych robót było nabycie kwalifikacji zawodowych i przygotowanie do samodzielnego funkcjonowania na otwartym rynku pracy. Łącznie roboty publiczne wykonywało 81 osób. Zakres realizowanych prac obejmował: sprzątanie lokali MOPS – 29 osób, prace gospodarcze – 8 osób, prace biurowe – 2 osoby, prace porządkowe w fortach krakowskich – 29 osób, prace remontowe – 8 osób oraz prace gospodarcze na terenie cmentarza Batowice – 5 osób;
- współpracę z pracodawcami i instytucjami rynku pracy. Odbyło się 9 giełd pracy, w których uczestniczyło 159 osób;
- szkolenia zawodowe – do uczestnictwa w kursach zawodowych (m.in. kurs komputerowy ECDL, opiekun osób starszych i niepełnosprawnych, magazynier z obsługą wózka widłowego) skierowano 21 osób.

8.1.1.1 Program Aktywizacja i Integracja (PAI)

Program Aktywizacja i Integracja jest realizowany w oparciu o porozumienie zawarte pomiędzy Grodzkim Urzędem Pracy w Krakowie oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie.

Celem PAI jest poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy poprzez kształtowanie u uczestników aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym, tak aby mogli oni przezwyciężać istniejące deficyty i nabyć zdolność do poruszania się na rynku pracy w celu podjęcia zatrudnienia.

W 2016 r. w MOPS KIS w Programie Aktywizacja i Integracja uczestniczyło 80 osób. Osoby te objęte były wsparciem indywidualnym i grupowym pracowników MOPS KIS w wymiarze 10 godzin tygodniowo, oraz w wymiarze do 10 godzin tygodniowo wykonywały prace społecznie użyteczne. Efektem udziału w programie jest poprawa funkcjonowania w wymiarze społecznym i zawodowym.

Program Aktywizacja i Integracja w 2016 r. zakończyło 30 osób, uzyskując II profil zawodowy w Grodzkim Urzędzie Pracy. 27 osób zostało wykreślonych z udziału w PAI, w tym 1 osoba uzyskała uprawnienia do zasiłku stałego, 1 osoba uzyskała uprawnienia do emerytury, 8 osób zostało wykreślonych z powodu pogorszającego się stanu zdrowia i 17 osób z powodu niewywiązywania się z ustalonych zasad uczestnictwa w programie. 23 osoby kontynuują udział w PAI.

8.1.1.2 Program reintegracji społecznej i zawodowej osób zadłużonych z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych

Począwszy od roku 2013, w oparciu o porozumienie zawarte pomiędzy Zarządem Budynków Komunalnych w Krakowie, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie oraz Grodzkim Urzędem Pracy w Krakowie, realizowany jest „Program reintegracji społecznej i zawodowej osób posiadających zadłużenie z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych, mający na celu pomoc w spłacie zadłużenia”.

W roku 2016 MOPS wykonywał w tym zakresie działania, obejmujące:

- wsparcie indywidualne i grupowe ukierunkowane na reintegrację społeczną i zawodową;
- zatrudnienie w formie umów o pracę, w tym w ramach robót publicznych;
- prace społecznie użyteczne.

W cotygodniowych spotkaniach informacyjnych wzięło udział 127 osób, spośród których łącznie w Programie uczestniczyło w sumie 36 zadłużonych osób. Kwota spłaconego na rzecz gminy zadłużenia wyniosła 89 476,84 zł, w tym spłacona przez: osoby zatrudnione w ramach robót publicznych – 81 804,51 zł, wykonujących prace społecznie użyteczne – 3 991,30 zł, rencistów i emerytów zatrudnionych w oparciu o umowę cywilno – prawną – 3 681,03 zł.

Realizacja Programu, poza efektami ekonomicznymi, przynosi także efekty społeczne w postaci zmian postaw osób zadłużonych, które stają się aktywne w dążeniu do poprawy swojej sytuacji. Osobom kończącym udział w Programie przekazywane są informacje na temat ofert pracy na otwartym rynku pracy.

8.1.1.3 Projekt „Warsztat Reintegracji Społecznej i Zawodowej MOPS Kraków – Warsztat”

Projekt w roku 2016 był realizowany w oparciu o umowę o wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą: „Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych – edycja 2015 r.”, w ramach Programu Ministra Pracy i Polityki Społecznej „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu społecznemu – edycja 2011 – 2015”.

Celem Projektu jest reintegracja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, tak aby poprzez:

- uczestnictwo w Klubie Integracji Społecznej, w tym wsparcie indywidualne i grupowe,
- wykonywanie prac społecznie użytecznych,
- zatrudnienie w ramach robót publicznych,

nabyli oni kwalifikacje społeczne i zawodowe oraz przygotowali się do podjęcia pracy na otwartym rynku.

W 2016 r., zgodnie z założeniami oferty, w projekcie uczestniczyło 21 osób – 15 osób bezrobotnych wykonywało prace społecznie użyteczne; 6 osób zostało skierowanych do zatrudnienia w ramach robót publicznych, osoby te pozytywnie ukończyły cykl edukacyjno-szkoleniowy. Sporządzono plan potrzeb i zakres prac. Uczestnicy przepracowali w ramach prac społecznie użytecznych 2 983 godziny i otrzymali świadczenie w łącznej wysokości 24 162,30 zł.

Wszystkie cele, dotyczące realizacji projektu w 2016 r. zostały osiągnięte. W ramach projektu zrealizowano 48 godzin Grupy Wsparcia Integracji Zawodowej i 36 godzin Warsztatów Poszukiwania Pracy. Udzielono 648 godzin wsparcia indywidualnego świadczonych przez pracowników socjalnych, prawnika, psychologa, doradcy zawodowego, trenera zatrudnienia wspieranego. Dzięki powyższemu wsparciu uczestnicy nabyli kwalifikacje społeczne i zawodowe. 4 uczestników podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy.

8.1.1.4 Kontrakt socjalny typu B

Po przeprowadzonym w 2015 r. pilotażu realizacji kontraktu socjalnego typu „B”, w 2016 r. nastąpiła właściwa realizacja tychże kontraktów. Łącznie w 2016 r. kontrakt socjalny typu B realizowało 17 osób, z czego 16 osobom opłacano składkę zdrowotną, 1 osoba posiadała ubezpieczenie zdrowotne z innego tytułu. W ramach kontraktu „B” uczestnicy zobowiązali się do realizacji zajęć z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej; wykonywania prac społecznie użytecznych; poszukiwania pracy na otwartym rynku pracy.

8.1.1.5 Realizacja projektu „Bariery zamieniamy na szanse” przez KIS MOPS

Klub Integracji Społecznej od 1 maja 2016 r. realizuje zadania w ramach projektu „Bariery zamieniamy na szanse”. KIS MOPS w ramach Usługi Aktywnej Integracji stworzył 70 dodatkowych miejsc dla uczestników projektu.

W okresie od maja 2016 r. do grudnia 2016 r. udział w projekcie wzięło 167 uczestników KIS po 30 r.ż. Z tego 54 uczestników podjęło pracę na otwartym rynku pracy, 28 osób podjęło

zatrudnienie subsydiowane, 21 osób zrealizowało kurs zawodowy (więcej na temat projektu *Bariery zamieniamy na szanse w podrozdziale 11.1*).

8.1.2 Klub Integracji Społecznej „Leonardo”

Zadanie polegające na prowadzeniu Klubu Integracji Społecznej w 2016 roku realizowane było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez Fundację Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo”. W ramach zadania w zajęciach KIS Leonardo uczestniczyło łącznie 128 osób, w tym, dzięki uzyskanemu wsparciu, 20 osób podjęło pracę.

Uczestnicy KIS brali udział w zajęciach grupowych i indywidualnych. W ramach zajęć indywidualnych zapewniono stały dostęp do poradnictwa indywidualnego udzielanego przez psychologa, pracownika socjalnego oraz doradcę zawodowego. Zajęcia grupowe realizowano poprzez kursy edukacyjne oraz warsztaty.

Tabela: Liczba porad udzielonych w roku 2016 uczestnikom KIS „Leonardo”

Poradnictwo indywidualne, w tym:	Liczba porad
poradnictwo psychologiczne	79
poradnictwo socjalne	147
doradztwo zawodowe	273
suma	499

Na działalność KIS Leonardo wydatkowano w 2016 roku środki w łącznej wysokości 328 434,56 zł.

8.1.3 Klub Integracji Społecznej dla osób niepełnosprawnych

W ramach realizacji projektu „Bariery zamieniamy na szanse” na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków prowadzony jest Klub Integracji Społecznej dla osób niepracujących niepełnosprawnych. Podmiotem prowadzącym jest Fundacja Sustinae.

Klub rozpoczął działalność od 1 września 2016 roku przy ul. Szlak 65. W ramach uczestnictwa w Klubie Integracji Społecznej uczestnicy mogą korzystać z pomocy pracownika socjalnego, doradcy zawodowego, trenera zatrudnienia, konsultacji prawnika, treningu umiejętności psychospołecznych, szkoleń zawodowych i budujących kompetencje zawodowe, staży i praktyk zawodowych. W ramach staży osoba ma zapewnione pokrycie kosztów dojazdów, kosztów ubezpieczenia i badań lekarskich oraz stypendium stażowe.

W 2016 r. z pomocy w Klubie Integracji Społecznej dla osób niepracujących niepełnosprawnych skorzystały 33 osoby. Na realizację zadania z dotacji wydatkowano 129 291,56 zł.

8.2 Zadania realizowane przez Centra Integracji Społecznej

Centra Integracji Społecznej realizują zadania związane z reintegracją zawodową i społeczną poprzez następujące usługi:

- kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych, dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu,
- nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych,

- naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą,
- uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania czasem.

8.2.1 Wspieranie zadań realizowanych przez Centrum Integracji Społecznej Galicyjska Fundacja „Wsparcie, Integracja, Rozwój”

MOPS kieruje osoby do uczestnictwa w CIS po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i zaopiniowaniu wniosku przez pracownika socjalnego.

W 2016 roku zadanie polegające na prowadzeniu CIS na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków realizowała Galicyjska Fundacja „Wsparcie, Integracja, Rozwój”.

W zajęciach CIS w 2016 r. uczestniczyły 142 osoby, w tym osoby z problemem uzależnienia od alkoholu. 28 osób zrezygnowało z udziału z powodu podjęcia zatrudnienia.

Podczas uczestnictwa w CIS beneficjenci korzystali z usług pracownika socjalnego, psychologa oraz doradcy zawodowego.

Tabela: Liczba porad udzielonych uczestnikom CIS w roku 2016

Konsultacje, w tym:	Liczba godzin konsultacji
psychologiczne	580
socjalne	488
zawodowe	498
suma	1566

W ramach reintegracji zawodowej uczestnicy CIS odbywali zajęcia u pracodawców współpracujących z CIS w ramach następujących warsztatów: remontowo – porządkowego, gastronomicznego, pielęgnacji terenów zielonych, opiekuńczo – porządkowego oraz pomocy biurowej, realizując praktyki zawodowe m. in. w domach pomocy społecznej, hotelach, MPO, MOPS i innych podmiotach, które zadeklarowały chęć współpracy z Centrum.

Na realizację zadania w 2016 r. wydatkowano 738 369, 03 zł.

8.2.2 Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych

W okresie od 16 sierpnia 2016 r. do 30 kwietnia 2019 r. zlecono realizację zadania w formie Centrum Integracji Społecznej, które zapewnia 20 miejsc dla osób bezdomnych bez pracy. Centrum prowadzone jest przez Dzielno Pomocy św. Ojca Pio. W ramach zadania prowadzone są usługi z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej.

Celem podejmowanych działań jest odbudowanie i podtrzymanie u uczestników Centrum zdolności do samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy m.in. poprzez przyuczenie do wykonywania zawodu, podwyższanie kwalifikacji oraz prowadzenie zajęć praktycznych u pracodawców.

W roku 2016 uczestnikami CIS było 26 osób, spośród których 14 osób realizowało Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego, a pozostałe ze skierowanych osób pozostawały w kontakcie z doradcami zawodowymi. Trzy osoby zakończyły realizację IPZS ze względu na podjęcie zatrudnienia, dwie osoby usamodzielnily się. Łącznie w roku 2016 odbyły się 162 spotkania doradców zawodowych z kandydatami do CIS. Ponadto z osobami będącymi uczestnikami CIS zrealizowano 87 spotkań indywidualnych, w tym: 51 spotkań z doradcą zawodowym, 21 spotkań z instruktorem/ trenerem zatrudnienia wspieranego, 9 spotkań

z pracownikiem socjalnym, 5 spotkań z psychoterapeutą, 1 spotkanie z psychiatrą. Uczestnicy realizujący IPZS codziennie brali udział w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej, z tego 4 razy w tygodniu w zajęciach reintegracji społecznej realizowanych bezpośrednio w siedzibie CIS. Na realizację zadania z dotacji wydatkowano 61 845,87 zł.

9. Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS

W roku 2016 MOPS kontynuował działalność wolontaryjną na rzecz podopiecznych Ośrodka. Współpracę podjęto z 542 wolontariuszami (młodzież licealna, studenci, osoby pracujące, emeryci), którzy świadczyli pomoc osobom potrzebującym w miejscach zamieszkania oraz komórkach organizacyjnych MOPS.

Podobnie jak w latach ubiegłych kontynuowana była współpraca ze środowiskami studenckimi i licealnymi. Pozwala to na rekrutację kandydatów na wolontariuszy przez cały rok akademicki i szkolny. Wolontariat podejmowali uczniowie szkół oraz uczniowie zamieszkałi w Internacie przy ul. Ułanów, studenci oraz słuchacze Uniwersytetu III Wieku.

W 2016 roku realizowano m.in. następujące działania:

- W obszarze pomocy dzieciom z rodzin korzystających ze wsparcia MOPS działalność wolontariuszy polegała głównie na pomocy w nauce oraz uczeniu sposobów aktywnego spędzania czasu wolnego (rozmowy, gry, zabawy). Pomoc świadczona była przez 187 wolontariuszy dla 265 dzieci.
- W obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym i samotnym, korzystającym ze wsparcia zaangażowano 68 wolontariuszy, którzy pomagali 132 osobom. Działania obejmowały m.in. wsparcie emocjonalne, towarzyszenie w załatwianiu spraw urzędowych, wspólne spacerowanie, czytanie prasy i książek, pomoc w drobnych czynnościach domowych, których ze względu na schorzenie lub wiek osoby objęte wolontariatem nie mogły wykonać samodzielnie.
- W programach aktywności lokalnej 53 wolontariuszy angażowało się w pomoc animatorom lokalnym w prowadzeniu PAL poprzez: udzielanie korepetycji dzieciom w siedzibach PAL, w świetlicach, w miejscach zamieszkania dzieci. Prowadzili zajęcia językowe, współprowadzili zajęcia w grupach wsparcia, warsztatach, pomagali osobom starszym i niepełnosprawnym.

Ponadto wolontariusze pomagali w pracy z osobami bezdomnymi. Uczestniczyli w dyżurach w punkcie informacyjnym, udzielali informacji na temat praw i uprawnień osób bezdomnych, miejsc noclegowych, posiłku, łaźni, odzieży. Wolontariusze wspólnie ze streetworkerami monitorowali środowiska osób bezdomnych, współuczestniczyli w interwencjach wobec osób bezdomnych. Wolontariusze pomagali również przy realizacji projektów „Biuro” oraz „Komputer” w Klubie Integracji Społecznej MOPS.

Wolontariusze angażowali się również w organizację spotkań, imprez w ramach programów aktywności lokalnej na rzecz społeczności lokalnych w ramach działań środowiskowych – Festiwalu PALi oraz w projekcie „Dzielnicowe Pośrednictwo Pomocy Osobom Starszym i Niepełnosprawnym”.

Podejmowano współpracę z Wolontariatem Św. Eliasza, z Krakowskim Kołem Towarzystwa Pomocy Św. Brata Alberta w Krakowie, co dawało możliwość dzielenia się doświadczeniami w pracy z wolontariuszami. Współpraca ze Stowarzyszeniem Regionalne Centrum Wolontariatu w Krakowie pozwoliło zgłosić wolontariuszy do Konkursu „Barwy Wolontariatu” – w minionym roku zgłoszonych zostało 9 osób. Konkurs ten stanowi jeden z ważniejszych elementów rozpowszechniania idei wolontariatu. Oferowane przez stowarzyszenie szkolenia i działania doradcze stanowiły ważne wsparcie merytoryczne w procesie doskonalenia umiejętności pracowników MOPS związanych zarówno z promocją wolontariatu, jak i jego organizacją.

10. Realizacja Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2016 – 2018

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2016 – 2018 został przyjęty Uchwałą nr L/919/16 z dnia 6 lipca 2016 roku. Program Wspierania Rodziny jest adresowany do wszystkich krakowskich rodzin z dziećmi, dziećmi i młodzieżą. Program wyznacza kierunki działań podejmowanych przez Gminę Miejską Kraków na rzecz:

- promowania modelu rodziny z dzieckiem i kształtowania pozytywnego wizerunku rodziny,
- wzmacniania rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji,
- zapewnienia opieki dzieciom i młodzieży oraz organizacji czasu wolnego.

Zadania w ramach Programu realizowane są przez organy administracji samorządowej, jak również podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Ewaluacja Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków uwzględnia roczne sprawozdania z działań podejmowanych przez poszczególne jednostki/komórki, zaangażowane w jego realizację.

10.1 Usługa asystenta rodziny

W 2016 roku wsparciem w formie asystentury rodzinnej objęte były 452 rodziny. Usługę świadczyło 37 asystentów rodziny.

Celem asystentury rodzinnej jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Tego typu oddziaływanie ma charakter długofalowego procesu. Aby zapewnić jego ciągłość, w 2016 roku większość asystentów rodziny została zatrudniona na podstawie umowy o pracę. Przyjęcie takiego rozwiązania, sprzyjając podniesieniu jakości usługi, przyczyniło się również do integracji tej grupy specjalistów z zespołami pracowników socjalnych.

W bieżącej aktywności zawodowej asystenci rodziny mogli uzyskać wsparcie merytoryczne ze strony specjalistów pracy socjalnej, jak również psychologów, pedagogów, m. im. poprzez możliwość systematycznego korzystania z superwizji grupowej, superwizji indywidualnych oraz konsultacji.

W 2016 roku asystentura rodzinna była świadczona w oparciu o model realizacji zadań asystenta rodziny i jego usytuowania w strukturze organizacyjnej MOPS. Przyjęta koncepcja zakłada, że z chwilą rozpoczęcia realizacji usługi przez asystenta rodziny, pracownik socjalny nie podejmuje działań w obszarze pracy socjalnej, koncentrując się na czynnościach związanych z prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawie przyznania świadczeń pomocy społecznej. Takie rozwiązanie, pozwalając na wzmocnienie roli asystenta, jej lepsze zrozumienie przez odbiorców usługi, minimalizuje bariery w komunikacji asystent – rodzina. Zakres realizowanych w ramach usługi zadań ma charakter kompleksowy i odpowiadając rozpoznanym potrzebom rodziny, obejmuje wszystkie obszary pomocy wskazane w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przyjęty model realizacji zadań asystenta rodziny umożliwia racjonalne angażowanie w proces pomocowy zasobów ludzkich i usług oraz przeciwdziałania nagromadzeniu różnych form pomocy w tym samym czasie w stosunku do jednej rodziny. Dzięki niemu, asystenci rodziny dysponują szerokim katalogiem narzędzi wspierających prowadzenie pracy socjalnej, które są dostosowane do różnorodnych potrzeb rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Zastosowanie narzędzi przyczynia się do doskonalenia warsztatu pracy asystenta rodziny, a tym samym sprzyja inicjowaniu pożądanych zmian w funkcjonowaniu rodziny.

Usługa asystenta rodziny w 2016 roku była realizowana w ramach:

- projektu „Bariery zamieniamy na szanse” (*szerzej zob. rozdział nr 11.1*),
- resortowego „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016” finansowanego ze środków MRPiPS (*szerzej zob. rozdział nr 16*).

Ocena rezultatów usługi asystenta rodziny została dokonana w oparciu o przeprowadzone badania ankietowe adresowane zarówno do rodzin, które były objęte wsparciem w 2016 roku przez okres co najmniej 3 miesięcy, jaki i do asystentów rodziny. Zastosowano dwa rodzaje narzędzi badawczych, tj. ankietę ewaluacyjną realizacji usługi asystenta rodziny oraz kwestionariusz obserwacji zmian w funkcjonowaniu rodzin, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze. Pierwsze z narzędzi było adresowane do rodzin, natomiast o wypełnienie drugiego zostali poproszeni asystenci rodziny. W badaniu wzięło udział 46 rodzin i 23 asystentów rodziny.

Asystenci zaobserwowali u 78% rodzin biorących udział w badaniu poprawę umiejętności właściwego reagowania na sprzeciw i złość ze strony dziecka. Ich zdaniem, rodzice lepiej radzą sobie także z organizowaniem dzieciom wolnego czasu (63%) i w większym stopniu potrafią wykorzystywać w procesie wychowania pochwały, wzmocnienia pozytywne – tą zmianę zauważono w przypadku 74% uczestników badania. W przypadku 78% badanych rodzin zaobserwowano wzrost wiedzy na temat etapów rozwojowych dziecka, natomiast u 48% stwierdzono rozwój umiejętności rozmowy z dziećmi i okazywania im emocjonalnej bliskości.

Z kolei w ocenie 98% badanych osób, otrzymane od asystenta rodziny wsparcie przyczyniło się do zmiany sytuacji w rodzinie. Według respondentów, zmiana ta najczęściej dotyczyła dzieci (85%) i obserwowana była w obszarach relacji rodzinnych (80%), umiejętności wychowywania dzieci (71%) i sposobu sprawowania nad nimi opieki (69%). 82% badanych osób zauważyło pozytywne zmiany w zachowaniu dzieci, natomiast 73% zaobserwowało poprawę sytuacji szkolnej dzieci. Rodzice dostrzegli, że ich dzieci m. in. stały się bardziej otwarte, weselsze i spokojniejsze. Chętniej podejmowały udział w dodatkowych zajęciach, bardziej skupiały się na nauce. Pojawiły się również odpowiedzi wskazujące na wzrost autorytetu rodziców u dzieci. Większość badanych osób, które skorzystały z usługi (89%), oceniło kontakt z asystentem rodziny, jako bardzo dobry.

10.2 Rodziny wspierające

W 2016 roku aktywnie poszukiwano kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej, angażując w ten proces pracowników socjalnych. Rodzina wspierająca to forma wsparcia rodziny przeżywającej trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczych i/lub wychowawczych. Polega na zaangażowaniu w pomoc rodzinie rodzin z jej otoczenia: rodzinnego – krewnych, środowiska sąsiedzkiego, znajomych. Główne założenia:

- wsparcie rodziców/opiekunów w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych – oddziaływanie poprzez własną postawę, system wartości – podstawą wdrażania zmian są osoby i łączące ich relacje,
- zapewnienie, tworzenie warunków wspierających prawidłowy rozwój dziecka, w tym przejęcie czasowej opieki nad dzieckiem (np. zapewnienie dziecku możliwości nauki w miejscu zamieszkania rodziny wspierającej, opieka nad dzieckiem w weekendy).

W wyniku podjętych działań, w lipcu 2016 roku została wyłoniona pierwsza rodzina wspierająca, z którą zawarto umowę dotyczącą realizowania tej formy wsparcia oraz refundowania kosztów związanych z udzielaną przez rodzinę wspierającą pomocą. Ponadto w grudniu 2016 roku udało się pozyskać kolejnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

10.3 Placówki wsparcia dziennego

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jedną z form wsparcia rodziny jest objęcie dziecka opieką w placówce wsparcia dziennego. Placówki prowadzone są w formie opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej.

Placówki wsparcia dziennego zapewniają opiekę i wychowanie, a także pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego w formie zapewniającej rozwój dzieci i młodzieży – między innymi poprzez zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań. Placówki prowadzone w formie specjalistycznej organizują również zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, a także terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię. Natomiast placówki prowadzone w formie pracy podwórkowej realizują działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Placówki wsparcia dziennego współpracują z rodzicami i opiekunami dziecka oraz placówkami oświatowymi. Pobyt w placówkach wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny, poza sytuacjami gdy dziecko zostanie skierowane do placówki przez sąd rodzinny.

Placówki funkcjonują przez cały rok, we wszystkie dni robocze, natomiast niektóre z placówek prowadziły zajęcia w soboty czy niedziele oraz organizowały sobotnio – niedzielne wyjazdy poza Kraków. Ponadto organizowały swoim wychowankom także wypoczynek letni oraz zimowy w formie np. wyjazdów kolonijnych, obozów sportowych, survivalowych czy językowych.

W drugiej połowie 2016 r. tj. od 15 lipca uruchomione zostały dwie nowe placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie pracy podwórkowej. W 2016 r. placówki podwórkowe objęły swoimi działaniami 769 dzieci. Na realizację zadania Gmina Miejska Kraków wydatkowała środki w wysokości 370 628,19 zł.

W roku 2016 funkcjonowało łącznie 36 placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków.

Tabela: Charakterystyka placówek wsparcia dziennego

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Środki finansowe wydatkowane na realizację zadania
1	Placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej	28	1 025	1 944	3 201 201 zł
2	Placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej	5	950	1 299	4 339 770 zł
3	Placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej	3	118	769	384 000 zł
SUMA		36	2 093	4 012	7 924 971

10.4 Poradnictwo

10.4.1 Poradnictwo prawne, psychologiczne realizowane przez MOPS

Poradnictwo prawne i psychologiczne dla mieszkańców Krakowa realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w Filiach Ośrodka. Poradnictwo jest ogólnodostępne, świadczone bez względu na dochód oraz bez rejonizacji, obejmuje wsparcie psychologiczne oraz pomoc prawną z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego oraz ochrony praw lokatorów, jak również w zakresie pomocy prawnej udzielanej ofiarom przemocy w rodzinie. Poradnictwo świadczone jest dla osób, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

W roku 2016 poradnictwem specjalistycznym objęto w sumie 1 667 osób, z czego 1 392 osobom udzielono porad prawnych, a 343 osobom udzielono porad psychologicznych. Udzielono łącznie 7 646 porad, w tym 4 076 porad prawnych (w tym 1 154 porady w formie udzielenia pomocy w sporządzeniu pism procesowych) oraz 3 570 porad psychologicznych.

Najwięcej porad prawnych udzielono z zakresu:

- prawa rodzinnego i opiekuńczego, w tym m. in. w sprawach rozwodów i separacji, alimentów, władzy rodzicielskiej, ubezwłasnowolnienia – 1 552 porady,
- prawa lokalowego, w tym m. in. w kwestiach dotyczących eksmisji, zadłużenia czynszowego, utraty tytułu prawnego do lokalu, wstąpienia w stosunek najmu, uprawnienia do lokalu mieszkalnego z zasobów Gminy Miejskiej Kraków – 877 porad,
- zabezpieczenia społecznego, w tym w sprawach orzekania o niepełnosprawności, rent i emerytur, świadczeń socjalnych – 411 porad.

Najwięcej porad psychologicznych udzielono z zakresu:

- zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych – 1 173 porad, w tym 1 136 porady dotyczące dorosłych oraz 37 porad dotyczących dzieci;
- rozwiązywania problemów rodzinnych – 1 013 porad;
- funkcjonowania społecznego poza rodziną – 780 porad;
- problemów dotyczących przemocy w rodzinie – 104 porady;
- rozwiązywania problemów wychowawczych – 139 porad;
- uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych – 46 porad.

10.4.2 Poradnictwo i terapia rodzin realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków

Ośrodki poradnictwa i terapii realizują działania diagnostyczne, terapeutyczne oraz z zakresu poradnictwa specjalistycznego, w szczególności pomocy psychologicznej dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków. Usługi są świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. W 2016 roku zadanie poradnictwa i terapii rodzin było realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków w 4 ośrodkach prowadzonych przez 2 organizacje pozarządowe tj. Stowarzyszenie Siemacha i Stowarzyszenie Dobrej Nadziei.

Działania Ośrodków skoncentrowane były na rozwiązywaniu problemów z jakimi zmagają się rodziny. Należą do nich: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, zaburzenia zachowania i trudności adaptacyjne osób nieletnich. Zakres świadczonych usług w ośrodkach poradnictwa i terapii obejmował: diagnozę psychologiczną rodziny lub osoby indywidualnej, świadczenie poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego,

psychologicznego) oraz terapii rodzinnej, indywidualnej i grupowej. Działania te prowadziły do wzmocnienia samodzielności i kompetencji rodzin oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym tak, aby były w stanie adekwatnie i skutecznie pełnić swoje role społeczne.

W 2016 r. z pomocy ośrodków skorzystało 1 238 rodzin, ogółem wsparciem objęto 1 805 osób. W ośrodkach przeprowadzono 1 351 diagnoz oraz 9 282 spotkań terapeutycznych (indywidualne, rodzinne, grupowe). Ponadto udzielono 2 476 porad specjalistycznych. W 2016 roku na zadanie wydatkowano 1 484 000 zł.

11. Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego

11.1 Projekt „Bariery zamieniamy na szanse”

Projekt został zatwierdzony do realizacji w dniu 19 kwietnia 2016 roku Uchwałą Nr 572/16 Zarządu Województwa Małopolskiego w sprawie zatwierdzenia listy ocenionych projektów oraz wyboru projektów do dofinansowania w ramach konkursu nr RPMP.09.01.01 – IP.01–12–007/15 dla naboru wniosków o dofinansowanie projektów ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020 w ramach 9 Osi Priorytetowej Region spójny społecznie. Wartość dotacji ze środków UE w latach 2016 – 2019 wyniesie 14 252 631,47 zł. Całkowita wartość projektu to 16 767 801,73 zł.

Projekt skierowany jest do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem zamieszkujących, pracujących, uczących się w Krakowie. Założono objęcie uczestników projektu pracą socjalną i działaniami pomocowymi, o których mowa w art. 119 ust. 1 pkt 3, 4, 5, i 7 ustawy o pomocy społecznej, realizowanymi przez pracowników socjalnych. Realizacja projektu przewidziana jest od maja 2016 r. do kwietnia 2019 r. Celem projektu jest wzrost samodzielności osób z grup docelowych poprzez wzmocnienie ich indywidualnego potencjału i zwiększenie szans na podjęcie zatrudnienia, zwiększenie aktywności społecznej, poprawę pełnienia ról społecznych. Projekt odpowiada na problemy uczestników m.in. takie jak: niepełnosprawność, zaburzenia psychiczne, brak pracy, bezdomność, ubóstwo, zagrożenie wykluczeniem. Wsparcie w ramach projektu będzie udzielane na podstawie zindywidualizowanej diagnozy także w przypadkach uczestników, których sytuacja wskazuje na bardzo ograniczone szanse na powrót na otwarty rynek pracy i uzyskanie zatrudnienia. W okresie od 1 maja 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. wsparciem zostało objętych łącznie 464 uczestników z 8 grup:

- 1) osoby bez pracy po 30 roku życia – 167 osób,
- 2) osoby niepełnosprawne bez pracy – 35 osób,
- 3) osoby bezdomne bez pracy – 54 osoby,
- 4) osoby /młodzież do 30 roku życia pozostające bez pracy – 16 osób,
- 5) rodziny wieloproblemowe korzystające z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 – 50 osób,
- 6) osoby z zaburzeniami psychicznymi i wspólnie z nimi zamieszkujące oraz osoby spokrewnione zamieszkujące osobno spełniające kryteria zagrożenia wykluczeniem społecznym – 64 osoby,
- 7) rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym – 36 osób
- 8) rodziny z problemami opiekuńczo–wychowawczymi – 42 osoby.

W ramach projektu „Bariery zamieniamy na szanse” zlecono w 2016 r. w trybie konkursu ofert realizację następujących nowych zadań publicznych:

- Prowadzenie Klubu Integracji Społecznej dla Niepełnosprawnych niepracujących mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków – zadanie realizowane przez Fundację Sustinae od 1 września 2016 r. W ramach realizacji zadania w 2016 r. pomocą objęto 33 osoby. Na realizację zadania z dotacji wydatkowano 129 291,56 zł;

- Świadczenie usługi asystenta w rodzinie z dzieckiem niepełnosprawnym – zadanie realizowane przez Fundację Instytut Rozwoju Regionalnego od 1 września 2016 r. W ramach realizacji zadania w 2016 r. objęto pomocą 32 osoby z 30 rodzin w łącznym wymiarze 1 051 godzin. Na realizację zadania z dotacji wydatkowano 31 655,14 zł;
- Świadczenie kompleksowego wsparcia społeczno – zawodowego dla osób pozostających bez pracy w wieku do 30 r.ż. – zadanie realizowane przez Fundację Sustinae od 1 listopada 2016 r. W ramach realizacji zadania w 2016 r. pomocą objęto 9 osób. Na realizację zadania z dotacji wydatkowano 64 046, 48 zł;
- Świadczenie usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków („agencja zatrudnienia”) – zadanie realizowane przez Fundację Sustinae od 1 listopada 2016 r. W ramach realizacji zadania w 2016 r. pomocą objęto 12 osób. Na realizację zadania z dotacji wydatkowano 54 324,82 zł;
- Świadczenie usługi asystenta osoby bezdomnej – pomocą objęto 16 osób, zadanie realizowane przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Na realizację zadania z dotacji wydatkowano 20 250 zł;
- Prowadzenie Centrum integracji społecznej dla 29 bezdomnych, zadanie realizowane przez Dzieło Pomocy św. Ojca Pio. Na realizację zadania z dotacji wydatkowano 61 845,87 zł;
- Prowadzenie 3 mieszkań chronionych dla osób bezdomnych, zadanie realizowane przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej (1 mieszkanie dla kobiet – 5 miejsc, 2 mieszkania dla mężczyzn 11 miejsc). Na realizację zadania z dotacji wydatkowano 24 975 zł oraz 13 000 zł ze środków Gminy Miejskiej Kraków;

Ponadto w ramach projektu realizowano następujące zadania:

- Asystent rodziny dla 42 uczestników projektu. Na realizację zadania z dotacji przekazano 126 417,19 zł (*szerzej zob. w podrozdziale 10.1*);
- Program aktywności lokalnej dla 63 uczestników projektu z zaburzeniami psychicznymi i ich otoczenia. Na realizację zadania z dotacji przekazano 242 096,87 zł (*szerzej zob. w podrozdziale 2.2.1.2*);
- Klub integracji społecznej – w okresie od maja 2016 r. do grudnia 2016 r. udział w projekcie wzięło 167 uczestników w ramach KIS po 30 r.ż. Z tego 54 uczestników podjęło pracę na otwartym rynku pracy, 28 osób podjęło zatrudnienie subsydiowane, 21 osób zrealizowało kurs zawodowy. Na realizację zadania z dotacji przekazano 449 133,48 zł.

Łączna kwota środków przeznaczonych na realizację projektu w 2016 r. wyniosła 2 643 256,73 zł, z czego na zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie wydatkowano 2 167 945,73 zł oraz na zadania zlecone podmiotom niepublicznym wydatkowano 399 388, zł.

Dzięki wsparciu realizowanym w ramach projektu „Bariery zamieniamy na szanse” w 2016 roku 58 uczestników uzyskało zatrudnienie (łącznie z pracującymi na własny rachunek), 7 uczestników poszukiwało pracy po opuszczeniu projektu oraz 14 ukończyło udział w projekcie zgodnie z zaplanowaną ścieżką reintegracji.

W ramach projektu realizowano także zatrudnienie subsydiowane – to etap pracy trwający od 3 do 6 miesięcy, który zwiększa szanse uczestników projektu na utrzymanie w przyszłości pracy na wolnym rynku i trwałe opuszczenie systemu pomocy społecznej. W roku 2016 z zatrudnienia subsydiowanego na pełny etat skorzystało 29 osób, które były wykluczone z rynku pracy. Do tej formy zatrudnienia kierowane były osoby, które wymagały wsparcia trenera zatrudnienia monitorującego wykonywanie przez nich czynności zawodowych. Dzięki temu podnosili oni również swoje kompetencje społeczne poprzez:

a) kształcenie w praktyce nawyków i podejścia do obowiązków niezbędnych dla właściwego wykonywania czynności pracowniczych (punktualność, obowiązkowość, odpowiedzialność za wykonywane zadania, dokładność, rzetelność itp.),

b) pracę nad rozwijaniem praktycznych kompetencji komunikacyjnych w kontaktach zawodowych, budowania relacji pracowniczych i relacji służbowych.

Na stanowisku trenera pracy zaangażowany był pracownik mający doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym oraz posiadający kompetencje doradcy zawodowego.

12. Pomoc finansowa

12.1 Świadczenia podstawowe: zasiłek stały, okresowy i celowy

Dane poniżej nie obejmują wsparcia na rzecz osób bezdomnych – dane dotyczące świadczeń pieniężnych przyznawanych osobom bezdomnym znajdują się w rozdziale 19.8.

W 2016 r. łączna liczba rodzin objętych świadczeniami podstawowymi: zasiłek stały, okresowy, celowy, składki zdrowotne (bez osób bezdomnych) wyniosła 10 212 (liczba osób w rodzinach to 19 178, natomiast liczba świadczeniobiorców to 16 055). Łączna kwota udzielonej pomocy wyniosła 36 396 534 zł.

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób i rodzin MOPS udzielał wsparcia finansowego poprzez następujące świadczenia:

1) zasiłek stały – wypłacono dla 3 138 osób, na łączną kwotę 15 987 824 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 5 095 zł. W 2016 roku zasiłki stałe były finansowane z budżetu państwa;

2) zasiłek okresowy – wypłacono dla 6 387 gospodarstw domowych, w których funkcjonowały 12 552 osoby, na łączną kwotę 12 770 922 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 2 000 zł. Zasiłek w wysokości do 50% różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny jest finansowany z budżetu państwa (część obligatoryjna) – wydatkowano kwotę 9 797 848 zł. Pozostała część jest finansowana ze środków własnych gminy (część gminna) – wydatkowano kwotę 2 973 074 zł;

3) składki na ubezpieczenie zdrowotne – opłacono składki dla 2 921 osób, na łączną kwotę 1 407 707 zł; średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 482 zł. W 2016 r. zadanie to było finansowane w 100% z budżetu państwa;

4) zasiłki celowe i celowe specjalne – w łącznej kwocie 6 200 930,63 zł, zasiłki wypłacono dla 7 314 gospodarstw domowych. Średnia wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 848 zł;

a) zasiłki celowe – dla osób i rodzin, których dochód nie przekracza kryterium ustawowego, wypłacono m. in. z przeznaczeniem na:

- zakup leków dla 1 897 gospodarstw domowych na łączną kwotę 553 926 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 292 zł,
- opłaty mieszkaniowe (media) dla 2 406 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 068 018 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 444 zł,
- opłaty czynszowe dla 1 085 gospodarstw domowych na łączną kwotę 674 807 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 622 zł,
- zakup odzieży dla 933 gospodarstw domowych na łączną kwotę 145 021 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 155 zł,
- zakup obuwia dla 1 010 gospodarstw domowych na łączną kwotę 122 151 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 121 zł.
- zakup opału dla 780 gospodarstw domowych na łączną kwotę 634 364 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 813 zł,

- zaspokojenie innych potrzeb dla 2 265 gospodarstw domowych na łączną kwotę 356 942 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 158 zł.
- b) zasiłki celowe specjalne – wypłacono m. in. z przeznaczeniem na.:
 - zakup leków dla 1 351 gospodarstw domowych na łączną kwotę 414 530 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 307 zł,
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 1 724 gospodarstw domowych na łączną kwotę 701 227 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 407 zł,
 - opłaty czynszowe dla 998 gospodarstw domowych na łączną kwotę 564 485 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 575 zł,
 - zakup odzieży dla 475 gospodarstw domowych na łączną kwotę 72 525 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 154 zł,
 - zakup obuwia dla 497 gospodarstw domowych na łączną kwotę 63 047 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 127 zł.
 - zakup opału dla 536 gospodarstw domowych na łączną kwotę 388 664 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 725 zł,
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 1 154 gospodarstw domowych na łączną kwotę 197 390 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 171 zł.

MOPS udzielał też pomocy w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej (na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej). W 2016 r. powodem przyznania pomocy 18 rodzinom, na łączną kwotę 29 150 zł były zdarzenia losowe, w tym: pożar, kradzież oraz inne sytuacje losowe.

12.2 Pomoc w zakresie dożywiania

12.2.1 Program osłony dotyczący udzielania mieszkańcom Krakowa pomocy w zakresie dożywiania

Ważnym elementem wsparcia finansowego osób i rodzin w środowisku lokalnym z uwagi na skalę jego realizacji jest program osłony dotyczący udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania. Uchwała nr XCV/1425/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego powstała w oparciu o uchwałę Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

Uchwała Rady Ministrów dopuszcza udzielenie pomocy w formie posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku jeżeli dochód na osobę nie przekracza kwoty 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej tj. dla osoby samotnie gospodarującej 951 zł, a w przypadku rodzin kwoty 771 zł.

Gmina Miejska Kraków, na podstawie Uchwały Rady Miasta Krakowa, zwiększyła dostępność do pomocy w formie posiłków poprzez podniesienie odpowiednio górnej granicy kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania wsparcia.

Osoby i rodziny, których dochód lub dochód na osobę w rodzinie przekraczał 150%, a jednocześnie nie przekraczał 200% kryterium dochodowego, tj. odpowiednio kwoty 1 268 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1 028 zł dla osoby w rodzinie, pomoc w formie posiłku otrzymywały za odpłatnością w wysokości 25% kosztu posiłku.

W przypadku uczniów korzystających ze zbiorowego żywienia w szkole, kryterium dochodowe uprawniające do nieodpłatnych posiłków zostało podniesione do 200% (tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1 268 zł a dla osoby w rodzinie 1 028 zł). Natomiast uczniowie których dochód lub dochód na osobę w rodzinie był wyższy niż 200%, a nie przekroczył 250%

kryterium, (tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1 585 zł, a dla osoby w rodzinie 1 285 zł) mogli zostać objęci pomocą w formie posiłku pod warunkiem zwrotu 50% kosztów świadczenia.

Ponadto na podstawie §8 ww. uchwały RMK, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu, wyrażało chęć zjedzenia posiłku, dyrektor szkoły lub przedszkola mógł udzielić pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o udzieleniu pomocy. Pomoc przyznawana była bez konieczności ustalania sytuacji materialnej rodziny ucznia. W oparciu o §8 uchwały RMK pomoc w formie posiłku udzielano w 219 placówkach. Skorzystało z niej 1 191 uczniów. Koszt posiłków przyznanych na podstawie decyzji dyrektorów szkół wyniósł 743 757,71 zł.

W 2016 roku pomocą w formie posiłku objęto ogółem 8 389 osób, w tym 5 602 dzieci i uczniów, na kwotę 8 428 348,17 zł, (z czego w planie finansowym Miejskiego Dziennego Domu Pomocy Społecznej ujęto 517 323 zł), natomiast pomocą w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku objęto 15 941 osób na kwotę 14 318 662,59 zł.

12.2.2 Dystrybucja żywności w ramach Programu Żywnościowego dla osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej (FEAD)

W 2016 roku MOPS kontynuował współpracę z organizacjami pozarządowymi dystrybuującymi żywność w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) tj. Bankiem Żywności, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej i Caritas Archidiecezji Krakowskiej. MOPS, zgodnie z wytycznymi, kwalifikował osoby i rodziny do uzyskania pomocy biorąc pod uwagę posiadany dochód oraz ich sytuację osobistą. Pomoc żywnościowa w ramach FEAD w znaczący sposób przyczynia się do poszerzenia zakresu pomocy dla osób i rodzin znajdujących w trudnej sytuacji finansowej. Rodziny otrzymywały paczki żywnościowe, ponadto uczestniczyły w warsztatach kulinarno – żywieniowych oraz warsztatach dotyczących edukacji ekonomicznej.

W 2016 r. w okresie od stycznia do czerwca realizowany był Podprogram 2015, a następnie od 1 sierpnia do końca grudnia – Podprogram 2016. Łącznie w 2016 r. podmioty przekazały osobom potrzebującym 2 476 967,39 kg żywności.

Gmina Miejska Kraków na dofinansowanie realizacji zadania polegającego na redystrybucji żywności w 2016 r. wydatkowała 150 000 zł.

12.2.3 Zapewnienie posiłku osobom potrzebującym w ramach wspierania działalności charytatywnej

W ramach wsparcia realizacji zadania z zakresu działalności charytatywnej, polegającego na prowadzeniu kuchni w zasobach lokalowych Oferenta na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w 2016 r. Gmina dofinansowywała 5 kuchni, wydających około 1 180 posiłków dziennie (w tym 876 posiłków finansowanych przez Gminę Miejską Kraków).

Pomoc w tym zakresie realizowały następujące podmioty:

1. Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim – realizacja zadania w lokalu przy ul. Woronicza 3. W 2016 r. kuchnia wydała 34 690 posiłków.
2. Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego – realizacja zadania w lokalu przy Pl. Prezydenta Edwarda Raczyńskiego 1. W 2016 r. kuchnia wydała 10 952 posiłki.
3. Zgromadzenie Braci Albertynów – realizacja zadania w lokalu przy ul. Skawińskiej 6. W 2016 r. kuchnia wydała 92 729 posiłków.

4. Stowarzyszenie Przyjaciół im. Św. Brata Alberta – realizacja zadania w lokalu przy ul. Reformackiej 3. W 2016 r. kuchnia wydała 20 332 posiłki.
5. Caritas Archidiecezji Krakowskiej – realizacja zadania w lokalu przy ul. Dietla 48. W 2016 r. kuchnia wydała 169 740 posiłków.

W 2016 r. liczba osób, które skorzystały z tego typu pomocy wyniosła 4 344, natomiast liczba wydanych posiłków wyniosła 328 443.

12.3 Lokalny Program Osłonowy dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych

W 2016 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Wydziałem Kształtowania Środowiska UMK kontynuował realizację Lokalnego Programu Osłonowego dla osób, które ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych. Pomoc w ramach Programu przyznawana jest od 1 stycznia 2014 r., początkowo w oparciu o przepisy uchwały NR XC/1354/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 listopada 2013 r., a następnie od dnia 14 sierpnia 2015 r. na podstawie uchwały NR XVIII/317/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 czerwca 2015 r. (z późn.zm.), przyjmującej Lokalny Program Osłonowy w nowym brzmieniu. Realizacja Programu, stanowi także wypełnienie zadań wynikających z uchwały w sprawie kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w celu poprawy stanu jakości powietrza (uchwała Nr LXXXIII/1274/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2013 r., z późn. zm., która przewiduje m.in. przygotowanie i realizację socjalnego pakietu osłonowego dla osób, które zakaz palenia węglem może dotknąć finansowo).

Pomoc w ramach Lokalnego Programu Osłonowego ma formę świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wypłacanego na rok kalendarzowy i może dotyczyć jedynie lokalu, w którym nie wcześniej niż 14 września 2011 r. przeprowadzono trwałą zmianę systemu ogrzewania, polegającą na przejściu z systemu ogrzewania paliwem stałym na ogrzewanie: gazowe, elektryczne, oparte na oleju opałowym, bądź polegające na podłączeniu do miejskiej sieci ciepłowniczej. Świadczenie to przysługuje osobom, które faktycznie zamieszkują w lokalu objętym pomocą i zamieszkiwały w nim także przed przeprowadzeniem zmiany systemu ogrzewania, są zobowiązane do regulowania opłat na rzecz dostawcy energii cieplnej służącej ogrzaniu lokalu oraz posiadają dochód nieprzekraczający określonego przepisami uchwały kryterium dochodowego: 500% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (aktualnie 3 170 zł) oraz 450% kryterium dochodowego rodziny, o którym mowa w ww. ustawie (aktualnie 2 313 zł na osobę w rodzinie). W ramach prowadzonego postępowania w sprawie przyznania pomocy nie przeprowadza się rodzinnego wywiadu środowiskowego, przewidziano natomiast możliwość kontroli w lokalu, dokonywanej przez Wydział Kształtowania Środowiska, celem ustalenia braku czynnych kotłowni i palenisk węglowych.

W drugim półroczu 2016 roku opracowano projekt zmiany uchwały NR XVIII/317/15, w zakresie przepisów określających sposób realizacji świadczenia. W konsekwencji, w dniu 21 grudnia 2016 r. Rada Miasta Krakowa podjęła uchwałę NR LXI/1338/16 zmieniającą uchwałę Nr XVIII/317/15 w sprawie lokalnego programu pomocy społecznej w postaci Lokalnego Programu Osłonowego dla osób, które ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych. Zgodnie z jej brzmieniem, usunięto regulację określającą jako termin realizacji świadczenia miesiąc następujący po miesiącu wydania decyzji administracyjnej w sprawie przyznania pomocy, przy czym pozostawiono dotychczasowe przepisy wskazujące na

jednorazowy sposób wypłaty świadczenia w danym roku kalendarzowym. Powyższa zmiana oznacza, iż świadczenie przyznawane w ramach Lokalnego Programu Osłonowego, w formie zasiłku celowego przyznawanego na dany rok kalendarzowy, będzie wypłacane (wobec braku szczegółowych regulacji w tym zakresie w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) niezwłocznie po uprawomocnieniu się decyzji administracyjnej, bądź niezwłocznie po jej doręczeniu – w przypadku gdy decyzji zostanie nadany rygor natychmiastowej wykonalności. Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 14 stycznia 2017 r.

W 2016 roku do MOPS wpłynęły 1 083 wnioski o przyznanie pomocy w ramach Programu. Świadczenie wypłacono 953 rodzinom na łączną kwotę 887 239 zł. Średnia wysokość rocznej pomocy dla jednego gospodarstwa domowego wyniosła 930 zł.

W 2016 roku Ośrodek kontynuował także działalność informacyjną na temat możliwości skorzystania z Programu i zasad przyznawania pomocy. Pracownicy MOPS brali m.in. udział w następujących wydarzeniach organizowanych przez władze miasta: Krakowska Wystawa Ekologiczna – Dni Ziemi (22–23 kwietnia 2016 r.), Rodzinny Piknik Ekologiczny (21 maja 2016 r.) oraz Dzień Otwarty Magistratu (5 czerwca 2016 r.). W 2016 r. realizowano także projekt socjalny pn. „PONE i LPO szansą dla podopiecznych Filii nr 2 na lepszą jakość życia”, w ramach którego odbyły się spotkania informacyjno – edukacyjne z mieszkańcami dzielnicy IV. Pracownicy filii MOPS uczestniczyli także w spotkaniach organizowanych przez społeczności lokalne, podczas których wyjaśniali zasady przyznawania pomocy w ramach Programu. MOPS zapewniał również merytoryczne wsparcie dla osób udzielających informacji w ramach Punktu Informacyjno – Doradczego Urzędu Miasta Krakowa, którego działalność koncentruje się na tematyce związanej ze zmianą systemu ogrzewania.

Dodatkowo, w 2016 roku Ośrodek zaangażował się w działalność informacyjno–promocyjną Programu Ograniczania Niskiej Emisji dla miasta Krakowa realizowanego przez Wydział Kształtowania Środowiska UMK (program PONE – na podstawie którego przyznawane są dotacje z przeznaczeniem na przeprowadzenie trwałej zmiany systemu ogrzewania). Upowszechniano informacje o zasadach realizacji PONE w ramach pracy ze społecznością lokalną, jak również indywidualnie, podczas wizyt w środowisku. We współpracy z Wydziałem przeprowadzano także wspólne wejścia w środowisko pracowników socjalnych z pracownikami Wydziału, mające na celu pomoc w dopełnieniu formalności związanych ze złożeniem wniosku w ramach programu PONE.

Lokalny Program Osłonowy będzie kontynuowany w kolejnych latach (zgodnie z treścią obowiązującej uchwały Rady Miasta Krakowa realizacja Programu została przewidziana do 2022 r.).

Zapewnianie możliwości otrzymania wsparcia finansowego w ponoszeniu zwiększonych kosztów grzewczych związanych z trwałą zmianą systemu ogrzewania, wpisuje się w działania mające na celu poprawę stanu jakości powietrza na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

12.4 Wsparcie rodzin romskich w ramach realizowanego zadania „Edukacja przedszkolna krakowskich uczniów romskich 2016 r.”

W 2016 r. realizowane było zadanie polegające na dofinansowaniu edukacji przedszkolnej dzieci romskich. Zadanie polegało na wspieraniu i promowaniu edukacji wczesnoszkolnej dzieci romskich poprzez m.in. udzielenie rodzinom romskim pomocy polegającej na dofinansowaniu zajęć edukacji przedszkolnej, w tym pokrywania wydatków związanych z mediami, posiłkami oraz zakupem niezbędnej odzieży i obuwia dla dzieci. Rodziny romskie, ubiegające się o pomoc w MOPS, otrzymały wsparcie finansowe na pokrycie wydatków związanych z uczęszczaniem dzieci do przedszkoli i do klas „0” szkół podstawowych.

W ramach zadania w roku pomocą zostało objętych 25 dzieci pochodzących z rodzin romskich zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Na realizację zadania

przeznaczono łączną kwotę w wysokości 25 000 zł. Zadanie zostało zrealizowane w całości w ramach środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

13. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

W 2016 r. na podstawie ustawy o systemie oświaty oraz Uchwały nr XXI/254/11 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Krakowa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizował zadania polegające na przyznawaniu uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych.

13.1 Stypendia szkolne

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów rodziny, w szczególności gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą,
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników,
- w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania.

Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie mogła być wyższa niż 514 zł. Dochód na osobę w rodzinie ustalany był na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej z zastrzeżeniem, że do dochodu nie wlicza się świadczeń pomocy materialnej, o których mowa w ustawie o systemie oświaty.

Stypendium szkolne wypłacane było w terminach: do dnia 30 czerwca – za okres od stycznia do czerwca 2016 r. oraz do dnia 31 grudnia – za okres od września do grudnia 2016 r., po otrzymaniu środków na ten cel w ramach dotacji z budżetu państwa.

W roku szkolnym 2015/2016 rozpatrzono 2 433 wnioski. Na ich podstawie w okresie od stycznia do czerwca 2016 r. z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 1 710 uczniów, w tym:

- 922 uczniów szkół podstawowych,
- 442 uczniów gimnazjów,
- 346 uczniów szkół ponadgimnazjalnych,

W roku szkolnym 2016/2017 rozpatrzono 1 818 wniosków. W okresie od września do grudnia 2016 r. z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 1 621 uczniów, w tym:

- 864 uczniów szkół podstawowych,
- 429 uczniów gimnazjów,
- 327 uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- 1 uczeń szkoły innego typu (np. kolegium nauczycielskiego).

Na wypłatę stypendiów szkolnych w 2016 r. przeznaczono kwotę 2 327 292,22 zł, w tym 520 487,73 zł ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

13.2 Zasiłek szkolny

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego tj. zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego, niezależnego od wnioskodawcy, które wywoła przynajmniej przejściową trudną sytuację materialną rodziny ucznia. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie świadczenia. Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

W 2016 r. do MOPS wpłynęło 77 wniosków o przyznanie zasiłku szkolnego dla 95 uczniów, natomiast przyznano i wypłacono 88 zasiłków szkolnych, w tym: 37 zasiłków dla uczniów szkół podstawowych, 29 zasiłków dla uczniów gimnazjów, 22 zasiłki dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

W 2016 r. na wypłatę zasiłków szkolnych przeznaczono kwotę 51 920,00 zł, z czego 11 210,00 zł ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

13.3 Rządowy program pomocy uczniom w 2016 r. „Wyprawka szkolna”

W ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2016 roku – „Wyprawka szkolna” udzielano pomocy w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym do kształcenia specjalnego lub do kształcenia w zawodach wyłącznie dla uczniów niepełnosprawnych, którzy posiadali orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i uczęszczali w roku szkolnym 2016/2017 do klasy VI szkoły podstawowej, klasy III gimnazjum lub szkół ponadgimnazjalnych. Uczniom z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, uczęszczającym do klas I–III i VI szkoły podstawowej, klasy III gimnazjum oraz szkół ponadgimnazjalnych przyznano, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dofinansowania do zakupu materiałów edukacyjnych.

Wnioski o przyznanie pomocy na zakup podręczników składane były przez rodziców lub opiekunów prawnych ucznia w szkole, do której uczęszczał. Szkoły, po weryfikacji wniosków, przekazywały do Ośrodka listy uczniów zakwalifikowanych do objęcia pomocą w ramach programu. Na podstawie w/w list MOPS przekazał środki finansowe szkołom z przeznaczeniem na wypłatę świadczeń. W przypadku szkół prowadzonych przez inne podmioty niż GMK wypłaty pomocy dokonywał bezpośrednio MOPS. Wyprawkę szkolną wypłacano do wysokości przedstawionych faktur, rachunków, paragonów oraz oświadczeń o zakupie podręczników z uwzględnieniem kwoty pomocy dla poszczególnych grup uczniów. Maksymalna kwota wyprawki szkolnej wahała się (w zależności od rodzaju szkoły, do której uczęszczał uczeń i typu niepełnosprawności) od 175 zł do 770 zł.

Pomoc w ramach programu przyznano łącznie dla 1 021 uczniów uczęszczających do 85 szkół, w łącznej wysokości 262 483,34 zł.

14. Kierowanie do sądów wniosków o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody

Na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie kieruje do sądu wnioski o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osób chorych psychicznie, których zachowanie wskazuje, że brak leczenia szpitalnego spowoduje znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego, lub które są niezdolne do samodzielnego

zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę ich stanu zdrowia.

Wszczęcie postępowań sądowych poprzedzone jest działaniami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie polegającymi na ustaleniu sytuacji osoby, która ma zostać umieszczona w szpitalu psychiatrycznym bez zgody oraz uzyskaniem stosownego zaświadczenia lekarza psychiatry.

W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie skierował do sądu opiekuńczego 40 wniosków o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osób chorujących psychicznie bez ich zgody. Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Małopolskiego przekazano do realizacji 11 postanowień o skierowaniu uczestnika na leczenie psychiatryczne bez zgody.

15. Współpraca z organizacjami, firmami i innymi podmiotami

W celu zwiększenia zakresu wsparcia dla osób i rodzin Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie współpracował z organizacjami, firmami i innymi podmiotami:

- Współpraca z IKEA Retail Sp. z o.o.
IKEA Retail Sp. z o.o w ramach prowadzonego przez siebie programu zrównoważonego rozwoju przekazała w formie darowizny na rzecz Schroniska dla bezdomnych kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13 c trzy komplety mebli do kuchni. Zostały także w pełni wyposażone w meble dwie świetlice. Darowizna ta w sposób znaczący wpłynęła na poprawę jakości wsparcia w placówce. Wartość darowizny wyniosła 40 157,74 zł.
- Współpraca z PCK w ramach projektu „100 % korzyści”.
Polski Czerwony Krzyż we współpracy z Miejskim Przedsiębiorstwem Oczyszczania Sp. z o.o. realizował pilotażowy Program odbioru i zagospodarowania tekstyliów „100 % korzyści”. W ramach ww programu, zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a Polskim Czerwonym Krzyżem, pozyskane rzeczy były nieodpłatnie przekazywane na rzecz osób objętych wsparciem MOPS. W okresie od czerwca do grudnia 2016 r. przekazano pomoc rzeczową dla 784 osób.
- Organizacja spotkania mikołajkowego we współpracy z pracownikami Firmy Delphi Poland S.A.
Inicjatywa zorganizowania spotkania oraz przygotowania paczek dla dzieci została podjęta przez pracowników Firmy Delphi Poland S.A. Pracownicy MOPS wytypowali dzieci oraz zorganizowali spotkanie, które odbyło się 6 grudnia 2016 r. w sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 88 w Krakowie, os. Szklane Domy 2. Prezenty trafiły do 132 dzieci z rodzin korzystających z pomocy MOPS. W paczkach o wartości ponad 45 zł każda, zgodnie z przekazanymi przez MOPS propozycjami, znalazły się m.in.: zabawki, przybory szkolne, gry i słodycze.
- Przekazanie paczek mikołajkowych dla rodzin objętych pomocą MOPS przygotowanych przez pracowników oraz studentów Krakowskich Szkół Artystycznych.
Przedstawiciele Krakowskich Szkół Artystycznych w grudniu 2016 r. zaproponowali przekazanie paczek mikołajkowych dla dzieci z rodzin objętych pomocą MOPS. Pracownicy MOPS wytypowali 20 dzieci. Studenci Szkół przekazali paczki dla dzieci, w których znalazły się m.in. słodycze, ubrania, zabawki oraz przybory szkolne.
- Organizacja Gwiazdkowej Niespodzianki.
„Gwiazdkowa Niespodzianka” to ogólnoświatowe przedsięwzięcie pn. „Operation Christmas Child” zainicjowane przez organizację „Samaritans Purse” z USA. Spotkania dla dzieci z rodzin objętych wsparciem MOPS odbyły się 17 grudnia i 18 grudnia 2016 r. Podczas wspólnej zabawy dla 162 dzieci przygotowano konkursy i słodki poczęstunek, każde dziecko otrzymało prezent.

- Współpraca z Capella Cracoviensis.
W ramach współpracy osoby objęte pomocą MOPS miały możliwość zakupu biletów ze zniżką na wybrane koncerty m.in. w ramach Festiwalu Theatrum Musicum oraz innych przedsięwzięć organizowanych przez Capellę Cracoviensis.
- Współpraca z Krakowskim Biurem Festiwalowym.
W ramach cyklu Drugie Życie Książki Krakowskie Biuro Festiwalowe realizowało program pod nazwą „Regał z kulturą”. W 2016 r. do współpracy został zaproszony Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Przekazane książki były udostępnione w 6 siedzibach programów aktywności lokalnej. Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Kultura Dostępna”.
- Kolonie dla dzieci z rodzin objętych wsparciem MOPS.
W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wytypował 175 dzieci, które wzięły udział w wypoczynku letnim finansowanym przez Małopolskie Kuratorium Oświaty. Ww dzieci miały możliwość wyjechać na dwutygodniowe kolonie do Zakopanego lub Jodłówki Tuchowskiej.
- Współpraca ze Stowarzyszeniem „Daleko Więcej”.
W ramach współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ze Stowarzyszeniem „Daleko Więcej” zrealizowano dwie akcje socjalne: przygotowanie wyprawki szkolnej dla 20 dzieci oraz zabawę mikołajkową dla 19 dzieci. W organizacji przedsięwzięć oprócz przedstawicieli Stowarzyszenia „Daleko Więcej”, udział wzięli pracownicy Firmy Cisco.
- Wyprawki szkolne od Izby Komorniczej.
Izba Komornicza, odpowiadając na apel Dziennika „Fakt” przekazała wyprawki szkolne dla 50 dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Plecak wraz z pełnym wyposażeniem wręczył osobiście, podczas zorganizowanego w dniu 6 września 2016 r. spotkania, Przewodniczący Rady Izby Komorniczej.
- Pomoc Stowarzyszenia „Piękne Anioły”.
Podczas pierwszego tygodnia czerwca 2016 r. Stowarzyszenie „Piękne Anioły” przeprowadziło remont pokoju dziecięcego. Podczas prowadzonych prac zostały ułożone panele, wymalowane ściany, a następnie umeblowany pokój. Inicjatywa była ogromnym wsparciem dla ojca samotnie wychowującego trójkę dzieci.
- XXIII Akcja „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę”.
Po raz kolejny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie uczestniczył w akcji charytatywnej „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę”, która odbywała się w ramach Ogólnopolskiego Programu Pomocy Dzieciom. Akcja zainicjowana została przez redaktor Ewę Dadas z Radia Lublin, Kawalera Orderu Uśmiechu, a następnie przerodziła się w akcję ogólnopolską. XXIII Akcję „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę” honorowym patronatem objęła Małżonka Prezydenta RP Pani Agata Kornhauser-Duda. Akcja polega na organizowaniu zbiórek darów rzeczowych i przekazywaniu ich potrzebującym dzieciom. Obdarowani otrzymali: zabawki, książki, słodycze, odzież, żywność, artykuły szkolne i piapiernicze, a także środki czystości.
- Wigilia dla bezdomnych i samotnych.
W 2016 roku po raz kolejny realizowano zadanie publiczne z zakresu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, polegające na zorganizowaniu Wigilii Świąt Bożego Narodzenia dla osób bezdomnych i samotnych. Zadanie jest realizowane cyklicznie przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej w krągankach Bazyliki Ojców Franciszkanów. Celem zadania jest reintegracja społeczna osób bezdomnych i samotnych poprzez uczestnictwo w Wigilii oraz zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych – pożywienia. W spotkaniach uczestniczą osoby bezdomne, samotne przebywające i mieszkające na terenie Krakowa. W zorganizowanej 24 grudnia 2016 r. wieczery

wzięło udział 1 000 osób. Wszyscy uczestnicy otrzymali dodatkowo paczki żywnościowe. Na realizację przedsięwzięcia wydatковано 10 000 zł.

– Współpraca ze Stowarzyszeniem Wiosna.

MOPS informował osoby i rodziny korzystające z pomocy Ośrodka o realizacji przez Stowarzyszenie Wiosna projektu Szlachetna Paczka 2016, a następnie przyjął od 98 osób/rodzin formularze zgłoszeniowe i przekazał je do Stowarzyszenia. O objęciu pomocą w ramach projektu Szlachetna Paczka decydowało ostatecznie Stowarzyszenie.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2016

Rozdział III: Pomoc specjalistyczna

16. Piecza zastępcza

16.1 Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w GMK na lata 2016 – 2018

Zgodnie z art. 180 pkt ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednym z zadań powiatu jest opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

W roku 2016 opracowany został Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2016 – 2018, który Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwałą Nr LII/979/16 z dnia 14 września 2016 r. Program wyznacza następujące kierunki działań, w zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej funkcjonującego na terenie Gminy Miejskiej Kraków:

- rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków poprzez zapewnienie warunków sprzyjających tworzeniu oraz funkcjonowaniu nowych rodzinnych form pieczy zastępczej i rodzin pomocowych;
- rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Gminy Miejskiej Kraków poprzez wzmacnianie kompetencji wychowawczych osób sprawujących pieczę;
- wzmacnianie rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- zapewnienie opieki dzieciom w formach pieczy instytucjonalnej dostosowanych do ich potrzeb poprzez standaryzację placówek opiekuńczo – wychowawczych zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz dostosowanie placówek do potrzeb dzieci umieszczanych;
- życiowe usamodzielnienie osób opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo–wychowawcze oraz ich integracja ze środowiskiem.

Szczegółowe informacje na temat realizacji celów ujętych w Programie znajdują się w Sprawozdaniu z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej, które stanowi Załącznik nr 1 do sprawozdania.

16.2 Rodzinna piecza zastępcza

16.2.1 Organizowanie rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, realizatorem zadań powiatu z zakresu pieczy zastępczej są powiatowe centra pomocy rodzinie. Na terenie Gminy Miejskiej Kraków zadania te realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

W 2016 r. 32 pracowników MOPS realizowało zadania organizatora pieczy zastępczej, polegające na wspieraniu rodzin zastępczych oraz wspieraniu procesu usamodzielnienia osób opuszczających rodziną pieczę zastępczą. Rodziny zastępcze wspierało 5 specjalistów – psychologów, 18 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz 2 pracowników socjalnych i 3 konsultantów realizujących zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W roku 2016 w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej zrealizowano następujące działania:

– **Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka**

Informacje dotyczące poszukiwania kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej, materiały prasowe i filmowe prezentujące sylwetki osób sprawujących pieczę były prezentowane za pośrednictwem strony internetowej MOPS i lokalnych mediów. W trybie ciągłym prowadzona była promocja idei rodzicielstwa zastępczego poprzez publikacje materiałów w środkach masowego przekazu – internet, prasa, radio, telewizja. W wiatach przystanków komunikacji miejskiej w okresie od maja do grudnia 2016 r. wywieszono 35 plakatów wielkoformatowych. W 2016 roku rozpowszechniono 2 900 ulotek informacyjnych, promujących rodzicielstwo zastępcze. Akcje informacyjno – promocyjne prowadzono podczas imprez organizowanych w przestrzeni miejskiej, takich jak: Tradycyjne Święto Rękawki, Dni Ziemi, Święto Rodziny Krakowskiej, Dzień Otwarty Magistratu, Festiwal Zaczarowanej Piosenki, 13. Ogólnopolskie Dni Integracji „Zwycięzać Mimo Wszystko”.

Zorganizowano obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. Zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka wzięły udział w trzydniowym wyjeździe integracyjno-szkoleniowym. Niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze wzięły udział w „Pikniku Żeglarskim”. Ponadto podczas uroczystości obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w Urzędzie Miasta Krakowa wręczono odznaczenia „Honoris Gratia” dla 9 zawodowych rodzin zastępczych. 6 rodzin otrzymało odznaczenia państwowe, a 23 rodziny otrzymały listy gratulacyjne od Prezydenta Miasta Krakowa. Przy tej okazji, za pośrednictwem mediów (m.in. TVP Kraków: „Nowy dzień z telewizją Kraków”, „Tematy Dnia”, „Reportaż do Kroniki”, Radio ZET Gold, Radio Kraków, Tok FM) promowano ideę rodzicielstwa zastępczego.

Ponadto prowadzono działania mające na celu integrację środowiska krakowskich rodzin zastępczych między innymi poprzez: spotkania świąteczne oraz imprezy mikołajkowe, w których łącznie wzięło udział 499 osób.

Z pracownikami MOPS w 2016 r. skontaktowało się osobiście, telefonicznie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej 90 osób zainteresowanych sprawowaniem rodzinnej pieczy zastępczej. Spośród nich 14 rodzin (22 osoby) spełniło podstawowe warunki oraz zaprezentowało właściwą motywację i predyspozycje do sprawowania pieczy zastępczej. Osoby te zostały skierowane na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, 10 (17 osób) z nich zostało zakwalifikowanych do sprawowania pieczy zastępczej, w tym 7 rodzin (11 osób) podjęło opiekę nad dziećmi już w roku 2016.

– **Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych**

Pracownicy MOPS, w oparciu o autorski program, przeprowadzili w roku 2016 dwa cykle szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. Zrealizowano 145 godzin szkoleń, wydano 19 zaświadczeń o ukończeniu szkolenia. Przeprowadzono łącznie 67 postępowań kwalifikacyjnych dla kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej. W toku postępowań odbyło się 117 wizyt w miejscu zamieszkania kandydatów, 93 spotkania z osobami mającymi istotny wpływ na ocenę predyspozycji kandydatów do sprawowania pieczy i prognozę funkcjonowania rodziny zastępczej, w 93 przypadkach zasięgnięto opinii o kandydatach w instytucjach istotnych z punktu widzenia procesu kwalifikacji (m.in. szkoła, przedszkole, policja), sporządzono 67 opinii psychologicznych o predyspozycjach i motywacji kandydatów do sprawowania pieczy, przeprowadzono 82 testy psychologiczne, odbyły się 24 zespoły kwalifikacyjne.

– **Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji**

Przeprowadzono 4 cykle szkoleń dla nowo ustanowionych rodzin zastępczych spokrewnionych. Szkolenie miało formę wykładów, warsztatów, pracy w małych grupach, pracy indywidualnej. Zorganizowano również 1 cykl „Szkoły dla rodziców i wychowawców”.

Rodziny zastępcze uczestniczyły w 4 szkoleniach niestacjonarnych skierowanych odrębnie do zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, niezawodowych rodzin zastępczych, dziadków oraz rodzeństwa pełniących funkcje rodziców zastępczych.

– **Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych**

326 rodzin zastępczych było objętych wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, wobec pozostałych 165 rodzin zadania koordynatora realizowali inni pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze w roku 2016 miały możliwość uczestniczenia w 31 spotkaniach 4 grup wsparcia: dla spokrewnionych rodzin zastępczych wychowujących dzieci w wieku do 11 lat, dla spokrewnionych rodzin zastępczych wychowujących dzieci nastoletnie, dla zawodowych rodzin zastępczych oraz dla rodzin opiekujących się dzieckiem niepełnosprawnym. Z tego rodzaju wsparcia skorzystało 28 zawodowych rodzin zastępczych, 14 rodzin spokrewnionych i 7 rodzin wychowujących niepełnosprawne dziecko. W 2016 r. dla zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych zorganizowano 20 spotkań w 5 grupach superwizyjnych. Łącznie zrealizowano 60 godzin superwizji. Dodatkowo 3 rodziny brały udział w superwizji indywidualnej. Podczas 12 spotkań zrealizowano 18 godzin superwizji.

W celu umożliwienia zawodowym rodzinom zastępczym skorzystania z wypoczynku, na czas niesprawowania opieki piecza nad dziećmi została zapewniona przez 19 rodzin pomocowych.

Udzielona została pomoc w realizacji zadania polegającego na współpracy z rodziną biologiczną dziecka, poprzez zapewnienie miejsca i zorganizowanie 990 kontaktów dzieci z rodzicami.

Zrealizowano projekt pn. „Alternatywy”, który był sfinansowany z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Celem projektu było wsparcie rodzin, w których umieszczone są dzieci z rodzin z problemem uzależnień. W ramach projektu psycholog oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzili cykl warsztatów psychoedukacyjnych dla opiekunów zastępczych oraz cykl zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci. W warsztatach psychoedukacyjnych uczestniczyło 10 opiekunów zastępczych oraz 13 dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Działaniami wzmacniającymi więzi rodzinne zostały objęte 32 osoby.

– **Współpraca ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi**

Pracownicy MOPS uczestniczyli w 200 rozprawach sądowych dotyczących uregulowania sytuacji dzieci oraz skierowali 1 554 pisma oraz opinie do sądów rodzinnych w sprawie dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Ponadto zwołano 891 zespołów konsultacyjnych złożonych z pracowników MOPS i innych instytucji zaangażowanych w pomoc dzieciom przebywającym w rodzinnej pieczy zastępczej oraz przeprowadzono 2 072 konsultacji ze specjalistami (pedagodzy i wychowawcy szkolni, psychologowie, lekarze, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi). Jednocześnie pracownicy MOPS brali udział w 44 przejściach opieki nad dziećmi, które zostały umieszczone w zawodowych rodzinach zastępczych. Współdziałano z różnymi podmiotami w celu organizacji dodatkowego wsparcia

dla rodzin zastępczych np. w ramach tzw. wolontariatu pracowniczego z firmą Lufthansa na potrzeby remontu pokoi dziecięcych.

– **Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej**

Indywidualnym poradnictwem psychologicznym objęto 204 rodziny zastępcze oraz 196 dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Łącznie rodzinom zastępczym udzielono 1 180 indywidualnych porad psychologicznych, w tym 709 porad dla dorosłych a 471 porad dla dzieci.

Do ośrodków poradnictwa i terapii skierowano 55 osób z rodzin zastępczych.

Psychologowie zatrudnieni w MOPS we współpracy z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej prowadzili grupę profilaktyczno – rozwojową dla nastolatków przebywających w pieczy zastępczej, w której uczestniczyło 16 dzieci, grupę rozwojową z bajkoterapią dla dzieci w wieku 6–9 lat (dla 7 dzieci) oraz Trening Zastępowania Agresji (dla 7 dzieci).

Rodziny biologiczne dzieci przebywających w rodzinach zastępczych skorzystały z 135 indywidualnych porad psychologicznych. Z porad prawnych, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego i lokalowego zapewnionych przez MOPS skorzystały 22 rodziny zastępcze.

Psychologowie zatrudnieni w MOPS przeprowadzili 177 testów psychologicznych dla osób sprawujących pieczę.

– **Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej**

W 2016 r. zwołano 891 posiedzeń zespołów ds. oceny sytuacji dziecka, sporządzono dla sądu rodzinnego 887 opinii o sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych. Opracowane zostały 802 plany pomocy oraz modyfikacje planów pomocy dla dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Ponadto w roku 2016 dokonano 232 ocen rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej funkcji i jakości wykonywanej pracy.

Ocenę funkcjonowania dzieci w rodzinach zastępczych opierano m.in. na informacjach zbieranych podczas wizyt w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych. W 2016 r. przeprowadzono 4 981 takich wizyt oraz 398 wizyt u innych osób lub w instytucjach (u rodziców biologicznych lub innych członków rodziny, kuratorów sądowych, w szkołach, w przychodniach i szpitalach w celu rozeznania sytuacji dzieci lub podjęcia interwencji w ich sprawach).

– **Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego**

Rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe korzystały z zapewnionych w ramach Programu Aktywności Lokalnej (*szerzej zob. rozdział nr 2.2.1.2*) indywidualnych porad: logopedy (136 godzin porad), dietetyka (64 godziny porad), udzielano także indywidualnej pomocy w nauce i odrabianiu zadań (464 godziny). Dzieci z rodzin zastępczych miały możliwość udziału w zajęciach rozwijających zainteresowania (106 godzin), między innymi w zajęciach z robotyki (68 godzin), jeździe konnej (259 godziny), nauce pływania (36 godzin), nauce gry na gitarze (52 godziny). Dzieci uczestniczyły także w 16 wyjściach do obiektów kulturalnych i sportowych znajdujących się na terenie Krakowa.

Ponadto rodziny zastępcze sprawujące opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi korzystały z możliwości weekendowej opieki, w ramach zajęć świetlicowych, dostosowanych do indywidualnych potrzeb tych dzieci. Tym samym zapewniono rodzicom zastępczym czas na załatwienie własnych spraw lub na wypoczynek.

Rodzice zastępczy brali udział w zajęciach grupowych z podstaw komunikacji w języku angielskim (66 godzin zajęć). 101 osób wzięło udział w trzech całodziennych wyjazdach integracyjno – edukacyjnych, warsztatach wielkanocnych i wigilijnych. Rodziny zastępcze, w ramach PAL mogły skorzystać z porad prawnych (21 godzin) oraz mediacji (12 godzin).

– **Organizowanie pomocy wolontariuszy dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował w 2016 roku współpracę z Fundacją Ruperta Mayera Dzieło Pomocy Dzieciom w sprawie realizacji pomocy wolontaryjnej na rzecz dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. W ramach umowy z pomocy wolontariuszy skorzystało 10 dzieci. Ponadto 83 dzieci ze spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych objętych jest pomocą na podstawie indywidualnych umów o wolontariacie zawieranych przez wolontariuszy MOPS, w tym 13 dzieci ze spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych zostało objętych pomocą wolontariuszy z Uniwersytetu Trzeciego Wieku z Uniwersytetu Jagiellońskiego. 2 dzieci korzysta także z wolontariatu oferowanego w ramach Programu Aktywności Lokalnej dla rodzin zastępczych.

– **Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających**

W 2016 r. dokonano 69 zgłoszeń do ośrodków adopcyjnych dotyczących dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych. Na podstawie podejmowanych działań w roku 2016, 35 dzieci, które przebywały w zawodowych rodzinach zastępczych zostało przysposobionych.

– **Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej**

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i pozostali pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej współuczestniczyli w tworzeniu i realizacji 45 indywidualnych programów usamodzielnienia osób przygotowanych do opuszczenia rodzin zastępczych, dokonali 280 modyfikacji programów, odbyli 373 wizyty w miejscu zamieszkania osób usamodzielnianych, w 99 przypadkach towarzyszyli osobom usamodzielnianym w kontaktach z instytucjami. Koordynatorzy wystosowali 16 pism do szkół z zapytaniem o sytuację szkolną osób usamodzielnianych, przeprowadzili 89 rozmów z pracownikami szkół, prowadzili 391 działań mających na celu motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki. Pracownicy MOPS udzielali również pomocy w zakresie uzyskania przez osoby usamodzielniane odpowiednich warunków mieszkaniowych: pomagali uzupełnić wnioski o otrzymanie lokalu z zasobów gminy (w 16 przypadkach), przygotowali pisma popierające ten wniosek (w 27 przypadkach). W 31 przypadkach interweniowali osobiście lub pisemnie u zarządców lokali w sprawach lokalowych. 40 wychowanków skorzystało z porad prawnych – w kwestiach mieszkaniowych i rodzinnych.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i pozostali pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej byli opiekunami usamodzielnienia dla 15 wychowanków. (*szerszej zob. rozdział nr 16.9*)

– **Zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.**

Pracownicy uczestniczyli w 25 szkoleniach i konferencjach podnoszących ich kwalifikacje w tym z zakresu: pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w oparciu o podejście skoncentrowane na rozwiązaniach, wielokierunkowości oddziaływań systemu pieczy zastępczej, bajkoterapii, kryzysu związanego z żałobą, problematyki zagrożenia samobójstwem, stresu pourazowego oraz celowości i skuteczności terapii indywidualnej i

rodzinnej. Koordynatorzy i pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej poznawali zasady wstępnej diagnozy zaburzeń seksualnych u dzieci i młodzieży oraz jak rozpoznać dziecko krzywdzone, jak udzielić pomocy i wsparcia dziecku wykorzystanemu seksualnie. Szkolili się z zakresu uzależnień behawioralnych, chemicznych i współzależności, z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zaburzeń osobowości.

16.2.2 Świadczenia pieniężne dla dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz wynagrodzenia dla osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka

W 2016 r. objęto pomocą pieniężną 489 rodzin zastępczych: 39 zawodowych, 333 spokrewnione, 117 niezawodowych oraz 2 rodzinne domy dziecka. Łącznie przebywało w nich 660 dzieci. 1 rodzina zastępcza, na własny wniosek, nie korzysta z pomocy pieniężnej. W sprawie przyznania świadczeń wydano 1 850 decyzji administracyjnych.

Rodzinom zostały wypłacone następujące świadczenia:

- na pokrycie kosztów utrzymania dziecka: 7 229 świadczeń na kwotę 5 373 989,33 zł;
- na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka: 31 świadczeń na kwotę 31 339,88;
- na utrzymanie lokalu mieszkalnego: 173 świadczenia na kwotę 361 380,47 zł;
- na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka oraz funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka: 23 świadczenia na kwotę na kwotę 18 230,64 zł;
- na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki: 56 świadczeń 53 065,80 zł;
- na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu lokalu zajmowanego przez zawodowe rodziny zastępcze: 27 świadczeń na kwotę 26 037zł;
- na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem w lokalu zajmowanym przez rodzinny dom dziecka: 2 świadczenia na kwotę 986 zł;
- na dofinansowanie kosztów wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania: 239 świadczeń na kwotę 161 519,78 zł;
- wypłacone rodzinom pomocowym: 32 świadczenia na kwotę 14 344 zł.

Ponadto wypłacono 442 świadczenia tytułem wydatków na wynagrodzenia osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, 19 świadczeń dla rodzin pomocowych oraz 6 świadczeń dla osób zatrudnionych w rodzinach zastępczych zawodowych. Wysokość wydatków na wynagrodzenia osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej wyniosła w 2016 r. 1 911 148 zł.

16.3 Instytucjonalna piecza zastępcza

16.3.1 Placówki opiekuńczo – wychowawcze

Według stanu na 31.12.2016 r. w Krakowie funkcjonowało łącznie 41 placówek opiekuńczo – wychowawczych, zapewniających 487 miejsc. 27 placówek prowadzonych było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe, a 14 placówek funkcjonowało jako jednostki publiczne.

Poniższa tabela obrazuje typy instytucjonalnych form pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Krakowa z wyszczególnieniem liczby miejsc oraz liczby korzystających.

Tabela: Placówki opiekuńczo – wychowawcze wg typów, liczby miejsc oraz liczby osób korzystających

L.p.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc (wg stanu na 31.12.2016 r.)	Liczba korzystających
1.	Typu socjalizacyjnego	23	289	281
2.	Typu interwencyjnego	3	52	140
3.	Typu specjalistyczno – terapeutycznego	9	103	130
4.	Typu rodzinnego	6	43	44
	Suma	41	487	595

W 2016 r. MOPS wydał 288 skierowań do placówek opiekuńczo – wychowawczych. Podstawą wydanych skierowań było 257 postanowień sądu. W sprawach kierowanych dzieci podjęto 406 kontaktów z instytucjami.

W 2016 r. pracownicy MOPS uczestniczyli w 1 019 posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, podczas których specjaliści współpracujący z rodziną i dzieckiem (pedagog, psycholog, pracownik socjalny, kurator sądowy) dokonywali oceny efektów podejmowanych działań oraz opracowywali kierunki pracy z rodziną. Sporządzono 218 informacji o dzieciach przebywających w placówkach.

W 2016 r. 63 wychowanków placówek powróciło do domu przed osiągnięciem pełnoletności lub zostało przysposobionych, natomiast 69 zostało usamodzielnionych po osiągnięciu pełnoletności.

W ramach działań nadzorczych, pracownicy MOPS przeprowadzili 23 kontrole realizacji zadań przez podmioty prowadzące placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Wydatki na funkcjonowanie instytucjonalnych form pieczy zastępczej w roku 2016 wyniosły łącznie 26 036 136 zł (w tym wydatki inwestycyjne 368 626,62 zł), z czego 14 755 724,72 zł to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych.

16.3.2 Przekształcenia instytucjonalnych form pieczy zastępczej

Oprócz działań podejmowanych w celu rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, podejmowane są działania mające na celu dostosowanie instytucjonalnych form pieczy zastępczej do potrzeb umieszczanych dzieci oraz osiągnięcia standardu liczby miejsc. Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo – wychowawcze do dnia 31 grudnia 2020 r. mają obowiązek osiągnięcia standardu 14 miejsc. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. spośród 41 placówek funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków, 39 placówek posiadało osiągnięty standard liczby miejsc wynoszący 14.

16.4 Ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości świadczeń i dodatków wypłacanych rodzinie zastępczej lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczanych na utrzymanie dziecka w placówce. Sposób naliczania opłaty został określony w uchwale nr L/921/12 Rady Miasta Krakowa z 14 lipca 2016 r.

W roku 2016 wydano 316 decyzji administracyjnych dotyczących opłaty za pobyt dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz 707 decyzji dotyczących opłaty za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Jednocześnie w dniu 21 grudnia 2016 r. Rada Miasta Krakowa podjęła uchwałę Nr LXI/1339/16 w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania

od ustalenia opłaty za pobyt dziecka umieszczonego przez sąd w zakładzie opiekuńczo – leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno – opiekuńczym lub zakładzie rehabilitacji leczniczej.

16.5 Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w sytuacji gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynie rok, kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie ma obowiązek dochodzenia na rzecz dziecka świadczeń alimentacyjnych. W roku 2016 do sądów rodzinnych wystosowano 342 pozwy w sprawie zasądzenia świadczeń alimentacyjnych, z czego w 191 przypadkach sąd orzekł przyznanie świadczeń alimentacyjnych.

16.6 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z Gminy Miejskiej Kraków w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów

Art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na powiaty obowiązek ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo–wychowawczych na terenie innych powiatów. W 2016 r. w rodzinach zastępczych poza Gminą Miejską Kraków przebywało 93 dzieci z terenu Krakowa, natomiast w funkcjonujących na terenie Krakowa rodzinnych formach pieczy zastępczej przebywało 55 dzieci. Z kolei w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie Krakowa przebywało 21 dzieci z terenu innych powiatów, natomiast 2 dzieci z terenu Krakowa przebywało w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej poza Gminą Miejską Kraków.

Wydatki na utrzymanie dzieci z terenu Gminy w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w roku 2016 wyniosły 1 184 532,18 zł. Podpisano 156 porozumień oraz aneksów regulujących kwestie ponoszenia wydatków.

16.7 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci z terenu Gminy w zakładach opiekuńczo – leczniczych

Zgodnie z art. 18 ust 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, na powiecie spoczywa obowiązek ponoszenia opłaty za pobyt dziecka umieszczonego na podstawie postanowienia sądu w zakładzie opiekuńczo – leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno – opiekuńczym lub zakładzie rehabilitacji leczniczej.

W 2016 r. w zakładach opiekuńczo – leczniczych przebywało 5 dzieci z terenu Gminy Miejskiej Kraków. Podpisano 4 porozumienia regulujące kwestie ponoszenia wydatków związanych z ich pobytem.

Wydatki na utrzymanie dzieci z terenu Gminy w tego typu instytucjach w roku 2016 wyniosły 88 080,37 zł.

16.8 Dodatek wychowawczy dla dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego

Zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, osobom prowadzącym rodzinne formy pieczy zastępczej oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego na każde umieszczone

dziecko, które nie ukończyło 18 roku życia. Wpłata dodatku dla osób uprawnionych rozpoczęła się od kwietnia 2016 r.

Spośród 408 dzieci przebywających w spokrewnionych rodzinach zastępczych dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego otrzymało 317 wychowanków. Natomiast w odniesieniu do niezawodowych rodzin zastępczych – na 135 dzieci przebywających taką pomoc otrzymało 81 wychowanków. Z kolei w przypadku zawodowych form rodzinnej pieczy zastępczej, dodatek został przyznany dla 92 dzieci.

Łącznie wypłacono 3 960 świadczeń na kwotę 1 930 062,39 zł. W odniesieniu do placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego, pomocą w formie dodatku do zryczałtowanej kwoty na dzieci umieszczone w tego typu placówkach objęto 43 wychowanków. Wypłacono 320 świadczeń na kwotę 156 641,92 zł.

Łączne koszty obsługi wypłaty powyższych świadczeń wyniosły 20 880 zł.

16.9 Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki

W 2016 r. udzielono pomocy związanej z usamodzielnieniem 334 wychowankom rodzin zastępczych i placówek.

Tabela: Usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i placówek

Lp.	Podstawa przyznawania pomocy	Liczba osób usamodzielnianych objętych pomocą w 2016 r.
1.	Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	225
2.	Na zasadach ustawy o pomocy społecznej (przepisy przejściowe z ustawy o wspieraniu rodziny)	73
3.	Ustawa o pomocy społecznej	36
	Miejsce pobytu osoby usamodzielnianej przed usamodzielnieniem	Liczba osób usamodzielnianych objętych pomocą w 2016 r.
1.	Rodziny zastępcze	181
2.	Placówki opiekuńczo – wychowawcze	117
3.	Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	26
4.	Specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy	0
5.	Schronisko dla nieletnich i zakład poprawczy	0
6.	Zakłady poprawcze	10
Suma		334

Osoby usamodzielniane zostały objęte pomocą, mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez następujące działania:

- opracowanie i towarzyszenie w realizacji 474 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia, aneksów oraz modyfikacji;
- pełnienie przez pracowników MOPS funkcji opiekuna usamodzielnienia dla 25 osób usamodzielnianych. Rolą opiekuna jest m.in. opracowanie wspólnie z osobą usamodzielnianą programu usamodzielnienia, ocena realizacji programu oraz jego bieżące modyfikowanie, towarzyszenie osobie usamodzielnianej w kontaktach z instytucjami, współpraca ze szkołą i rodziną;
- wspieranie wychowanków w zakresie:
 - uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych (wsparciem objęto 20 osób),
 - uzyskania wykształcenia, zawodu i podjęcia zatrudnienia zgodnego z możliwościami i aspiracjami wychowanka (124 pisma do szkół z zapytaniem o sytuację szkolną osób usamodzielnianych, 198 rozmów z pracownikami szkół, 598 działań mających na celu

motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki, 1 osoba usamodzielniana została skierowana do doradcy zawodowego). Ponadto w ramach porozumienia o współpracy z Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym w Krakowie 2 osoby podjęły zatrudnienie na umowę o pracę.

- kontaktów z rodziną i środowiskiem (408 wizyt w miejscu zamieszkania osób, które przebywają oraz opuściły pieczę zastępczą),
- podjęcie współpracy z 18 młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, 10 zakładami poprawczymi w zakresie przygotowania procesu usamodzielnienia wychowanków tych placówek.

Osoby usamodzielniane zostały objęte pomocą finansową, przyznaną po przeprowadzeniu 566 postępowań administracyjnych. W celu przyznania świadczeń, do których stosuje się przepisy ustawy o pomocy społecznej przeprowadzono 195 wywiadów środowiskowych.

Udzielono łącznie 2 515 świadczeń na kwotę 1 508 607,89 zł, w tym: 2 419 świadczeń na kontynuowanie nauki (1 202 778,65 zł), 44 świadczenia na usamodzielnienie (189 142,03 zł) oraz 52 świadczenia na zagospodarowanie (116 687,21 zł)

16.9.1 Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej

Wychowankowie usamodzielniający się w oparciu o przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o pomocy społecznej, którzy nie mieli zabezpieczonych potrzeb mieszkaniowych, mogli otrzymać świadczenie w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym. W roku 2016 uruchomiono kolejne mieszkanie chronione dla usamodzielniających się wychowanków pieczy i tym samym na terenie Krakowa funkcjonowały 3 mieszkania prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków, które zapewniały 17 miejsc. Skorzystało z nich 19 osób. Na utrzymanie mieszkań chronionych w 2016 roku przekazano 114 465,21 zł, w tym 18 370,21 zł to środki z przeznaczeniem na wyposażenie uruchomionego mieszkania.

17. Interwencja kryzysowa

Wśród instytucji tworzących w Krakowie system pomocy osobom dotkniętym przemocą są instytucje realizujące działania z zakresu interwencji kryzysowej tj. Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą, który na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej (na realizację zadania zleconego wydatkowano 374 640,00 zł).

Od kwietnia 2014 r. krakowski OIK w ramach porozumienia zawartego między powiatem krakowskim i Gminą Miejską Kraków realizuje zadanie interwencji kryzysowej również dla mieszkańców powiatu krakowskiego.

W 2016 roku ze schronienia we wskazanych ośrodkach, ze względu na przemoc w rodzinie, skorzystało 69 osób (20 – OIK, 49 – OODP), w tym 31 dzieci. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2016 roku udzielił pomocy 469 osobom dotkniętym problemem przemocy, w tym 25 dzieciom. OODP objął pomocą, w tym m.in. psychologiczną, pedagogiczną, 136 osób.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie mają możliwość szybkiego uzyskania dostępu do usług poradnictwa i terapii rodzin. (*szerzej zob. rozdział nr 5*).

17.1 Miejsca interwencyjnego schronienia

W ramach zadań z zakresu interwencji kryzysowej w okresach niskich temperatur w lokalizacji os. Krakowiaków 46 uruchomionych zostało 10 miejsc interwencyjnego schronienia dla kobiet. W 2016 r. z tej formy pomocy skorzystały 24 osoby. Na realizację zadania wydatkowano w 2016 r. 25 020,00 zł.

18. Ośrodki wsparcia, mieszkania chronione, placówki zapewniające opiekę całodobową osobom starszym i niepełnosprawnym

Podstawowym założeniem systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Krakowie jest umożliwienie im jak najpełniejszego i najdłuższego funkcjonowania w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim w miejscu zamieszkania. Instytucjonalne, całodobowe formy opieki są ostatnią formą pomocy, która powinna być stosowana tylko w przypadku niemożności rozwiązywania problemów innymi sposobami. Jednocześnie działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zmierzają do tego, aby system wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych był na tyle zróżnicowany, by zapewniał ofertę dostosowaną do stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej i bytowej każdej osoby wymagającej wsparcia.

18.1 Ośrodki wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych

Celem działania ośrodków wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych jest podtrzymywanie sprawności psychofizycznej tych osób dla umożliwienia im jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim, w miejscu zamieszkania – osoby starsze mogą w ośrodkach zaspokoić potrzebę kontaktu i integracji społecznej. Uczestnicy otrzymują wsparcie specjalistów, rehabilitację społeczną i usprawniającą.

W 2016 r. w Krakowie funkcjonował Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej będący jednostką budżetową w skład którego wchodziło 6 placówek oraz kluby seniora. Ponadto funkcjonowało 6 dziennych ośrodków dla osób starszych prowadzonych na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe w tym: 3 ośrodki wsparcia dla osób starszych, 1 dzienny dom (*szerzej zob. rozdział nr 18.1.1.1*) oraz 2 ośrodki wsparcia – kluby samopomocy, których działania ukierunkowane są na integrację międzypokoleniową poprzez budowanie relacji pomiędzy osobami starszymi i młodzieżą lub dziećmi w wieku szkolnym (*szerzej zob. rozdział nr 18.1.1.2*).

Dzienne domy pomocy na dzień 31.12.2016 r. dysponowały 750 miejscami. W 2016 r. z pomocy w formie pobytu w ośrodku wsparcia dla osób starszych skorzystało łącznie 1 180 osób.

Wydatki na bieżącą działalność dziennych ośrodków wsparcia dla osób starszych w 2016 r. wyniosły 5 464 322,00 zł, w tym 5 377 922,00 zł to środki Gminy Miejskiej Kraków, natomiast 86 400 zł to środki pochodzące z budżetu państwa. Wydatki z przeznaczeniem na działalność ośrodków prowadzonych na zlecenie GMK przez NGO wyniosły 882 523,98 zł.

Tabela: Dzielne ośrodki wsparcia dla osób starszych oraz kluby samopomocy z integracją międzypokoleniową

Lp.	Adres	Liczba miejsc (wg stanu na 31.12.2016 r.)	Liczba korzystających w 2016 r.
1	Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej os. Szkolne 20	540	903
2	Ośrodki wsparcia dla osób starszych	120	127
3	Dzienny Dom „Senior Wigor”, ul. Zielony Dół 4	30	39
4	Ośrodek wsparcia – klub samopomocy dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży ul. Lea 55	30	59
5	Ośrodek wsparcia – klub samopomocy dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży ul. Balicka 289	30	52
SUMA		750	1 180

18.1.1 Dzienny Dom Senior – Wigor

Dzienny Dom Senior – Wigor przy ul. Zielony Dół 4, prowadzony jest na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez Stowarzyszenie UNICORN. Dom dysponuje 30 miejscami. W domu prowadzone są warsztaty fotograficzne, zajęcia z obsługi komputera dla seniorów, zajęcia treningu pamięci, zajęcia z języka angielskiego, warsztaty plastyczne, zajęcia ruchowe, muzykoterapia, śpiew, choreoterapia.

W roku 2016 zadanie było finansowane ze środków Gminy Miejskiej Kraków. W 2016 r. z zajęć prowadzonych w ramach Dziennego Domu Senior – Wigor skorzystało 39 osób.

Wydatki na bieżącą działalność domu wyniosły w 2016 r. 287 631,18 zł.

18.1.2 Ośrodki wsparcia – kluby samopomocy realizujące zadania integracji międzypokoleniowej

Celem działania ośrodków wsparcia – klubów samopomocy jest prowadzenie działań ukierunkowanych na integrację międzypokoleniową poprzez budowanie relacji pomiędzy osobami starszymi i młodzieżą lub dziećmi w wieku szkolnym. W ramach zadania „Wspieranie osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą” kontynuowano prowadzenie Klubu Samopomocy przy ul. Balickiej 289. Łączny koszt funkcjonowania placówki w 2016 r. wyniósł 108 000 zł, w tym 86 400 zł stanowiły środki z budżetu Wojewody. Wydatki na prowadzenie Klubu samopomocy przy ul. Lea 55 w roku 2016 wyniosły 108 000 zł (środki GMK).

18.2 Środowiskowe domy samopomocy

Środowiskowe domy samopomocy udzielają wsparcia osobom chorującym psychicznie, niepełnosprawnym intelektualnie, osobom z autyzmem oraz z chorobą Alzheimera.

W 2016 r. w Gminie Miejskiej Kraków funkcjonowało 13 środowiskowych domów samopomocy, w tym 1 środowiskowy dom samopomocy, będący jednostką budżetową oraz 12 środowiskowych domów samopomocy z 2 filiami, prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe. Łącznie placówki dysponują 452 miejscami. W 2016 r. z pomocy środowiskowych domów samopomocy skorzystało 526 osób, w tym 90 osób po raz pierwszy skorzystało z pomocy. W grudniu 2016 r. uruchomiono nowy Środowiskowy Dom Samopomocy na os. Wandy 23 przeznaczony dla 15 osób z zaburzeniami psychicznymi, upośledzonych umysłowo i wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, w tym z rozpoznaniem autyzmu lub schorzeń pokrewnych. Placówka prowadzona jest na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa „Tęcza”.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej zmieniające rozporządzenie w sprawie środowiskowych domów samopomocy określa m.in. standardy jakie muszą spełnić do końca 2018 roku. Na dzień 31.12.2016 r. tylko jeden środowiskowy dom samopomocy nie spełniał wymaganego standardu usług.

W roku 2016 na bieżącą działalność środowiskowych domów samopomocy prowadzonych przez podmioty niepubliczne z budżetu Wojewody wydatkowano 5 870 618,77 zł oraz przekazano 868 177,60 zł na działalność środowiskowego domu samopomocy będącego jednostką budżetową. Ponadto na utworzenie nowej placówki – remont, adaptację i zakup pierwszego wyposażenia wydatkowano 181 512,77 zł, w tym 95 512,77 zł z budżetu państwa oraz 86 000 zł z budżetu Gminy Miejskiej Kraków.

18.3 Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla osób starszych i niepełnosprawnych fizycznie

W 2016 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonowało 10 mieszkań chronionych, z których 8 przeznaczonych było dla osób z zaburzeniami psychicznymi, 1 dla osób starszych i niepełnosprawnych fizycznie oraz 1 dla osób starszych. Prowadzenie 5 mieszkań chronionych Gmina Miejska Kraków zleciła organizacjom pozarządowym, posiadającym status organizacji pożytku publicznego natomiast 5 mieszkań chronionych prowadzonych jest przez jednostki budżetowe – domy pomocy społecznej. W 2016 roku przy ul. Praskiej 25 uruchomiono nowe mieszkanie chronione przeznaczone dla 3 osób starszych prowadzone przez Dom Pomocy Społecznej ul. Praska 25 (*szerzej zob. rozdział nr 18.5*).

Mieszkania dysponowały łącznie 51 miejscami. Z pobytu w mieszkaniach chronionych skorzystało 57 osób. Łączny koszt funkcjonowania mieszkań chronionych w roku 2016 wyniósł 278 248,52 zł, w tym wydatki miejskich jednostek organizacyjnych to 151 728,60 zł.

18.4 Rodzinny dom pomocy

Na terenie Miasta Krakowa w 2016 roku funkcjonował Rodzinny Dom Pomocy przy ul. Źródlanej 15, prowadzony przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej, na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków, przeznaczony dla 8 osób. Z całodobowych usług opiekuńczych w placówce skorzystało 8 osób. Na funkcjonowanie Rodzinnego Domu Pomocy wydatkowano w roku 2016 kwotę 213 735 zł.

18.5 Domy pomocy społecznej

W 2016 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonowało 17 domów pomocy społecznej, z czego 11 domów to miejskie jednostki organizacyjne. Domy pomocy społecznej dysponują 2 102 miejscami. W 2016 r. z usług świadczonych w domach pomocy społecznej skorzystały łącznie 2 334 osoby.

Tabela: Domy pomocy społecznej (wg typów) funkcjonujące w 2016 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków

Typ placówki	Stan na 31 grudnia 2016 r.			
	Liczba DPS – mjo	Liczba miejsc	Liczba DPS – prowadzonych przez NGO	Liczba miejsc
dla osób w podeszłym wieku	2	114	1	67
dla osób przewlekle somatycznie chorych	4	804	3	107
dla osób przewlekle psychicznie chorych	3	688	–	–
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	87	1	45
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	–	–	1	25
dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	165*	–	–
Ogółem:	11	1 858	6	244

**15 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, 150 miejsc dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie*

W 2016 r. złożono 554 wnioski o umieszczenie w domu pomocy społecznej. Liczba wniosków w latach 2013 – 2016 sukcesywnie wzrasta z 390 w roku 2013 do 554 w roku 2016. Łącznie wydano 3 095 decyzji i postanowień w sprawach klientów.

W roku 2016 w domach pomocy społecznej umieszczono łącznie 326 nowych osób, z czego 303 w domach zlokalizowanych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, a 23 osoby w domach znajdujących się na terenie innych powiatów.

Na dzień 31.12.2016 r. na umieszczenie w domu pomocy społecznej oczekiwało 220 osób. Okres oczekiwania na miejsce jest zróżnicowany i zależy przede wszystkim od typu domu.

Wydatki na bieżącą działalność domów pomocy społecznej w roku 2016 wyniosły 111 365 151, 39 zł, w tym 101 629 855,55 zł (ze środkami Dzielnic, wydatkami bieżącymi i wydatkami MDDPS na posiłki w DPS) to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych.

W 2016 r. wydatki związane z pobytem 130 osób, umieszczonych w domach pomocy społecznej poza Gminą Miejską Kraków, wyniosły 2 725 500 zł.

W 2016 r. w celu zwiększenia liczby miejsc całodobowego pobytu, poprawy jakości i standardu usług świadczonych w domach pomocy społecznej przeprowadzono szereg inwestycji oraz dokonano zakupów inwestycyjnych. Wydatki inwestycyjne (ze środkami Dzielnic) wyniosły 12 893 485,74 zł w tym:

- 4 900 000,00 zł budowa Pawilonu Domu Artysty Seniora,
- 6 536 683,58 zł pozostałe inwestycje,
- 1 456 802,16 zł zakupy inwestycyjne.

18.5.1 Kierowanie do sądów wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody

W przypadku, gdy osoba wymaga skierowania do domu pomocy społecznej ze względu na swój stan zdrowia, ale nie jest zdolna do świadomego wyrażenia zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraża zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagraża jej życiu lub zdrowiu – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, występuje do sądu opiekuńczego z wnioskiem o skierowanie do domu pomocy społecznej bez zgody strony.

W 2016 r. wniesiono 95 takich wniosków.

19. Pomoc na rzecz osób bezdomnych

Szacuje się, że w ciągu roku w Krakowie przebywa około 2,2 tys. osób bezdomnych. W roku 2016 MOPS objął pomocą 1 861 gospodarstw domowych, w tym ze świadczeń skorzystało 1 326 rodzin (1 449 osób w rodzinach), wśród nich 184 rodziny (194 osoby) skorzystały z pomocy wyłącznie w formie pracy socjalnej.

19.1 Realizacja Programu Wspierania Osób Bezdomnych w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2016–2020

Program Wspierania Osób Bezdomnych w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2016–2020 został ustanowiony uchwałą Rady Miasta Krakowa Nr LIX/1295/16 z dnia 7 grudnia 2016 r.

Celem programu jest pomoc w wychodzeniu z bezdomności oraz działania osłonowe z zakresu ochrony zdrowia i życia (tzw. redukcja szkód) poprzez:

- zapobieganie utrwalaniu się bezdomności i zwiększenie skali wychodzenia z bezdomności,
- zmniejszenie negatywnych skutków funkcjonowania osób bezdomnych w przestrzeni publicznej.

Zadania planowane do realizacji w ramach Programu:

- zapewnienie osobom bezdomnym całodobowego, tymczasowego schronienia oraz usług ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej,
- zwiększenie dostępności do usług w formie mieszkań chronionych i wspieranych,
- wprowadzenie nowych usług aktywizacji społeczno – zawodowej,
- zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom i rodzinom bezdomnym rozumianego jako dostęp do świadczeń z pomocy społecznej celem umożliwienia zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych z uwzględnieniem zasady współpracy,
- podnoszenie skuteczności wsparcia poprzez pracę socjalną ukierunkowaną na wychodzenie z bezdomności osób i rodzin z wykorzystaniem ich uprawnień, możliwości i zasobów, a także realizacji projektów socjalnych i innych działań integracyjnych.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji uchwały dotyczącej Programu przekazano RMK.

19.2 Zapewnienie schronienia

Udzielanie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowniach, schroniskach, w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, ogrzewalniach oraz innych miejscach do tego przeznaczonych.

Gmina Miejska Kraków w roku 2016 powierzała podmiotom niepublicznym prowadzenie 4 placówek zapewniających schronienie dla osób bezdomnych i 6 mieszkań chronionych w tym 3 mieszkania chronione w ramach projektu „Bariery zamieniamy na szanse”, które są prowadzone przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Gmina Miejska Kraków w roku 2016 wspierała działalność charytatywną w zakresie pomocy bezdomnym, przekazując dotację na funkcjonowanie 5 placówek zapewniających schronienie osobom bezdomnym w łącznej wysokości 1 980 337,12 zł.

Schronienie dla osób bezdomnych:

1. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet w Krakowie przy ul. Sołtysowskiej 13c

Schronisko prowadzone jest na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej, zapewnia całodobowe schronienie dla kobiet bezdomnych i kobiet z dziećmi

powyżej 7 roku życia, czasowo pozbawionych miejsca zamieszkania, przebywających na terenie Krakowa i posiadających obecne lub ostatnie zameldowanie na pobyt stały w Krakowie. Placówka zapewnia 53 miejsca noclegowe oraz wsparcie psychologiczne, pedagogiczne i pomoc pracownika socjalnego.

W 2016 r. z pomocy skorzystało 96 osób (71 kobiet i 25 dzieci), 40 osób usamodzielniało się, 4 osoby zostały skierowane do DPS. W ramach pracy socjalnej realizowano 35 (w tym 18 nowych) Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności. W 2016 roku w budynku Schroniska przeprowadzono prace modernizacyjne i remontowe, które poprawiły standard placówki. Na funkcjonowanie placówki w roku 2016 Gmina Miejska Kraków wydatkowała dotację w wysokości 424 000 zł.

2. Dom Matki i Dziecka w Krakowie przy ul. Żywieckiej 16 w Krakowie

Dom prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Placówka realizuje pomoc w formie całodobowego schronienia i zapewnienia wsparcia dla matek z dziećmi do lat 7 oraz kobiet w ciąży. Oferuje ona wsparcie psychologiczne, pedagogiczne oraz pomoc pracownika socjalnego, prawnika i terapeuty zajęciowego. Pomoc skierowana jest zarówno do kobiet bezdomnych jak i posiadających stałe miejsce pobytu lecz nie mogących w nim przebywać z różnych przyczyn losowych. Placówka zapewnia miejsca dla 60 matek z dziećmi, w tym 45 miejsc jest w dyspozycji MOPS w Krakowie.

W 2016 r. z pomocy skorzystało 78 osób (32 kobiety i 46 dzieci), 39 osób opuściło placówkę. W ramach pracy socjalnej zawarto 19 Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności. Dotacja wydatkowana na bieżącą działalność placówki w 2016 r. wyniosła 310 000 zł.

3. Noclegownia i Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie przy ul. Makuszyńskiego 19a

Noclegownia prowadzona jest na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez Polski Komitet Pomocy Społecznej Małopolski Zarząd Wojewódzki. Placówka zapewnia 200 miejsc noclegowych (w tym: 100 miejsc w części noclegowej i 100 miejsc w części schroniskowej, z czego dla 50 osób świadczone są usługi opiekuńcze). Noclegownia i Schronisko przeznaczone są wyłącznie dla mężczyzn pełnoletnich, bezdomnych lub czasowo pozbawionych schronienia, posiadających obecne lub ostatnie zameldowanie na terenie Gminy Miejskiej Kraków i nie mogących zapewnić sobie schronienia we własnym zakresie. Ponadto w placówce zapewniona jest pomoc psychologiczna i prawna oraz wsparcie asystenta osoby bezdomnej, realizowane w ramach projektu „Bariery zamieniamy na szanse” (*szerszej zob. 11.1*).

W 2016 r. z pomocy skorzystały 493 osoby, 11 osób usamodzielniało się, 29 zostało skierowanych do innych placówek (DPS-y, ZOL, Hospicjum, mieszkania chronione i inne). W ciągu roku pracownicy socjalni placówki realizowali 127 Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności.

W okresie niskich temperatur zagrażających zdrowiu i/lub życiu placówka przyjmuje osoby bezdomne ponad ustalony limit. W miesiącach styczeń – kwiecień 2016 r. placówka udzieliła około 2 365 dodatkowych noclegów.

W 2016 roku zakończono w budynku Noclegowni i Schroniska prace modernizacyjne i remontowe, obejmujące pomieszczenia mieszkalne, sanitarne, gospodarcze i usługowe na wszystkich piętrach budynku, co znacznie poprawiło standard placówki.

Na bieżącą działalność placówki w roku 2016 Gmina Miejska Kraków wydatkowała łącznie 1 206 337,12 zł.

4. Schronisko dla osób bezdomnych, starszych i niepełnosprawnych w Krakowie przy ul. Koprowej 4

Placówka prowadzona przez Stowarzyszenie Dobroczynne Betlejem zapewnia 12 miejsc noclegowych dla osób starszych i niepełnosprawnych, wyżywienie w formie 3 posiłków dziennie, w sytuacjach interwencyjnych leki i materiały farmaceutyczne oraz niezbędną odzież. Wszystkie osoby skierowane do schroniska są objęte usługami opiekuńczymi. Powstanie placówki o tym charakterze zostało podyktowane potrzebami wynikającymi z diagnozy zjawiska bezdomności tj. starzenia się populacji osób bezdomnych. W 2016 r. z pomocy placówki skorzystało 17 osób, 3 osoby zostały skierowane do DPS, ZOL lub innych ośrodków.

Na bieżącą działalność schroniska w roku 2016 wydatkowano ze środków Gminy Miejskiej Kraków kwotę 40 000 zł.

19.2.1 Pomoc w formie schronienia realizowana w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

Gmina Miejska Kraków wspiera organizacje pozarządowe, które w ramach działalności charytatywnej prowadzą placówki zapewniające schronienie osobom bezdomnym. W ramach tej działalności w 2016 r. funkcjonowało 5 placówek wspierających osoby bezdomne, które udzieliły schronienia 520 osobom. Wsparcie w łącznej wysokości 468 700,19 zł otrzymały:

1. Chrześcijański Ośrodek Pomocy Bezdomnym „Dom Łazarza”, ul. Nowogródzka 8

Placówka prowadzona jest przez Stowarzyszenie Dobroczynne Betlejem. Jest to ośrodek całodobowego pobytu, zapewniający 35 miejsc noclegowych, w tym 5 miejsc dla kobiet, wyżywienie, podstawową pomoc medyczną (lekarz internista) oraz możliwość otrzymania podstawowych leków, środków opatrunkowych, środków higieny osobistej.

W 2016 r. placówka udzieliła schronienia 94 osobom bezdomnym w tym 11 kobietom. 4 mieszkańców ośrodka było wolontariuszami w Schronisku dla osób bezdomnych, starszych i niepełnosprawnych przy ul. Koprowej 4 w Krakowie.

Na funkcjonowanie placówki w roku 2016 Gmina Miejska Kraków wydatkowała dotację w wysokości 80 000 zł.

2. Dom Św. Brata Alberta, ul. Saska 9 a

Dom prowadzony jest przez Zgromadzenie Braci Albertynów. Zapewnia całodobowe schronienie dla 47 bezdomnych mężczyzn wychodzących z bezdomności. Jest formą mieszkania wspieranego, w którym stworzono warunki do trzeźwego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia przygotowującego osoby bezdomne do pełnej samodzielności. Na terenie domu działa Grupa AA.

W 2016 r. placówka udzieliła schronienia 60 osobom bezdomnym, z czego 6 osób się usamodzielniało, a 1 osoba została umieszczona w DPS. Na funkcjonowanie placówki w roku 2016 Gmina Miejska Kraków wydatkowała dotację w wysokości 30 000 zł.

3. Przytulisko Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Kobiet, ul. Malborska 64 b

Przytulisko prowadzone jest przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługującym Ubogim – Dom Zakonny. Przytulisko zapewnia 62 miejsca noclegowe i całodzienne wyżywienie oraz wsparcie prawne, socjalne, medyczne, psychologiczne dla kobiet bezdomnych, w sytuacjach wyjątkowych również kobiet w ciąży i kobiet z dziećmi.

W 2016 r. placówka udzieliła schronienia 169 bezdomnym kobietom, z czego: 6 osób usamodzielniało się, 4 zostały skierowane do DPS a 5 do mieszkań wspieranych lub treningowych. Na funkcjonowanie placówki w roku 2016 Gmina Miejska Kraków wydatkowała dotację w wysokości 175 200 zł.

4. Przytulisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Skawińskiej 6

Przytulisko prowadzone jest przez Zgromadzenie Braci Albertynów zapewnia 80 miejsc noclegowych w tym 4 miejsca dla osób potrzebujących czasu na rekonwalescencję po hospitalizacji, 9 miejsc dla osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami narządu ruchu i wymagających sprzętu rehabilitacyjnego oraz 8 miejsc dla przyjęć prewencyjnych do dyspozycji dyżuru nocnego policji, straży miejskiej i pogotowia ratunkowego.

W 2016 r. placówka udzieliła schronienia 177 bezdomnym mężczyznom z czego 18 osób usamodzielniało się, 5 zostało skierowanych do DPS, a 7 do mieszkania wspieranego.

Na funkcjonowanie placówki w roku 2016 Gmina Miejska Kraków wydatkowała dotację w wysokości 175 000 zł.

5. Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Nad Fosą 32

W celu zapewnienia schronienia w okresach nasilenia się warunków atmosferycznych mogących zagrażać zdrowiu i/ lub życiu osób bezdomnych pochodzących spoza Gminy, na początku roku 2016, w trybie bezkonkursowym zlecono Krakowskiej Fundacji Pomocy Potrzebującym „Nasz Dom” uruchomienie Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Nad Fosą 32 na okres od 1 lutego do 31 marca 2016 r. Placówka zapewniała 20 miejsc, 3 posiłki oraz możliwość wymiany odzieży, dokonywania zabiegów higienicznych i wyprania rzeczy osobistych dla mieszkańców.

We wspomnianym okresie z pomocy w placówce skorzystało 20 osób. Na funkcjonowanie placówki w roku 2016 Gmina Miejska Kraków wydatkowała dotację w wysokości 8 500,19 zł.

19.2.2 Mieszkania chronione dla osób bezdomnych

W 2016 roku w Krakowie funkcjonowało 6 mieszkań chronionych dla 27 bezdomnych mężczyzn i 5 bezdomnych kobiet, posiadających ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie Krakowa. Mieszkania prowadzone były przez Dzieło Pomocy św. Ojca Pio oraz Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Adresatami tej formy wsparcia są osoby bezdomne, mające możliwość usamodzielnienia się.

W 2016 roku z miejsc w mieszkaniach chronionych skorzystało łącznie 36 bezdomnych mężczyzn oraz 4 kobiety. W ramach pracy socjalnej dokonano 28 ocen programów usamodzielnienia oraz 14 ocen sytuacji/funkcjonowania osoby przebywającej w mieszkaniu chronionym. Spośród mieszkańców 27 osób podjęło aktywność zawodową lub zatrudnienie, 2 osoby usamodzielniały się. Na realizację zadania w roku 2016 Gmina Miejska Kraków wydatkowała 92 276,57 zł oraz na realizację zadania z dotacji w ramach projektu „Bariery zamieniamy na szanse” wydatkowano 24 975 zł.

19.2.3 Prowadzenie placówek czasowego schronienia przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – ogrzewalnia dla osób bezdomnych

W okresach zimowych MOPS uruchamia dodatkowe miejsca noclegowe dla osób bezdomnych, w tym pod wpływem alkoholu, które w tym czasie są szczególnie narażone na utratę zdrowia i życia.

W sezonie zimowym 2015/2016 od 4 grudnia 2015 r. uruchomiono Ogrzewalnię dla bezdomnych osób w budynku przy ul. Wielickiej 44b, zapewniającą 60 miejsc oraz dodatkowe miejsca siedzące. Ogrzewalnia działała do 31 marca 2016 r. Następnie 4 września 2016 r. została ponownie uruchomiona jako placówka całoroczna.

W roku 2016 ogrzewalnia udzieliła schronienia 356 osobom bezdomnym w okresie styczeń – marzec 2016 r. oraz 342 osobom w okresie od 5 września do 31 grudnia 2016 r. Gmina Miejska Kraków wydatkowała na realizację zadania w roku 2016 kwotę 109 377,96 zł.

19.3 Zapewnienie pomocy medycznej i zaopatrzenia w leki realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

W roku 2016 Gmina Miejska Kraków dofinansowała działalność charytatywną Stowarzyszenia Lekarze Nadziei w formie prowadzenia Przychodni dla Osób Bezdomnych, w ramach której udzielana jest doraźna pomoc przedmedyczna, pomoc lekarska i wydawanie leków. Gmina Miejska Kraków wydatkowała na realizację zadania w roku 2016 kwotę 160 000 zł. W 2016 r. Stowarzyszenie udzieliło 2 694 konsultacji lekarskich, wykonało 2 196 opatrunków i drobnych zabiegów pielęgniarstwa oraz wydało 11 066 opakowań leków i materiałów opatrunkowych. Lekarze w przychodni przyjmowali pacjentów z objawami chorób ostrych, przewlekłych w tym również zakaźnych. Poprzez udzielenie pomocy przedmedycznej i lekarskiej udało się zapobiec niebezpiecznym powikłaniom, szczególnie w przypadku przewlekłych schorzeń dermatologicznych. Prowadzone działania miały ponadto na celu wzrost poziomu wiedzy na temat zasad profilaktyki i higieny osobistej.

19.4 Zapewnienie możliwości dokonywania zabiegów higienicznych realizowane w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

W ramach „Zapewnienia możliwości dokonywania zabiegów higienicznych dla osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej” funkcjonuje Łaźnia dla osób bezdomnych przy ul. Smoleńsk 4, prowadzona przez Dzieło Pomocy św. Ojca Pio. Przy łaźni działa pralnia oraz magazyn odzieży (wymiana odzieży). W 2016 roku zrealizowano 6 525 zabiegów higienicznych, z pralni skorzystano 3 300 razy, z magazynu odzieży skorzystano 6 112 razy. Działania obejmowały możliwość wykąpania się, wyprania ubrań lub zmiany odzieży, a także strzyżenie, golenie, opatrywanie drobnych ran jak również w razie konieczności odwyszawianie i wspomaganie leczenia przeciw świerzbowemu. Gmina Miejska Kraków wydatkowała na realizację zadania w roku 2016 kwotę 40 000 zł.

19.5 Praca socjalna z osobami bezdomnymi metodą streetworkingu

W Dziale Pomocy Bezdomnym MOPS zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych – streetworkerów. W ramach pracy metodą streetwork pracownicy socjalni pomagali osobom bezdomnym przebywającym w przestrzeni publicznej, niekorzystającym ze wsparcia instytucjonalnego z uwagi na swoje wykluczenie społeczne lub brak motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej. W 2016 roku streetworkerzy nawiązali 1 498 kontaktów z 300 osobami bezdomnymi. Streetworkerzy przeprowadzili 231 dyżurów monitorujących, 55 towarzyszeń do urzędów, placówek służby zdrowia oraz innych instytucji i podjęli 135 interwencje w sprawach osób bezdomnych. Ponadto w ciągu roku przeprowadzono 172 konsultacje.

W okresie zimowym w ramach dyżurów terenowych prowadzony jest monitoring miejsc pobytu osób bezdomnych przy współpracy ze Strażą Miejską, Policją, Strażą Ochrony Kolei. Osoby bezdomne otrzymują propozycję pomocy w zorganizowaniu czasowego schronienia w placówce. W 2016 r. odbyło się 26 dyżurów monitorujących oraz nawiązano 615 kontaktów.

19.6 Usługa Asystenta Osoby Bezdomnej

Asystent Osoby Bezdomnej to usługa oparta na indywidualnym towarzyszeniu i wspieraniu osoby do osiągnięcia samodzielności życiowej. Asystent towarzyszy klientowi w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego, motywuje i dopinguje go do podejmowania działań mających na celu poprawę i zmianę sytuacji życiowej. W trakcie realizacji projektu założono, że usługą objętych zostanie 45 osób w okresie trwania projektu (tj. średnio 15 osób rocznie), wymiar wsparcia wynosi: 450 godzin kwartalnie i 150 godzin średniomiesięcznie. Usługa Asystenta Osoby Bezdomnej była realizowana na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej.

W 2016 roku z pomocy AOB skorzystało łącznie 16 bezdomnych osób. W ramach pracy socjalnej opracowano 15 indywidualnych planów pracy oraz dokonano 15 ocen indywidualnych planów pracy. Wśród osób bezdomnych korzystających ze wsparcia asystenta 2 osoby ukończyły terapię uzależnień, 3 osoby podjęły aktywność społeczno zawodową w CIS. Jedna osoba zaprzestała korzystania z usługi.

Na realizację zadania z dotacji w ramach projektu wydatkowano 20 250 zł.

19.7 Zapewnienie miejsc noclegowych osobom eksmitowanym bez prawa do lokalu socjalnego

W 2016 roku do Działu Pomocy Bezdomnym wpłynęły 162 wnioski (dotyczących łącznie 296 osób) w sprawie wskazania noclegowni, schroniska lub innej placówki, zapewniającej miejsce noclegowe dla dłużników, wobec których została orzeczona eksmisja bez prawa do lokalu socjalnego.

Spośród eksmitowanych 14 osób skorzystało z miejsca w proponowanych placówkach. Dodatkowo 2 osoby skorzystały z innych świadczeń.

19.8 Świadczenia pieniężne na rzecz osób bezdomnych

W 2016 r. łączna ilość osób bezdomnych, które otrzymały świadczenia pieniężne wyniosła 826. Łączna kwota udzielonej pomocy wyniosła 2 861 419 zł. W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb MOPS wspierał osoby bezdomne poprzez następujące świadczenia finansowe:

- 1) zasiłek stały – wypłacono zasiłki stałe dla 285 osób, na łączną kwotę 1 409 786 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 4 947 zł,
- 2) zasiłek okresowy – wypłacono zasiłki okresowe dla 685 gospodarstw domowych, w których funkcjonowało 758 osób, na łączną kwotę 1 106 431 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 615 zł. Zasiłek w wysokości do 50% różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny jest finansowany z budżetu państwa (część obligatoryjna) – wydatkowano kwotę 917 494 zł. Pozostała część jest finansowana ze środków własnych gminy (część gminna) – wydatkowano kwotę 188 937 zł,
- 3) składki na ubezpieczenie zdrowotne – opłacono składki dla 292 osób, na łączną kwotę 131 768 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 451 zł,
- 4) zasiłki celowe i celowe specjalne – wypłacono w kwocie łącznej 213 434 zł, dla 584 gospodarstw domowych, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 365 zł,

a) zasiłki celowe – dla osób, których dochód nie przekracza kryterium ustawowego, z przeznaczeniem na:

- zakup leków dla 145 gospodarstw domowych na łączną kwotę 30 516 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 210 zł,
- opłaty mieszkaniowe (media) dla 16 gospodarstw domowych na łączną kwotę 4 936 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 308 zł,
- zakup odzieży dla 221 gospodarstw domowych na łączną kwotę 29 260 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 132 zł,
- zakup obuwia dla 164 gospodarstw domowych na łączną kwotę 17 135 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 104 zł,
- zakup opału dla 44 gospodarstw domowych na łączną kwotę 27 100 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 616 zł,
- zaspokojenie innych potrzeb dla 467 gospodarstw domowych na łączną kwotę 68 200 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 146 zł,
- b) zasiłki celowe specjalne – przyznawane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom, których dochód przekracza kryterium ustawowe, z przeznaczeniem na:
 - zakup leków dla 12 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 900 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 158 zł,
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 5 gospodarstw domowych na łączną kwotę 4 441 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 888 zł,
 - zakup odzieży dla 11 gospodarstw domowych na łączną kwotę 1 460 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 133 zł,
 - zakup obuwia dla 6 gospodarstw domowych na łączną kwotę 630 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 105 zł,
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 29 gospodarstw domowych na łączną kwotę 11 122 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 384 zł.

19.9 Wsparcie osób bezdomnych w ramach realizowanych projektów socjalnych

Pracownicy socjalni – streetworkerzy wychodząc naprzeciw potrzebie aktywnego reagowania na aktualne problemy i kwestie społeczne zrealizowali w roku 2016 cztery projekty socjalne. Łącznie w projektach socjalnych uczestniczyły 74 osoby bezdomne.

Poniżej opis wybranych projektów:

1. „Telefony”

Projekt był realizowany w okresie od 1 lipca 2015 roku do 31 grudnia 2016 roku. Pozyskano 20 telefonów komórkowych z czego 11 przekazano osobom bezdomnym (9 w 2016 r.). W ramach projektu przeprowadzono indywidualne szkolenie z korzystania z telefonów komórkowych. Osoby bezdomne dbały o otrzymane telefony komórkowe, w sytuacjach problemowych miały możliwość kontaktu z pracownikiem socjalnym, rodziną, znajomymi oraz odpowiednimi służbami.

2. „Przeciw Hipotermii”

Idea projektu opierała się na koncepcji zorganizowania interdyscyplinarnej sieci wsparcia nastawionej na pomoc osobom bezdomnym, zagrożonym hipotermią. Projekt realizowany był w partnerstwie z Zakładem Medycyny Katastrof i Pomocy Doraźnej Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Strażą Miejską Miasta Krakowa i II Komisariatem Policji w Krakowie. W realizację projektu zaangażowane były również kuchnie społeczne.

Celem projektu było zmniejszenie negatywnych zdrowotnych i społecznych skutków wystąpienia przypadków hipotermii. W 2016 r. w ramach realizacji projektu podjęto m.in. następujące działania:

1. Przekazano osobom potrzebującym 100 czapek zimowych.
2. Przygotowano materiały edukacyjno – promocyjne w formie ulotek informujących o zasadach przeciwdziałania hipotermii oraz zabezpieczania się przed wychłodzeniem organizmu w ilości 3 000 sztuk.

19.10 Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych – Centrum Integracji Społecznej dla osób bezdomnych

W ramach realizacji projektu „Bariery zamieniamy na szanse” zlecono w 2016 r. realizację zadania w formie Centrum Integracji Społecznej, które zapewnia 20 miejsc dla osób bezdomnych bez pracy. Centrum prowadzone jest na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez Dzieło Pomocy św. Ojca Pio. W ramach zadania prowadzone są usługi z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej.

Celem podejmowanych działań jest odbudowa i podtrzymanie u uczestników Centrum zdolności do samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy m.in. poprzez przyuczenie do wykonywania zawodu, podwyższanie kwalifikacji oraz prowadzenie zajęć praktycznych u pracodawców.

W 2016 r. w CIS uczestniczyło 26 osób, z tej liczby 14 osób realizowało Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego, a pozostałe ze skierowanych osób pozostawały w kontakcie z doradcami zawodowymi (*szerzej zob. 8.2.2*).

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2016

Rozdział IV: Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

20. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowane są na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W roku 2016 do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło łącznie 8 540 wniosków o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznano 5 362 świadczeń dla 3 830 osób niepełnosprawnych (w tym 491 osób niepełnosprawnych w ramach programu „Aktywny Samorząd”), które złożyły wnioski indywidualnie.

Ponadto w warsztatach terapii zajęciowej uczestniczyło 650 osób niepełnosprawnych.

W roku 2016 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej wydatkował 15 850 423 zł. Ponadto w ramach programu Aktywny Samorząd otrzymano środki w wysokości 2 762 263 zł na realizację zadań, promocję oraz ewaluację.

20.1 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

W 2016 r. wpłynęło 3 850 wniosków. Dofinansowanie otrzymało łącznie 2 071 osób, w tym 1 105 dorosłych osób niepełnosprawnych, 257 niepełnosprawnych dzieci oraz 709 opiekunów. Suma wypłaconych dofinansowań wyniosła 2 096 482 zł. Średnie dofinansowanie na osobę niepełnosprawną wyniosło 1 539 zł.

20.2 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

Osoby niepełnosprawne w ramach zadania otrzymały między innymi dofinansowanie do zakupu: rowerów rehabilitacyjnych, rotorów, łóżek i materacy rehabilitacyjnych, drobnego sprzętu do wykonywania ćwiczeń (linki, taśmy, kliny, piłki rehabilitacyjne itp.).

W 2016 r. złożono 213 wniosków. Dofinansowanie otrzymało 170 osób, w tym 153 dorosłe osoby niepełnosprawne oraz 17 dzieci. Łączna kwota dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wyniosła 332 247 zł.

20.3 Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów

W 2016 r. złożonych zostało 2 712 wniosków o dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Dofinansowanie otrzymało 1 831 osób niepełnosprawnych na kwotę 2 439 535 zł, w tym 1 726 osób dorosłych i 105 dzieci. Średnia wartość dofinansowania wyniosła 1 333 zł na osobę. Dofinansowano zakupy między innymi: aparatów słuchowych, protez, wózków inwalidzkich, obuwia ortopedycznego i ortez oraz pieluchomajtek.

20.4 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

W roku 2016 do Ośrodka wpłynęło 213 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych. Dofinansowanie otrzymało 70 osób na kwotę 1 141 986 zł. Średnia wartość dofinansowania wyniosła 16 314 zł.

20.5 Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

W roku 2016 do Ośrodka wpłynęło 560 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się. Dofinansowanie otrzymało 91 osób na kwotę 224 151 zł, w tym 60 osób dorosłych i 31 dzieci.

20.6 Dofinansowanie likwidacji barier technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

W roku 2016 do Ośrodka wpłynęło 158 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier technicznych. Dofinansowanie otrzymało 55 osób na kwotę 432 157 zł. Spośród osób, które otrzymały dofinansowanie 43 to osoby dorosłe, a 12 to dzieci.

W zależności od schorzeń oraz potrzeb osób niepełnosprawnych w ramach zadania przyznano dofinansowanie między innymi do: podnośników wannowych, schodołazów, krzeseł toaletowych, oporęczowania.

20.7 Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego – tłumacza przewodnika

W roku 2016 dofinansowanie na kwotę 21 995 zł otrzymały trzy osoby. Dofinansowanie dotyczyło usług tłumacza języka migowego które były świadczone przez cały rok przez tłumaczy posiadających wpis do rejestru wojewody.

20.8 Program „Aktywny Samorząd”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2016 r. kontynuował realizację pilotażowego programu pn. „Aktywny Samorząd”, dofinansowywanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Program ma na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji poprzez:

- likwidację lub ograniczenie bariery w poruszaniu się, umożliwiające uczestnictwo osobom niepełnosprawnym w aktywności społecznej albo wzrost lub utrzymanie istniejącej aktywności;
- umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnienia różnych ról społecznych poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie;
- zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższenie ich kwalifikacji;
- likwidację lub ograniczenie barier transportowych.

Osoby niepełnosprawne miały możliwość otrzymania dofinansowania do:

- szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania – wydatkowano 46 000 zł;
- zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne – wydatkowano 243 000 zł;

Niepełnosprawni mogli też uzyskać w ramach Programu dofinansowanie lub refundację kosztów:

- utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym – wydatkowano 10 155 zł;
- uzyskania prawa jazdy kategorii B – wydatkowano 6 467 zł;
- utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne – wydatkowano 3 735 zł;
- opieki nad dzieckiem (opłata za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu albo inny koszt zapewnienia opieki nad dzieckiem) – wydatkowano 76 177 zł;
- uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym – wydatkowano 899 050,20 zł;
- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu wydatkowano 59 942,30 zł;
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania 749 212,73 zł.

W 2016 r. złożono łącznie 755 wniosków. Dofinansowanie otrzymało 491 osób niepełnosprawnych, w tym 329 niepełnosprawnych studentów. W ramach programu „Aktywny Samorząd” wydatkowano łącznie 2 093 739,23 zł.

20.9 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków na dzień 31.12.2016 r. funkcjonowało 15 warsztatów terapii zajęciowej, z łączną liczbą 563 miejsc przeznaczonych dla osób ze schorzeniami narządu ruchu, schorzeniami psychicznymi oraz umysłowymi. W warsztatach terapii zajęciowej uczestniczyło 650 osób niepełnosprawnych.

W roku 2016 warsztaty opuściło 85 osób niepełnosprawnych, w tym 15 osób podjęło zatrudnienie.

Na utworzenie i działalność warsztatów w roku 2016 wydatkowano kwotę 9 929 672 zł, w tym: ze środków PFRON kwotę 8 936 804 zł, ze środków Gminy Miejskiej Kraków kwotę 992 686 zł.

20.10 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Na realizację powyższego zadania w 2016 r. organizacje pozarządowe, działające na rzecz osób niepełnosprawnych złożyły 70 wniosków. Dofinansowano 45 przedsięwzięć, w których wzięło udział 2 361 niepełnosprawnych osób oraz osób im towarzyszących i opiekunów. Wydatkowano na ten cel kwotę 196 853 zł.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2016

**Rozdział V: Inne działania oraz pozostałe informacje
o funkcjonowaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej**

21. Działania związane z aplikowaniem o środki w ramach konkursów zewnętrznych

W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie aplikował o środki w ramach 6 konkursów zewnętrznych:

- Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016” – uzyskano dofinansowanie na realizację projektu w wysokości 400 252 zł (*szerzej zob. rozdział 16.1*);
- „Aktywnie przeciw przemocy II” – projekt został zakwalifikowany do realizacji oraz współfinansowania przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, na realizację projektu pozyskano 37 000 zł (*szerzej zob. rozdział 5.2*);
- Projekt partnerski pn. „W.E. C.A.N. – Women Empowered and Confident in the Anti-violence Network” w ramach naboru wniosków Komisji Europejskiej pn.: „Action grants to support national or transnational projects on multi-agency and multi-disciplinary cooperation to respond to violence against women and/or children, and on tackling underreporting” – projekt nie uzyskał dofinansowania;
- Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” – projekt nie uzyskał dofinansowania;
- W 2016 r. podpisano umowę na realizację w 2017 roku projektu pn.: „W sile wieku” w ramach 9 osi priorytetowej Region Spójny Społecznie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020. Usługi Opiekuńcze oraz Interwencja Kryzysowa – ZIT. Zaplanowano uruchomienie 5 ośrodków wsparcia dla 100 osób starszych w 2017 r. Całkowita wartość projektu wynosi 9 450 490,21 zł, w tym 8 760 604,42 zł to wartość dofinansowania Unii Europejskiej, a 689 885,79 zł to wartość wkładu własnego MOPS.
- W drugim półroczu 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie aplikował o środki w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa. Złożono projekt pn. „Rodzicu, nie jesteś sam!” we współpracy z partnerem ponadnarodowym Jugend – und Sozialamt Frankfurt am Main o wartości ponad 1 169 920 zł. Rozstrzygnięcie konkursu w pierwszym kwartale 2017 roku.

Ponadto MOPS wnioskował o środki na potrzeby realizacji projektu inwestycyjnego pn. „Termomodernizacja budynków, w których realizowane są zadania pomocy społecznej”. Projekt ten ma szczególne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Realizowany w ramach poddziałania 4.3.1 – Kompleksowa Modernizacja Energetyczna Budynków Użyteczności Publicznej – Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020, będzie współfinansowany ze środków Unii Europejskiej. W ramach realizacji ww. projektu została opracowana dokumentacja projektowa termomodernizacji 20 budynków użytkowanych przez jednostki pomocy społecznej, m.in. domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze i ośrodek interwencji kryzysowej. Łączna szacowana wartość projektu to ponad 23 mln zł. Kompletny wniosek aplikacyjny o dofinansowanie ze środków UE uzyskał akceptację Stowarzyszenia Metropolia Krakowska, pełniącego w ramach ZIT rolę Instytucji Pośredniczącej. Zakończenie projektu planowane jest w 2019 roku.

22. Zmiany organizacyjne w MOPS wdrażane w związku ze zmianą sposobu prowadzenia i organizowania pracy socjalnej

W roku 2016 kontynuowano wprowadzanie zmian organizacyjnych w zakresie prowadzenia i organizowania pracy socjalnej w celu zwiększenia skuteczności pomocy osobom i rodzinom. Koncepcja zmian została opracowana w oparciu o dotychczasowe doświadczenia w realizowaniu tej usługi w MOPS w Krakowie oraz rekomendacje wypracowane w ramach zadania 2 projektu systemowego 1.18 „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”.

Jednym z podstawowych założeń wdrażanych zmian jest rozdzielenie różnych ról pracownika socjalnego: postępowania metodycznego w pracy socjalnej (przede wszystkim rola wspierająca) od postępowań administracyjnych prowadzonych w sprawie przyznania świadczeń pomocy społecznej (przede wszystkim rola kontrolna).

W wyniku zmiany w Filiach 1, 7 i 9, a od 2016 roku również w Filii nr 8, praca socjalna na rzecz osób i rodzin prowadzona jest wyłącznie przez pracowników socjalnych, do których obowiązków nie należy prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie świadczeń.

Sposobem na wprowadzenie zmiany jest wdrożenie nowego kryterium podziału organizacyjnego Filii. Dotychczasowe zespoły problemowe, w ramach których wykonywali obowiązki pracownicy socjalni tj. ds. rodzin i osób bezrobotnych oraz ds. osób starszych i niepełnosprawnych zastąpione zostały przez zespół ds. usług i świadczeń oraz zespół ds. pracy socjalnej.

Wdrażanie modelu rozdzielenia pracy socjalnej od postępowania administracyjnego jest długofalowym procesem, którego przebieg jest na bieżąco analizowany i monitorowany. Jednym z głównych celów prowadzonych działań ewaluacyjnych jest poznanie opinii beneficjentów zreorganizowanych Filii na temat zmian w sposobie pracy Ośrodka. Jak wynika z badań ankietowych 70% osób uczestniczących w badaniu ocenia dotychczasową współpracę z pracownikiem socjalnym jako bardzo dobrą, a 30% jako dobrą. Przeszło 45% badanych uważa, że dzięki uzyskanej pomocy pracownika ds. pracy socjalnej zdecydowanie lepiej radzi sobie z trudną sytuacją, 43% osób wskazało jako odpowiedź na to pytanie „raczej tak”, a jedynie 11% „trudno powiedzieć”. Ponadto 47% respondentów zapytanych czy pracownik socjalny zespołu ds. pracy socjalnej w ich ocenie potrafi pomóc im w rozwiązaniu problemu wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”, a 53% „raczej tak”. Osoby uczestniczące w badaniu dostrzegły również istotne zmiany w funkcjonowaniu Ośrodka polegające, m.in. na zwiększeniu częstotliwości kontaktu z pracownikiem socjalnym, możliwości rozwiązywania różnorodnych trudności życiowych, okazywaniu większego zainteresowania przeżywanymi przez osoby problemami oraz poczuciu bycia wysłuchanym. Większość respondentów (72%) odczuła, iż podczas kontaktu z pracownikiem socjalnym była traktowana w sposób zindywidualizowany i adekwatny do sytuacji życiowej.

Proces wdrażania modelu rozdzielenia pracy socjalnej od postępowań administracyjnych spotkał się też z dużym zainteresowaniem ze strony przedstawicieli jednostek pomocy społecznej z całej Polski, którym proces wdrażania zmian był prezentowany podczas wizyt studyjnych.

23. Współpraca międzynarodowa

23.1 Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem

Współpraca z Miastem Frankfurt nad Menem realizowana była na podstawie „Porozumienia pomiędzy Stołecznym Królewskim Miastem Kraków i Miastem Frankfurt nad Menem o współpracy w dziedzinie pomocy społecznej” z dnia 3 czerwca 2011 r., będącego kontynuacją Porozumienia zawartego w dniu 19 kwietnia 2001 roku.

W czerwcu 2016 r. odbyła się wizyta przedstawicieli miasta Kraków we Frankfurcie nad Menem. Głównym celem wizyty krakowskiej delegacji było poznanie przedsięwzięć i projektów realizowanych we Frankfurcie nad Menem w ramach programu wczesnej pomocy i wsparcia dla rodzin – od narodzin do wieku szkolnego. Przedstawiciele Urzędu Miasta Krakowa, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych uczestniczyli w spotkaniach w instytucjach i organizacjach świadczących pomoc i wsparcie rodzicom we wczesnych latach życia ich dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin w trudnych sytuacjach życiowych.

23.2 Pozostała współpraca międzynarodowa

MOPS podejmował również inne działania w sferze rozwijania kontaktów z przedstawicielami instytucji pomocowych spoza Polski. Należały do nich:

- a) spotkania z Konsulem Honorowym Rzeczypospolitej Polski w Holandii (Utrecht) oraz przedstawicielami miasta Utrecht celem nawiązania współpracy między miastami w dziedzinie pomocy społecznej;
- b) wizyta studyjna pracownika MOPS w Londynie w ramach programu Active Citizens realizowanego przez British Council. Podczas międzynarodowego spotkania partnerów programu odbywały się zajęcia warsztatowe, połączone z prezentacjami działań w poszczególnych krajach, wizyty studyjne w organizacjach w Londynie oraz wymiana doświadczeń w zakresie organizowania społeczności lokalnych;
- c) organizacja wizyt studyjnych oraz spotkań dla studentów oraz pracowników organizacji pomocowych z zagranicy w celu zaprezentowania działalności Ośrodka oraz systemu pomocy społecznej w Krakowie, w tym: wizyta studentów pracy socjalnej z Fachhochschule Oberösterreich w Linz w Austrii, wizyta studyjna pracowników socjalnych niemieckiego stowarzyszenia Berliner Stadtmission, spotkanie z grupą niemieckich studentów z Katolickiej Szkoły Zawodowej ze Stuttgartu;
- d) organizacja praktyk w MOPS dla studentki z Mittuniversitetet w Östersund w Szwecji.

24. Budżet obywatelski

Podstawowym celem budżetu obywatelskiego jest włączenie mieszkańców Krakowa do dyskusji na temat realizacji zadań priorytetowych z punktu widzenia wspólnego dobra społeczności lokalnej Miasta Krakowa. Mieszkańcy mają okazję do angażowania się w proces opracowywania projektów w ramach budżetu obywatelskiego, służących efektywnemu dysponowaniu środkami z lokalnego budżetu oraz budowaniu więzi w lokalnej społeczności.

W 2016 r. w ramach zadań Dzielnicy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadanie w ramach Budżetu Obywatelskiego Dzielnicy III Prądnik Czerwony pn. „Dzielnicowe pośrednictwo w pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym”. W ramach realizacji zadania funkcjonuje Dzielnicowy punkt pośrednictwa osobom niepełnosprawnym i starszym,

funkcjonujący w ramach Programu aktywności lokalnej „Ugorek”. Na realizację zadania wydatkowano 29 917,65 zł.

25. Współpraca z mediami

Celem upowszechnienia i uprzyświecenia możliwości korzystania z pomocy oferowanej przez MOPS, w 2016 roku podjęto ponad 200 kontaktów ze środkami masowego przekazu. Na podstawie przekazanych materiałów w prasie ukazywały się komunikaty, informacje oraz artykuły dotyczące działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Efektem prowadzonej współpracy z mediami było m.in. kilkadziesiąt informacji dotyczących pomocy społecznej: artykułów, komunikatów, reportaży telewizyjnych i radiowych.

MOPS realizuje zadania wynikające z zapisów ustawy o dostępie do informacji publicznej, prowadząc Biuletyn Informacji Publicznej.

Prowadzona jest również bieżąca, systematyczna współpraca z Biurem Prasowym Urzędu Miasta Krakowa oraz portalem www.krakow.pl, na potrzeby którego przygotowywane są komunikaty dotyczące pomocy społecznej, istotne dla mieszkańców Krakowa.

26. Serwis internetowy MOPS Kraków

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie prowadzi stronę internetową – www.mops.krakow.pl, na której w roku 2016 ukazało się 208 komunikatów dotyczących aktualnie realizowanych przedsięwzięć.

W 2016 r. serwis internetowy MOPS odnotował 540 107 odsłon, wygenerowanych podczas 189 994 sesji, łącznie strona odnotowała 102 462 unikalnych wizyt. Internauci spędzili na stronie średnio 2 minuty i 54 sekundy – co oznacza, że serwis nie pełni jedynie funkcji pomocniczej, ale służy jako nośnik szerszej informacji o działaniach i wydarzeniach dotyczących Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie⁷. MOPS prowadzi również mniejsze serwisy skupiające się na informacjach dotyczących realizowanych projektów: pal.mops.krakow.pl oraz streetwork.mops.krakow.pl.

27. Kadra MOPS – zatrudnienie, wykształcenie, podnoszenie kompetencji zawodowych

Według stanu na 31 grudnia 2016 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej było zatrudnionych 755 osób w wymiarze 742,17 etatu, w tym 39 osób na 36 etatu (w tym 4 asystentów rodziny na 4 etaty) to personel projektu „Bariery zamieniamy na szanse” (wynagrodzenie współfinansowane ze środków europejskich).

Wśród osób zatrudnionych w MOPS w Krakowie 54% stanowią pracownicy socjalni (bez uwzględnienia pracowników przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych). 77% spośród 405 pracowników socjalnych świadczy pracę w środowisku. Pozostałe osoby to przede wszystkim pracownicy działów merytorycznych oraz osoby zatrudnione w ramach:

- robót publicznych – 19 osób na 13,22 etatu;
- zatrudnienia subsydiowanego (wynagrodzenie współfinansowane ze środków europejskich) – 28 osób (uczestników projektu) na 28 etatów (*szerszej zob. 11.1*);
- resortowego „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” – (wynagrodzenie współfinansowane) 10 asystentów rodziny oraz 8 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

⁷ Źródło: Google Analytics.

W MOPS było zatrudnionych 55 osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności w wymiarze 51,94 etatu.

Okolo 70% pracowników MOPS posiada wykształcenie wyższe, w tym 11% podyplomowe, ponad 19% pracowników posiada wykształcenie policealne, 5,7% legitymuje się wykształceniem średnim.

W 2016 r. pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie brali udział łącznie w ponad 120 szkoleniach, warsztatach i konferencjach. Środki finansowe z przeznaczeniem na realizację szkoleń wyniosły 99 508 zł.

27.1 Superwizje

W celu podnoszenia jakości świadczonego wsparcia w formie pracy socjalnej oraz doskonalenia zawodowego w 2016 r. prowadzone były superwizje. Superwizja jest formą wsparcia, której celem jest pomoc pracownikowi w przyjrzeniu się jego własnemu doświadczeniu w pracy z osobą lub rodziną, ewentualnym przeszkodom w kontakcie z nią, a także zapewnienie wysokiej jakości świadczonej pracy socjalnej.

W 2016 r. prowadzone były:

- superwizja grupowa dla pracowników socjalnych i asystentów rodzin – łącznie 16 grup superwizyjnych po 11–12 osób w grupie, łącznie udział wzięło 191 osób;
- superwizja grupowa dla animatorów lokalnych – łącznie 2 grupy superwizyjne po 10–11 osób w grupie, łącznie udział wzięło 21 osób;
- superwizja grupowa dla pracowników socjalnych realizujących działania na rzecz osób podejrzanych o stosowanie przemocy – 1 grupa, w skład której wchodziło 12 osób.
- superwizja grupowa dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz pozostałych pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Łącznie odbyło się 18 spotkań superwizyjnych dla 3 grup (54 godziny superwizji). Ponadto jeden koordynator korzystał z superwizji indywidualnej (2 spotkania, 3 godziny).

Łącznie w 2016 r. w superwizjach grupowych wzięło udział 224 pracowników.

27.2 Praktyki i staże

W roku 2016 w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie 68 studentów krakowskich uczelni odbyło łącznie 2 444 godzin praktyk studenckich.

28. Zadania dzielnic

W 2016 r. Filie MOPS współpracowały z Radami Dzielnic III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XIII, XIV, XVI, XVII i XVIII Krakowa realizując zadania odpowiadające na potrzeby ich mieszkańców. Działania podejmowane w ramach tych zadań miały różny charakter:

- dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z najuboższych rodzin,
- dofinansowanie do zakupu przyborów i podręczników szkolnych dla dzieci z najuboższych rodzin,
- udzielenie pomocy na zakup opału,
- dofinansowanie zakupu leków dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- zakup komputerów dla osób niepełnosprawnych,
- realizacja projektów socjalnych (*szerzej zob. rozdział nr 2.3*).

W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizując zadania adresowane do mieszkańców poszczególnych dzielnic Krakowa wykorzystał kwotę w wysokości 154 820 zł.

W ramach realizacji zadań dzielnic MOPS w Krakowie przeprowadził również postępowania konkursowe na wsparcie realizacji zadań skierowanych do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji oraz starszych i niepełnosprawnych – z terenu Dzielnic IX, X, XI i XV na łączną kwotę 18 200 zł.

W wyniku przeprowadzonych otwartych konkursów ofert Gmina Miejska Kraków zleciła realizację czterech zadań:

- Krakowski Związek Emerytów, Rencistów i Osób Niepełnosprawnych, z siedzibą w Krakowie, os. Tysiąclecia 42 realizował zadanie z zakresu działalności charytatywnej – działanie z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób – działanie polegające na udzielenie pomocy rzeczowej skierowanej do osób indywidualnych;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy Kraków – Podgórze, z siedzibą w Krakowie ul. Józefińska 14 realizował zadanie z zakresu działalności charytatywnej – udzielenie pomocy rzeczowej dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnic IX;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy Kraków – Podgórze, z siedzibą w Krakowie ul. Józefińska 14 realizował zadanie z zakresu działalności charytatywnej – zakup bonów lub paczek żywnościowych dla emerytów i rencistów;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy Kraków – Podgórze, z siedzibą w Krakowie ul. Józefińska 14 realizował zadanie z zakresu działalności charytatywnej – Pomoc rzeczowa dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnic XI.

29. Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej

Wobec osób, które nie są objęte powszechnym, obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, a wymagały pomocy medycznej, MOPS w Krakowie przeprowadził w 2016 roku 1 810 postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej. Uprawnienie do tego świadczenia mają osoby, które spełniają kryterium dochodowe, o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej. Decyzje w tych sprawach, na podstawie materiału zgromadzonego przez MOPS, wydawane były przez Wydział Spraw Społecznych UMK.

30. Sprawienie pogrzebu na koszt Gminy Miejskiej Kraków

MOPS organizuje sprawienie pogrzebu osoby zmarłej na terenie Gminy Miejskiej Kraków w sytuacji, gdy brak jest najbliższej rodziny osoby zmarłej lub jeżeli rodzina zmarłego nie ma możliwości zorganizowania pochówku we własnym zakresie.

W 2016 r. MOPS zrealizował 142 pogrzeby na kwotę 323 330,29 zł.

43 pogrzeby dotyczyły osób bezdomnych na łączną kwotę 110 161,16 zł, w tym:

- 28 pochówków dotyczyło osób znanych z imienia i nazwiska, na kwotę 69 579,08 zł;
- 15 pochówków dotyczyło osób nieznanymi z imienia i nazwiska lub szczątków ludzkich, na kwotę 40 582,08 zł.

Średni koszt świadczenia wyniósł 2 276,97 zł.

31. Kandydaci na kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych oraz opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych całkowicie

W 2016 r. do MOPS wpłynęło 21 wniosków sądów opiekuńczych o wskazanie kandydata na opiekuna prawnego osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej lub kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej. Obowiązek wskazania kandydata przez MOPS wynika z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Wskazano łącznie 20 kandydatów na opiekunów prawnych i kuratorów, w tym 9 kandydatów spośród pracowników MOPS w Krakowie.

Ponadto MOPS, na wniosek sądów opiekuńczych, wydawał opinie o osobach będących kandydatami na opiekunów prawnych lub kuratorów. W roku 2016 wydano 17 takich opinii.

31.1 Wypłacanie wynagrodzenia dla opiekunów prawnych dla osób całkowicie ubezwłasnowolnionych

W 2016 r. MOPS wypłacił 24 opiekunom 335 świadczeń za sprawowanie opieki na kwotę ogółem 100 325,96 zł. Średni koszt świadczenia wyniósł 299,48 zł. Wysokość wynagrodzenia ustala sąd.

32. Kierowanie wniosków o podjęcie działań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie i prokuratur rejonowych

MOPS w 2016 roku skierował do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie oraz do prokuratur rejonowych 186 wniosków o podjęcie działań w celu wszczęcia w sądzie postępowań o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

33. Skargi dotyczące Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie

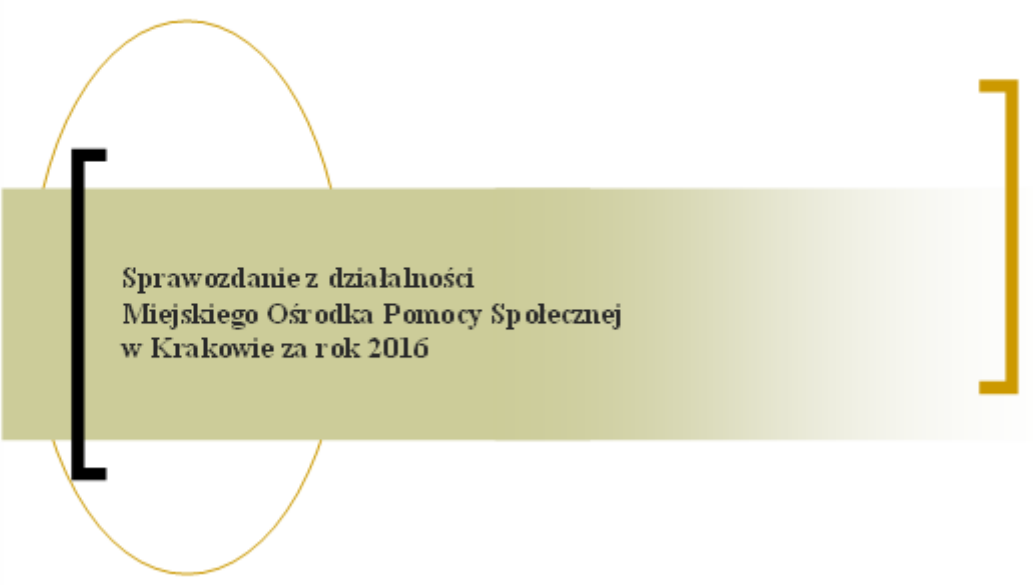
W 2016 r. przeprowadzono 237 postępowań wyjaśniających dotyczących: skarg i interwencji. Rozpatrzono 32 skargi, które zostały zarejestrowane w Biurze Kontroli Wewnętrznej Urzędu Miasta Krakowa. Po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających ustalono, iż 8 skarg było zasadnych, w wyniku czego podjęto działania w celu zapobiegnięcia powtarzaniu się w przyszłości stwierdzonych nieprawidłowości.

34. Kontrole realizacji zadań

W 2016 roku przeprowadzono łącznie 54 kontrole realizacji zadań publicznych zleconych podmiotom niepublicznym.

W wyniku przeprowadzonych kontroli (20 kompleksowych, 32 problemowych i 2 sprawdzających) dotyczących realizacji zadań zleconych podmiotom niepublicznym sformułowano łącznie 285 zaleceń pokontrolnych, które skierowano do 29 podmiotów, w odniesieniu do 38 realizowanych przez nie umów. Do 17 z wymienionych podmiotów, w odniesieniu do 19 realizowanych przez nie zadań, skierowano zalecenia dotyczące zwrotu

nienależnie pobranych dotacji (wydatkowanych w nadmiernej wysokości i/lub pobranych w nadmiernej wysokości). Łączna wysokość stwierdzonych należności głównych (bez odsetek) wyniosła 158 467,74 zł.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2016

Rozdział VI: Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury

35. Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury

35.1 Informatyzacja

W 2016 roku kontynuowane były wewnętrzne szkolenia z podstaw obsługi komputera oraz programów biurowych. Dokonano instalacji i wdrożenia Firewalla, serwera pocztowego oraz serwera do obsługi logów. 2 nowe lokalizacje podłączono do sieci szkieletowej MOPS. W celu polepszenia jakości usług IT zakupiono i wdrożono aplikację HelpDesk do obsługi zgłoszeń poprzez przeglądarkę www, nadanie indywidualnego nr sprawy dla każdego zgłoszenia, śledzenia postępów, budowanie bazy wiedzy, dodatkowe wskaźniki, raportowanie oraz tworzenie bazy informacji o urządzeniach. Zakupiono i rozpoczęto wdrożenie aplikacji do zarządzania bezpieczeństwem w MOPS.

W ramach modernizacji sprzętu, zakupiono 70 komputerów, 30 monitorów, 5 notebooków oraz 17 urządzeń wielofunkcyjnych.

35.2 Obsługa organizacyjna Ośrodka

Na stanowiskach kancelaryjnych komórek organizacyjnych MOPS zarejestrowano łącznie 280 553 pism, w tym: 124 650 pism przychodzących, 103 648 pism wychodzących, 52 255 pism wewnętrznych.

Sporządzono 83 projekty zarządzeń Prezydenta Miasta Krakowa, w tym 14 projektów zarządzeń przyjmujących projekty uchwał Rady Miasta Krakowa, 64 projekty pełnomocnictw Prezydenta Miasta Krakowa, 63 projekty upoważnień Prezydenta Miasta Krakowa.

Dyrektor MOPS wydał 246 zarządzeń i 99 poleceń służbowych, regulujących funkcjonowanie Ośrodka. Dokonano aktualizacji 43 procedur zewnętrznych MOPS.

Z komórek organizacyjnych przekazano do archiwum zakładowego 412 metrów bieżących akt. Do Archiwum Narodowego w Krakowie zostały złożone wnioski na wybrakowanie 375 metrów bieżących dokumentacji, której okres przechowywania upłynął. Zlikwidowano 289 metrów bieżących akt.

35.3 Zamówienia publiczne

W celu realizacji zadań MOPS przeprowadził 57 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym: 32 zamówienia na usługi, 6 zamówień na dostawy, 19 zamówień na roboty budowlane. Wartość umów zawartych w wyniku przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybach określonych ustawą Prawo zamówień publicznych wyniosła łącznie 10 724 641,26 zł netto.

35.4 Działania związane z utrzymaniem infrastruktury oraz zadania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dysponował 39 lokalami wykorzystywanymi na potrzeby komórek organizacyjnych Ośrodka o łącznej pow. 9 543,76 m² oraz 32 lokalami i budynkami, w których realizowane są zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej o łącznej pow. 11 008,53 m², w tym 12 nieruchomości w trwałym zarządzie Ośrodka. Ponadto MOPS dysponował 1 nieruchomością niezabudowaną o pow. 2 918,00 m². Łączna powierzchnia lokali i budynków

wykorzystywanych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej wynosiła na koniec 2016 roku 23 470,29 m².

Ponadto w ramach zadań inwestycyjnych wykonano:

- 1) Kontynuacja przebudowy i adaptacji lokali znajdujących się w budynku na os. Teatralnym 24 w Krakowie na potrzeby MOPS.

W ramach przebudowy i adaptacji lokali wymieniono m.in. instalację wod.-kan., c.o., instalację elektryczną, wykonano instalację wentylacyjną, p.poż. system oddymiania, instalację logiczną i alarmową, przebudowano układ pomieszczeń, wymieniono stolarkę drzwiową i częściowo okienną, wykonano tynki, wylewki, malowanie, okładziny ścienne i posadzkowe, wyposażono sanitariaty (w tym 1 dla niepełnosprawnych), zmodernizowano windę. Łączny koszt zadania w latach 2015–2016 wyniósł 1 106 278,78 zł, w tym w 2016 roku 138 918,17 zł.

- 2) Kontynuacja przebudowy i adaptacji lokalu na os. Szkolnym 35 w Krakowie na potrzeby MOPS.

Przebudowa i adaptacja obejmowała przystosowanie lokalu na potrzeby biurowe MOPS. Wymieniono instalację wod.-kan. oraz elektryczną. Wykonano instalację wentylacji mechanicznej, sieć logiczną, instalację alarmową (w tym monitoring). Przebudowano pomieszczenia, wymieniono stolarkę okienną i drzwiową, wykonano nowe tynki i posadzki, wykonano prace malarskie i okładziny posadzkowe, wyposażono sanitariaty (w tym 1 dla niepełnosprawnych). Łączny koszt inwestycji w latach 2015–2016 wyniósł 411 331,71 zł, w tym w 2016 roku 395 931,71 zł.

- 3) Kontynuacja remontu budynku Noclegowni i Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19a w Krakowie.

W ramach remontu wymieniona została m.in. instalacja elektryczna, wod.-kan. i c.o. wraz z grzejnikami. Wyremontowano pomieszczenia łaźni, sanitariatów, pralni, pokoje mieszkalne, korytarze, biura, gabinety oraz świetlicę. Pomieszczenie piwnicy po byłym magazynie węgla zostało zaadaptowane na cele warsztatu reintegracji zawodowej i społecznej. W ramach adaptacji wykonano nowe instalacje wod.-kan., c.o. i elektryczną, nowe posadzki, sanitariaty, pomieszczenia biurowe i szatnię. Łączny koszt zadania w latach 2015–2016 wyniósł 1 773 034,50 zł, w tym w 2016 roku 1 278 136,95 zł.

- 4) Modernizacja budynku Schroniska dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13C w Krakowie oraz rozpoczęcie modernizacji budynku DPS przy ul. Sołtysowskiej 13D.

W ramach inwestycji przystosowano budynek Schroniska dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13C do wymogów ochrony przeciwpożarowej, zaadaptowano poddasze do celów użytkowych wraz ze wzmocnieniem konstrukcji dachu, dociepleniem i wymianą pokrycia, wymieniono urządzenia grzewcze, przebudowano i wyremontowano łazienki, wymieniono stolarkę okienną oraz kostkę brukową wokół budynku. Koszt modernizacji wyniósł 1 131 071,62 zł. W 2016 r. w budynku DPS przy ul. Sołtysowskiej 13D wymieniono stolarkę okienną. Koszt zadania w 2016 r. wyniósł 149 196,38 zł. W 2017 roku remont będzie kontynuowany. Planowane jest przystosowanie budynku do wymogów ochrony przeciwpożarowej, wykonanie modernizacji łazienek, wymiana kotłów grzewczych i wykonanie wentylacji mechanicznej części parterowej budynku.

- 5) Przebudowa lokalu na os. Krakowiaków 2 w Krakowie na potrzeby Ośrodka Wsparcia dla Osób Starszych.

Dokonano kompleksowej przebudowy i remontu lokalu wraz z instalacjami. Łączny koszt zadania wyniósł 511 009,44 zł.

- 6) Modernizacja lokali na potrzeby mieszkań chronionych.

Wykonano roboty budowlane w zakresie adaptacji 3 lokali na potrzeby mieszkań chronionych dla bezdomnych oraz zakupiono pierwsze wyposażenie. Wydatki stanowiące

wkład własny do realizacji projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej wyniosły 221 730,37 zł.

7) Dopuszaenie Środowiskowego Domu Samopomocy os. Wandy 23.

Zakupiono pierwsze wyposazenie dla Środowiskowego Domu Samopomocy os. Wandy 23 na kwotę 16 483,18 zł.

(szczegółową listę zadań inwestycyjnych stanowi Załącznik do sprawozdania).